RADU TEODORESCU

PLĂCEREA PĂTIMAŞĂ CA RAI HEDONIST ŞI ARTIFICIAL

Cugir 2026

CUPRINS

Introducere
1. Plăcerea: sens al vieţii pentru mulţi
2. Hedonismul ca o filosofie denaturată a plăcerii
3. De la plăcerea păcatului la plăcerea hedonistă a patimii
4. Plăcerea pătimaşă: căutarea greşită a raiului
5. De la plăcerea hedonistă a păcatului la plăcerea nepătimaşă a vieţii duhovniceşti
6. Contrafacerea raiului prin artificialitatea plăcerii pătimaşe
Concluzii

INTRODUCERE

Această carte este bazată pe teologia Sfântului Maxim Mărturisitorul care spune că prin păcat omul de fapt caută fericirea (plăcerea) dar o caută într-o direcție greșită. În acest sens fiindcă omul caută plăcerea (raiul) prin în patimi evident că el va ajunge la durere. Iată care sunt cuvintele Sfântului Maxim Mărturisitorul în acest sens: "plăcerea nu poate fi niciodată fără de durere. Căci în plăcere e amestecat chinul durerii, chiar dacă pare ascuns celor ce o gustă, prin faptul că domină patima plăcerii."[1]

Prin urmare această carte este o dezvoltare a acestei idei a Sfântului Maxim Mărturisitorul fiindcă este bine să ştim că omul este unul care în mod natural caută plăcerea şi vrea să evite durerea. Este şi normal să fie aşa numai fiindcă de cele mai multe ori caută plăcerea într-o direcție greşită (adică în patimi) ei bine el ajunge la durere fiindcă patimile sunt mai mult momeli ale demonilor care ne aruncă în cele din urmă în pierzanie.

Tot Sfântul Maxim Mărturisitorul ne spunea că rădăcina la toate patimile (producătoare de o plăcere pătimaşă) este iubirea exagerată de sine sau în greceşete filavtia. "Filavtia sau iubirea egoistă de sine, este izvorul tuturor răutăţilor sufletului şi în primul rând a celor trei patimi de căpetenie, din care se nasc celelalte: gastrimarghia, arghilofilia şi chenodoxia.

Există o formă de filavtie virtuoasă „să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi" (Matei 19, 19; 22, 39; Luca 10, 27), care constă în a te iubi pe tine ca făptură a lui Dumnezeu, creată după chipul Lui, a te iubi în Dumnezeu şi a-L iubi pe Dumnezeu în tine.

Filavtia ca patimă este o pervertire a iubirii de sine şi constă în „amorul propriu", iubire egoistă de sine, iubire a eului căzut, înstrăinat de Dumnezeu şi îndreptat spre lumea materială, ducând o viaţă cu totul trupească, şi nu una spirituală. De aceea în general filavtia este definită ca iubire pătimaşă faţă de trup şi faţă de aplecările lui păcătoase."[2]

Prin urmare este bine să ştim că plăcerea pătimaşă nu duce la fericire ci mai mult la durere. Aceasta fiindcă cei pătimaşi sunt unii care ajung să facă din plăcerea pătimaşă o obsesie:

- alcoolicul este dependent de alcool,
- toxicomanul de droguri,
- lacomul de mâncare,
- desfrânatul de sex,
- scandalagiul de rebeliune etc.

Prin urmare se poate spune că nu este greşit să ajungi să cauţi raiul în această lume. Aceasta fiindcă raiul evident că este definit de plăcere. Ceea ce este eronat este că plăcerea pătimaşă este o plăcere

- decadentă,
- degenerescentă,
- stricată
- şi coruptă.

Adevărata plăcere şi mulţumire vine din practicarea virtuţilor. Aceasta fiindcă în cele din urmă virtuţile sunt morale şi constructive. Plăcerile pătimaşă ajung să îl facă pe om rob demonilor care prin patimi îi controlează pe oameni.

„Sfântul Atanasie cel Mare spune că „oamenii, nesocotind cele bune şi lenevindu-se cu înţelegerea, au căutat mai vârtos cele mai apropiate de ei înşişi…cunoscându-şi trupul şi celelalte lucruri sensibile şi lăsându-se amăgiţi de ele, au căzut în poftele lor, alegând cele ale lor în locul lui Dumnezeu." Adorarea lui Dumnezeu este înlocuită cu idolatrizarea sinelui, afectând întreaga natură umană prin egoism şi narcisism. Sfântul Grigorie Sinaitul „Nimic nu face sufletul celor ce se sârguiesc, aşa de moleşit, de descurajat şi de fără minte, ca iubirea de sine, maica patimilor."[3]

Prin urmare după Sfântul Maxim Mărturisitorul toate patimile pleacă dintr-o iubire iraţională de sine. Să fie aceasta o formă de narcisism? Este bine să ştim că filavtia şi narcisismul sunt asemănătoare dar nu identice. Iubirea de sine filavtia este una care are în centru mai mult egoismul şi faptul că omul este orientat spre plăceri senzuale cât mai mari. Narcisismul este tot o iubire exagerată de sine dar în alt registru. Un dictator se poate spune că este mult mai mult decât unul care este stăpânit de filavtia fiindcă el este unul care nu caută numai plăcerea patimilor ci vrea ca

[1] Filocalia, vol.III, Editura Apologeticum, 2005, p. 30, (Maxim Mărturisitorul. Răspunsuri către Talasie).
[2] https://manastireasuruceni.md/articole/filautia-sau-iubirea-egoista-de-sine.html (accesat pe 20.09.2025).
[3] Idem.

persoana lui să fie adulată de supuşi ca un dumnezeu pe pământ. Ori se poate spune că există o diferenţă dintre a căuta plăcerea patimilor din filavtia şi megalomania din cadrul narcisismului. Este adevărat că avem de a face doar cu o diferenţă de nuanţe dar ea este totuşi una existentă.

„Prin trup, se face referire la trupul căzut (sarx =„carne"), care a înrobit trupul, fiind utilizat ca principalul organ al cunoaşterii şi desfătării de lume, privită exclusiv ca materială, adică în afara lui Dumnezeu. Sfântul Teodor al Edesei spune despre filavtie, că este o „înclinare pătimaşă" care caută doar „împlinirea voii trupului". Iar Sfântul Nichita Stithatul scrie despre cei trupeşti care „fiind stăpâniţi de iubirea de sine…toată grija lor şi-o îndreaptă spre sănătatea şi plăcerea trupului." Sfântul Maxim Mărturisitorul oferă şi o explicaţie pentru această patimă: „necunoaşterea cauzei celei bune a lucrurilor…l-a înstrăinat pe om cu totul de cunoştinţa lui Dumnezeu şi l-a umplut de cunoştinţa pătimaşă a lucrurilor ce cad sub simţuri. Împărtăşindu-se deci omul fără măsură de aceasta nu numai prin simţire, asemenea dobitoacelor necuvântătoare, şi aflând prin experienţă că împărtăşirea de cele sensibile susţine firea lui trupească şi văzută, a părăsit frumuseţea dumnezeiască menită să alcătuiască podoaba lui spirituală şi a socotit zidirea văzută drept Dumnezeu, îndumnezeind-o datorită faptului că e de trebuinţă pentru susţinerea trupului; iar trupul propriu legat prin fire de zidirea luată drept Dumnezeu, l-a iubit cu toată puterea. Şi aşa, prin grija excesivă de trup, a slujit cu toată sârguinţa zidirii în loc de a-I sluji Ziditorului. Căci nu poate sluji cineva zidirii dacă nu cultivă trupul, precum nu poate sluji lui Dumnezeu dacă nu-şi curăţeşte sufletul prin virtuţi. Deci, prin grija de trup omul săvârşind slujirea cea stricăcioasă şi umplându-se împotriva sa de iubirea trupească de sine, avea în sine într-o lucrare neîncetată plăcerea şi durerea."[4]

Adevărul este că am ajuns să trăim într-o societate a plăcerilor. Sunt invitaţi de mai multe ori să ducem la paroxism

- gustul mâncărilor,
- gustul băuturilor,
- al senzaţiilor trupeşti,
- sau al micilor plăceri ale vieţii.

Este evident că omul prin natura lui caută plăcerea. Acest demers el îl are pentru că prin această căutare a plăcerilor de fapt omul ajunge să îşi manifeste – în termenii teologului ortodox interbelic Nichifor Crainic – *nostalgia după paradis*.[5]

Prin urmare este bine să ştim că nu căutarea plăcerilor este eronată ci locul unde sunt ele căutate. Aceasta fiindcă omul este o fiinţă care evident că doreşte plăceri care în cele din urmă îi asigură fericirea. Aceasta este o mare distincţie despre care vom vorbii în această carte.

„Cel stăpânit de filautie apare ca legat de plăcere, este într-o continuă căutare a plăcerilor senzoriale după cum şi Sfântul Maxim Mărturisitorul ne spune că „cu cât se îngrijea omul mai mult de cunoaşterea celor văzute numai prin simţire cu atât îşi strângea în jurul său mai tare neştiinţa de Dumnezeu şi cu cât îşi strângea mai mult legăturile neştiinţei, cu atât se lipea mai mult de această experienţă, cu atât mai mult se aprindea de iubirea trupească din sine, şi cu cât se îngrijea de filautie cu atât mai mult născocea mai multe moduri de producere de plăcere, care este roada şi ţinta iubirii trupeşti de sine". Latura spirituală a vieţii omului conţine întotdeauna ca moment suprimat, pulsiunea instinctuală.

Cel iubitor de sine nu se iubeşte cu adevărat ci fără să ştie el chiar se urăşte. Negând pe Dumnezeu omul ajunge să nege însăşi esenţa firii lui. Egoismul ca preocupare excesivă faţă de propria persoană are tendinţa şi atitudinea de a raporta totul la sine însuşi, la interesele şi sentimentele personale, situându-se deasupra oricărui alt lucru. O persoană egocentrică priveşte totul prin prisma intereselor şi sentimentelor proprii. Egoismul inerent tuturor fiinţelor vii, stă sub semnul principiului individualităţii."[6]

Este bine să ştim prin urmare că creştinismul ortodox nu este împotriva micilor plăceri al vieţii omului fiindcă ele sunt unele care evident că fac viaţa mai frumoasă. Creştinismul ortodox este împotriva faptului că oamenii din zilele noastre sunt unii care se lasă seduşi de plăcerile pătimaşe şi nu ajung să găsească fericirea în plăcerea nepătimaşă a virtuţilor.

Aceasta fiindcă este bine să ştim că se găseşte multă fericire şi în virtute. Nimic nu poate să înlocuiască fericirea pe care o simţim când am făcut o faptă bună sau am ajutat pe cineva aflat în greutate.

---

[4] Ibid.

[5] A se vedea Nichifor Crainic, *Nostalgia paradisului* (Iaşi, 1994).

[6] https://manastireasuruceni.md/articole/filautia-sau-iubirea-egoista-de-sine.html (accesat pe 20.09.2025).

„Voința se împlinește sub cele două aspecte care îi sunt definitorii: ca voință și ca reprezentare. Faptul că în fiecare din întrupările voinței aceasta se oglindește în totalitatea sa, creează iluzia că partea este însuși întregul. Considerându-se însăși voința, individul vede în conservarea de sine afirmarea voinței, de unde impresia că prin acest fapt i se acordă prioritate față de toate celelalte ființe, cu atât mai mult cu cât acestea îi sunt date doar ca reprezentare, ca reprezentare a sa. În momentul în care voința dobândește conștiința de sine, egoismul atinge punctul maxim al intensității sale, căci voința devenită conștiință își cere cu mai multă tărie dreptul de afirmare.

„Voința ce-ți vine de la draci, sau pe care ei te fac să ți-o socotești drept voința ta, este voința de a te justifica în tot ce faci și a socoti că tu nu poți greși. E lauda cu păcatele proprii. Ți-ai închiriat eul demonului. E dovada mândriei egoiste ce-și apără egoismul." Părintele Dumitru Stăniloae."[7]

Doi asceți creștin ortodocși discutau într-o zi.

- Știi ce?
- Ce?
- Asceză nu există numai în creștinismul ortodox.
- Știu.
- Și atunci care este diferența?
- Poți compara un călugăr ortodox cu un yoghin?
- Nu prea.
- Una este yoghinul și alta călugărul ortodox.
- Dar și yoghinii fac asceză.
- Cu o mare diferență.
- Care?
- Noi facem asceză pentru mântuire.
- Și yoghinii?
- Fac asceză pentru zeii hinduși.
- Știi ce?
- Ce?
- Am aflat că hindușii au peste 330 de milioane de zei.
- Așa de mult?
- Da.
- Și pentru ei practică asceza?
- Da.
- Cred că este clar că există o mare diferență dintre asceza creștin ortodoxă și cea yoghină.
- Asta voim și eu să îți explic.
- Deci este vorba de o asceză falsă?
- Da.
- Am să reținacest lucru.
- Și păgânii aveau nume tip de asceză.
- Adică?
- Păgânii daci, strămoșii românilor aveau o tagmă de călugări care se numeau pleistoi.
- Nu am auzit de ei.
- Țin de istoria religiilor.
- Cred.
- Deci trebuie să știi că oamenii de multe ori vin cu soluții religioase eronate.
- În ce sens.
- Să îți explic.
- Te rog.
- O să îți dau un exemplu din știință.
- Sună interesant.
- Este.

[7] Idem.

- Deci?
- Unii oameni neştiind să-şi explice cauza diferitelor întâmplări, le atribuie unor fiinţe pe cari le numesc strigoi sau stafii.
- Știu.
- O femeie de la ţară, neputându-şi explica din ce pricină vaca ei nu mai dă lapte, se duse la preot, îi povesti supărarea şi-i ceru să-i facă ceva rugăciuni.
- Și?
- Preotul, care era om luminat, scrise câteva cuvinte pe o foaie de hârtie, o împătură, o puse într-o cutie, pe care o pecetlui şi o dădu femeii spunându-i să se ducă noaptea cu cutia aceia în grajd şi să atingă cu ea, toate colturile grajdului.
- Înțeleg.
- În noaptea întâia, când femeia se duse în grajd, se află acolo ascuns fratele servitoarei, care noaptea să înfruptă cu laptele vacii.
- Hahaha.
- Când acesta observă pe stăpână, fugi afară şi se făcu nevăzut.
- Păi da.
- Din seara aceea vaca iar a început să aibă lapte.
- Cred.
- Femeia plină de bucurie se duse la preot ca să-i mulţumească, rugându-l totodată să o învețe cuvintele scrise pe hârtie pentru altă ocaziune.
- Și?
- Preotul râzând desfăcu cutia şi citi.
- Ce?
- Tu caută şi priveghează
  Căci stafia se depărtează.[8]
- Hahahah.
- Amuzant?
- Da.
- Deci vezi?
- Ce?
- Oamenii fac lucruri pe care nu ştiu de ce le fac.
- Fiindcă sunt seduşi de greşeală?
- Da.
- Inclusiv în plan religios?
- Da.
- Sunt atât de multe forme de ascetism în lume.
- Din nefericire.
- Dar noi facem asceză numai pentru Hristos?
- Da.
- Şi contează?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă oamenii de multe ori sunt unii care se dau în vânt după minciuni.
- Pe care le i-au drept adevăruri?
- Da.
- Ce trist.
- Aşa este.
- Dar noi ne nevoim pentru Hristos?
- Evident.

[8] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viața creştină* (Arad, 1929).

„În condiţiile societăţii represive, caracterizate de o slabă dezvoltare a forţelor productive şi de administrarea produselor muncii în folosul unor grupuri privilegiate, această stare de lucruri nu permite dezvoltarea unei atitudini altruiste faţă de lume. Dimpotrivă, privaţiunea reală sau potenţială îmbinată cu o stare de spirit concurenţială generează goana acumulării de bunuri doar pentru sine, adesea indiferent de necesităţile reale.

Narcisismul este o exagerare a dragostei şi preocupării de sine, grija de a feri eul de tensiuni şi frustraţii atât interne şi externe. Numai condiţiile sociale frustrante o transformă într-o premisă pentru egoism.

Din punct de vedere psihologic egoismul este o încercare de a suprima o stare de insecuritate indusă de un statut existenţial nesigur, încercare sortită eşecului deoarece ea acţionează asupra condiţiilor care i-au dat naştere consolidându-le în loc de a le desfiinţa."[9]

CAPITOLUL 1

PLĂCEREA: SENS AL VIEȚII PENTRU MULȚI

În creştinismul ortodox sensul vieţii este Dumnezeu. Spre El converg toate faptele şi acţiunile din viaţa noastră. Ei bine acest lucru este puternic contestat de mai multe concepţii aşa zise filosofice din zilele noastre şi de fapt din toată istoria. În acest sens ceea ce se poate vedea este că pentru mai mulţi sensul vieţii nu este mai este Dumnezeu ci plăcerile trupeşti şi senzuale. Plăcerea prin urmare este bine să ştim că este un stimul trupesc care de mai multe ori ne produce fericire. Totuşi se poate vedea că omul care ajunge să Îl elimine pe Dumnezeu din viaţa lui la un moment dat sub o formă sau alta devine nefericit. De ce? Fiindcă după cum am spus ontologic omul este legat de Dumnezeu.[10]

Plăcerea pătimaşă are întotdeauna ceva egoist în sine fiindcă este bine să ştim că ea ne orienteză spre propria persoană. „Părintele Dumitru Stăniloae ne spune că: „omul egoist se menţine şi el într-o preocupare de alţii, pentru că îşi defineşte preocupările de sine în opoziţie cu alţii, cu o pasiune de a se afirma pe sine în raport cu alţii. Dar se preocupă de alţii referindu-se la sine, socotindu-se pe sine singurul absolut. În felul acesta uită de adevăratul Absolut sau îl socoteşte impersonal, deci apt de a-l anexa sieşi. Dar în esenţă, el nu poate ieşi din legătura ontologic-spirituală cu alţii. Astfel e uşor de a-l readuce la preocuparea pozitivă faţă de alţii."

Ruperea dintre dragostea de sine şi dragostea pentru ceilalţi, precum opoziţia lor sunt evident artificiale, produse ale unei situaţii istorice. În absenţa unor condiţionări sociale frustrante, dragostea de sine şi dragostea faţă de ceilalţi sunt indivizibile, dragostea de sine, este izvorul, sursa dragostei pentru ceilalţi."[11]

În lumea de azi evident că există un fel de *cult subteran al plăcerilor*. Aceasta fiindcă omul de cele mai multe ori este unul care este orientat egoist numai spre sine şi spre propriile instincte. În acest sens în istorie se poate spune că omul a ajuns să facă un rai al plăcerilor pentru cele cinci simţuri ale sale

- gust,
- miros,
- auz,
- văz
- şi pipăit.[12]

Omul prin urmare în zilele noastre ajunge să se dea în vânt după orice plăcere fără să stea să se gândească dacă acest lucru este bun şi folositor pentru el.

Bazat pe teoria evoluţionistă a lui Darwin ei bine sunt mulţi care consideră că tot ceea ce contează în această lume este

- satisfacţia
- şi plăcerea

instinctelor.

[9] https://manastireasuruceni.md/articole/filautia-sau-iubirea-egoista-de-sine.html (accesat pe 30.09.2025).
[10] A se vedea Radu Teodorescu, *Iubirea agapică între ontologic şi spiritual* (Cugir, 2019).
[11] https://manastireasuruceni.md/articole/filautia-sau-iubirea-egoista-de-sine.html (accesat pe 30.09.2025).
[12] A se vedea Sfântul Nicodim Aghioritul, *Paza celor cinci simțuri* (Bacău, 2000).

De ce? Fiindcă omul fiind produsul evoluției și nu a iubirii lui Dumnezeu evident că ajunge să fie unul pentru care *purul biologism* ajunge să fie tot ceea ce contează și tot sensul vieții omului. Acest lucru evident că este eronat și trebuie să fie evitat.

"Uitându-l pe Dumnezeu omul nu-și mai poate iubi cu adevărat aproapele căci nu mai vede temeiul acestei iubiri, astfel între el și ceilalți oameni se întemeiază relații superficiale dominate de insensibilitate și ignorare reciprocă, absența comunicării autentice.

„Nu te poți apropia cu desăvârșire de cineva în iubire, dacă nu te-ai depărtat cu desăvârșire de egoismul tău, care te desparte de el, dacă n-ai înlăturat poarta care te închide în tine. Între cei răi, între demoni nu este apropiere reală, pentru că nu este iubire, pentru că ei nici nu s-au găsit pe ei înșiși. Ei sunt legați fără voia lor, prin blestemul răului, al urii." Părintele Dumitru Stăniloae."[13]

Este greu să vorbești cu omul de azi de nevoia postului și a ascezei fiindcă el este unul care este aplecat spre

- material,
- senzual,
- trupesc
- și lumesc.

Asceții creștini ortodocși sunt unii care se poate spune că în societatea consumeristă din zilele noastre sunt unii care merg împotriva curentului. De ce? Fiindcă omul a ajuns să facă din economie un sens în sine și de ce nu chiar o religie.[14]

Plăcerea după cum am spus se poate spune că ajunge să fie una care este extrem de cameleonică. Aceasta fiindcă ea de mult ori devine o obsesie. Este la început o obsesie inconștientă pentru ca mai apoi să devină conștientă.

Plăcerea este un lucru care trebuie să fie condusă de rațiune ori se poate spune că plăcerea pătimașă nu mai este deloc una rațională ci îl duce pe om spre iraționalitate. De ce? Fiindcă omul nu mai ajunge să judece normal și obiectiv viața ci mai mult tot ceea ce contează pentru ei este plăcerea.

Sunt mai multe cazuri de violatori care tot ceea ce contează este plăcerea sexuală devenită o obsesie și care ajung să lase fete și femei însărcinate fără vrea să și asume creșterea acestor copii născuți în urma la un viol.

Iată ce spunea în acest sens Sfântul Ioan Gură de Aur: „așa cum copiii acoperă cu pământ capcanele, tot așa și diavolul acoperă păcatele cu plăcerile lumești. Dar tu învață să nu te amăgești și cercetează bine, când întâlnești vreun câștig, să nu-l vezi numai pe el, ci caută bine, ca nu cumva acolo să se ascundă moartea și păcatul. Dacă le vezi, nu-l primi.

Iarăși, în desfătarea și în dulceața negrăită pe care o vei simți cândva cuprinzându-te, să nu vezi numai plăcerea, ci veghează ca nu cumva, în adâncul ei, să fie ascunsă vreo necuviință și călcare a legilor dumnezeiești. Dacă așa este, fugi repede, departe.

Dacă cineva ne sfătuiește sau ne lingușește, dacă ne înconjoară cu atenții și se poartă cu mare grijă, dacă ne promite cinstiri și orice altceva, pe toate să le cercetăm bine, să privim în toate părțile și să ne încredințăm că nu ne paște nicio primejdie nici din sfatul lui, nici din cinstea pe care ne-o făgăduiește și nici din grija pe care ne-o arată. În niciun caz să nu alergăm la ele fără a ne gândi mai întâi dacă e bine ce facem."[15]

Prin urmare plăcerea pătimașă este un lucru care ajunge să ne facă să fi iraționali fiindcă ajungem să fim pradă

- instinctelor
- și senzațiilor.

Dincolo de ele nu mai există nimic și viața se poate spune că ajunge să se reducă numai la ele. Este greu să spunem că un bețiv cronic este unul cu care ne putem înțelege rațional. De ce? Fiindcă el este unul care tot ceea ce face este să satisfacă la nesfârșit ca jertfele aduse de păgâni idolilor apetitul pentru alcool.

Iată de ce este poate spune că atunci când sfinții părinți au spus că plăcerea pătimașă este o momeală a dracilor prin care ei ajung să ne controleze se poate spune că au avut multă dreptate. De ce? Fiindcă trebuie să știm că demonii sunt unii care ne vor robii lor. Nu numai aici pe pământ ci în veșnicie.

---

[13] https://manastireasuruceni.md/articole/filautia-sau-iubirea-egoista-de-sine.html (accesat pe 30.09.2025).

[14] A se vedea Cristinel Ioja, *Homo economicus - Iisus Hristos, sensul creației și insuficiențele purului biologism* (Iași, 2021).

[15] Sfântul Ioan Gură de Aur, *Diavolul și magia*, culegere de texte patristice și traducerea lor în neogreacă de Ieromonahul Benedict Aghioritul, trad. din neogreacă: Zenaida Anamaria Luca, Editura Agaton, Făgăraș, 2012, p. 45.

Este bine să ne dăm seama că patimile sunt unele care ajung să ne facă să fim persoane degradante. Aceasta fiindcă pătimaşul este unul care de exemplu poate ajunge la un asemenea grad de nepăsare spirituală încât ajunge să ucidă pentru bani sau pentru ale bunuri materiale. Evident că acest lucru nu poate să ne lase indiferenţi. Aceasta fiindcă după cum am spus trebuie să ştim unde ne aduce plăcerea pătimaşă.

Iată ce spunea Sfântul Dumitru Stăniloae despre modul cum ajunge plăcerea pătimaşă să se instaleze în noi: "puterea sufletească ce doreşte plăcerea este pofta, precum aceea care se supără când n-o are şi când i se răpeşte sau când omul este ameninţat şi cuprins de durere este mânia. Deci pofta şi mânia sunt acelea care, atrase de lumea văzută şi de făgăduielile ei, fac să se răstoarne balanţa dintre lucrarea minţii şi a simţurilor, în favoarea celei din urmă. Prin simţuri îşi poate urmări mintea preocupările ei de cunoaştere spirituală, dar şi pofta îşi poate urmări dorinţele ei. Simţirea înţeleasă ca pură percepţie a simţurilor este, în sine, nevinovată şi poate fi pusă în serviciul minţii. Abia când prin ea lucrează pofta de plăcere devine simţire în înţeles păcătos. Un minimum de plăcere poate rămâne în ea, ca afect natural. Dar acest afect trebuie copleşit de plăcerea spirituală a minţii cunoscătoare. De pildă, când mâncăm, dacă suntem concentraţi cu totul în gustarea plăcerii ce ne-o procură mâncarea, simţirea aceasta este păcătoasă, căci prin ea lucrează pofta. Mintea are doar rolul subaltern de a născoci toate posibilităţile de plăcere ale mâncării. Dar dacă mâncând înfrânăm simţirea plăcerii, prin diferite reflexiuni la rostul mâncării, la binefacerea ce ne-o dăruieşte Dumnezeu prin ea, la datoria ce o avem de a milui şi pe alţii cu cele necesare hranei, am biruit patima prin aducerea simţirii în subordinea spirituală a minţii."[16]

Această carte prin urmare nu este una *encratistă*[17] prin faptul că neagă omului orice fel de plăcere materială. Ceea ce trebuie să ştim este că plăcerea are

- regula,
- rânduiala
- şi sensul

ei şi nu trebuie să mergem dincolo de acestea. Prin urmare nu trebuie să hiperbolizăm plăcerea fiindcă acest lucru ajunge să se întoarcă împotriva noastră.

Unul dintre cei mai vocali teologi creştin ortodocşi care a analizat problema plăcerii în sens creştin ortodox a fost părintele Evsevios Vittis care a scris două cărţi despre problema plăcerii în sens creştin ortodox.[18]

Atâta vreme cât plăcerea este orientată spre virtuţi se poate spune că ea este una raţională. Când ea ajunge să devină un scop în sine ei bine plăcerea devine

- iraţională,
- stricată
- şi coruptă.

Apare ceea ce am spus ca plăcerea pătimaşă. Aceasta fiindcă este bine să ştim că plăcerea pătimaşă nu este una raţională ci mai mult este o plăcere care îl face pe om *să îndumnezeiască materia.* De ce? Fiindcă este bine să ştim că motiv al plăcerii pătimaşe şi carnale este materia.

Iată ce spunea în acest sens părintele Nicolae Tănase: „astăzi, parcă mai mult ca oricând, erotismul şi dorinţa de plăcere sunt tot mai căutate, în defavoarea iubirii agape [dragostea de aproapele]. Cum să echilibrăm această balanţă? Iubirea agape este un termen destul de pretenţios. Dumnezeu primeşte starea obişnuită a omului. Dumnezeu iubeşte normalitatea. Păcatul intervine în momentul în care lucrurile nu mai stau normal.

Tot ceea ce este plăcere este păcat, dar nu tot ceea ce este lăsat de Dumnezeu plăcut este păcat. Pentru că substanţele chimice, spre exemplu, ca hormonii din corpul omenesc, la bărbat, la femeie, sunt lăsate de Dumnezeu. Este măreţie şi aici, măreţie a creaţiei lui Dumnezeu. De aceea noi nu trebuie să privim aspectele legate de plăcere ca fiind păcat, când sunt înăuntrul căsătoriei binecuvântate de Dumnezeu. Pentru că, astfel, ceea ce numim noi eros este un lucru plăcut înaintea lui Dumnezeu, mai ales în măsura în care el conduce omul spre iubirea agapică, cea desăvârşită şi dezinteresată."[19]

În acest sens se poate spune că în lumea noastră s-a ajuns la un fel de industrie a plăceri pătimaşe:

---

[16] Sfântul Dumitru Stăniloae - Ascetica şi mistica Bisericii Ortodoxe, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/placerea-pacatoasa-si-placerea-nevinovata-36947.html (accesat pe 30.09.2025).

[17] Encratismul a fost o erezie care susţinea că materie este rea fiind o creaţie a diavolului.

[18] A se vedea Evsevios Vittis, *Plăcerea şi durerea* 1 şi 2 (Galaţi, 2014).

[19] Părintele Nicolae Tănase, *Soţul ideal, soţia ideală*, Editura Anastasis, 2001, p. 10 apud https://doxologia.ro/granita-dintre-placerea-curata-pacat (accesat pe 30.09.2025).

- pornografie,
- mai multe tipuri de alcool,
- alimentaţie chimică pentru senzaţii gustative cât mai diversificate,
- droguri de mai multe feluri etc.

Că plăcerea poate să devină o neo-idolatrie ne-o spunea părintele Adrian Agachi: "recrudescenţa idolatriei în lumea modernă este o realitate tristă. Deşi idolatria în forma ei clasică aşa cum o cunoaştem are un număr relativ mic de adepţi la nivel european, este clar că varianta modernă a acesteia a căpătat noi forme, diferite de cele din perioada pre-creştină. Astăzi, oamenii se închină în faţa noilor plăceri puse la dispoziţie de tehnologie, a confortului crescut şi comodităţii care permite să-ţi desfăşori activitatea într-un mod independent de tot şi de toate, inclusiv de Dumnezeu. Idolatria modernă sluje**ş**te unui singur zeu, unul foarte pretenţios, cel al plăcerii egoiste."[20]

Doi psihologi discutau într-o zi.

- Ştii ce?
- Ce?
- Studiez problema dependenței.
- Da?
- Da.
- Şi la ce concluzie ai ajuns?
- Una destul de interesantă.
- Care?
- Plăcerile pătimaşe sunt unele care funcționează pe principiul dependenței.
- Adică?
- Nu mai poţi trăii fără ele.
- Te fac să depinzi de ele?
- Da.
- Dar noi depindem de instincte.
- Aşa este.
- Şi atunci?
- Instinctul nu este păcătos.
- De ce?
- Fiindcă este lăsat de Dumnezeu.
- Şi atunci de ce ar fi păcătoasă plăcerea pătimaşă?
- Fiindcă ea devine un sens al vieții.
- Adică?
- Dumnezeu nu mai contează.
- Chiar?
- Da.
- De ce?
- Pătimaşul nu mai trăieşte pentru Dumnezeu.
- Dar pentru ce?
- Pentru a îşi împlinii la infinit plăcerea pătimaşă.
- Crezi?
- Da.
- Îmi spui lucruri noi.
- Fiindcă acum le-am aflat şi eu.
- Înţeleg.
- O să îți dau un exemplu să înțelegi.
- Adică?
- Plăcerea pătimaşă face din ţânţar armăsar.

[20] Preot Adrian Agachi, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/placerea-egoista-baza-idolatriei-moderne-135548.html (accesat pe 30.09.2025).

- Cum?
- O să îţi spun o poveste adevărată.
- Te ascult.
- Este din ştiinţă.
- Bine.
- Tanner, un vestit om de ştiinţă şi luptător împotriva superstiţiilor, muri pe când se afla într-un sat lângă Salzburg.
- Şi?
- Ţăranii din sat scotocindu-i printre lucrurile rămase, găsiră un microscop sub lentila căruia se găsea o muscă.
- Înţeleg.
- Priviră în microscop şi rămaseră înmărmuriţi, văzând dihania grozavă şi mare cât un balaur.
- Cred.
- Au alergat îndată la preot, spunându-i că mortul străin a fost un solomonar, care ţine în ocheanul său pe diavolul şi deci să nu-l înmormânteze în satul lor.
- Amuzant.
- Preotul, care avea cunoştinţă de sticlele optice, explică oamenilor de ce e vorba.
- Şi?
- Luă apoi musca din microscop şi le-o arătă în mărimea naturală.
- Evident.
- Prinse altă muscă, o puse sub lentilă şi le-o arătă mărită.
- Înţeleg.
- Numai atunci sau liniştit ţăranii şi au permis înmormântarea cadavrului.[21]
- Mă faci să râd.
- Este o întâmplare adevărată.
- Cred.
- Şi ea se potriveşte cu plăcerea pătimaşă.
- De ce?
- Fiindcă ajunge să modifice percepţia asupra realităţii.
- La fel cu microscopul?
- Da.
- Înţeleg.
- Mă bucur.
- Nu credea că plăcerea poate devenii o chestiune aşa de spinoasă.
- Aşa este.
- Dar totuşi este adevărat.
- Din nefericire.
- Deci plăcerea ajunge să fie contrafăcută?
- Da.
- Deci se poate spune că plăcerea pătimaşă este o plăcere contrafăcută?
- Da.
- Să ştii că m-ai luat pe nepregătite.
- De ce?
- Nici prin cap nu mi-a dat să mă gândesc la problema plăcerii.
- Este una destul de importantă.
- Aşa este.
- Deci trebuie să ne raportăm în sens ortodox la plăcere?
- Da.
- Şi cum facem acest lucru?

[21] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

- Legând plăcerea de raţiune.
- Ca să nu devină iraţională?
- Da.
- Ai dreptate.

Că păgânii au fost robi ai plăcerilor pătimaşe ne-o spunea tot părintele Adrian Agachi: "în lumea păgână de dinaintea apariţiei creştinismului, oamenii slujeau multor zei, căutând exclusiv împlinirea propriilor dorinţe. Existau ritualuri prin care aducerea unei jertfe substanţiale „obliga" zeităţile să împlinească voia celui ce aducea jertfa. Mai târziu, aceste ritualuri s-au concretizat în tot felul de forme ale magiei demonice. Majoritatea ritualurilor păgâne, însă, erau simple, chiar simpliste, slujind adesea, prin forme de cult orgiastice sau violente, diverşilor „zei". Păgânii nu se simţeau nici mai desăvârşiţi spiritual, nici curăţiţi de propriile păcate prin aceste ritualuri, ei doreau numai să-şi întreţină în continuare propriile plăceri trupeşti sau să-şi atingă scopurile materiale sau de parvenire socială."[22]

Lumea trebuie să ştim că este una liberă. Oamenii sunt liberi să dea vieţii lor orice sens vor însă trebuie să ştim că a nu ne lega viaţa de Dumnezeu duce în cele din urmă la

- vid existenţial
- şi un gol sufletesc.

De ce? Fiindcă se poate spune că omul are înscris în ADN-ul lui nevoia de comuniune cu Dumnezeu. Trebuie să ştim acest lucru fiindcă în zilele noastre sunt mulţi care nu vor să găsească sensul vieţii lor în Dumnezeu.

Există o categorie de oameni care spun teoretic că sensul vieţii lor este Dumnezeu dar în practică acest lucru nu are loc.

Ceea ce ştim din primele zile ale creştinismului a fost că păgânii antici reproşau creştinilor că a o viziune

- sumbră
- şi macabră a vieţii

fiindcă e puneau mult accent pe asceză. Este bine să ştim că păgânismul era unul care se dădea în vânt faţă de orice plăcere exista. Beţia de exemplu era o stare în care beţivul ajungea să fie posedat de zei şi cine nu voia să fie posedat de un zeu? Păgânismul practica nu numai prostituţia sacră dar şi orgiile.

Iată ce ne spunea în antichitate Herodot despre practica prostituţiei sacre: "„fiecare femeie din ţinut trebuie să meargă o dată în viaţă la sanctuarul Afroditei şi să se împreuneze cu un bărbat străin […]. În sanctuarul Afroditei se aşază multe femei, purtând pe cap o cunună împletită din sfoară; unele vin, altele pleacă. Femeile înşiruite lasă între ele locuri de trecere şi străbătând aceste culoare străinii aleg. O dată ajunsă aici, femeia nu se întoarce acasă înainte ca un străin, aruncându-i bani în poală, să se împreuneze cu ea. Când aruncă banul, el trebuie să rostească aceste cuvinte: «O invoc pe zeiţa Militta». Pentru că asirienii o numesc Militta pe Afrodita […]. Femeia îl urmează pe cel dintâi care i-a aruncat bani şi nu respinge pe nici unul […]. Cele care sunt frumoase pleacă repede, pe când cele urâte rămân aici multă vreme, neputând să împlinească legea; unele dintre ele aşteaptă chiar trei sau patru ani. Şi în unele cetăţi din Cipru există un obicei asemănător cu acesta"."[23]

Se poate vedea aici că în păgânism *plăcerea pătimaşă a devenit un idol.* Acest lucru are loc şi în zilele noastre la mai multe popoare necreştine. Aceasta fiindcă este bine să ştim că creştinismul ortodox este

- vârful,
- centrul
- şi zenitul

moralităţii.[24]

Plăcerea pătimaşă trebuie să ştim că nu poate coabita în viaţa unui creştin autentic care merge pe calea virtuţilor. De ce? Fiindcă este bine să ştim că sunt lucruri care pur şi simplu nu sunt compatibile. Trebuie să ştim acest lucru şi să nu avem nici o îndoială în acest sens.

---

[22] Preot Adrian Agachi, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/placerea-egoista-baza-idolatriei-moderne-135548.html (accesat pe 30.09.2025).

[23] Anna Ferrari, Dicţionar de mitologie greacă şi romană, Ed. Polirom, Iaşi, 2003 apud https://istoriiregasite.wordpress.com/2013/11/18/prostitutia-sacra/ (accesat pe 08.05.2026).

[24] A se vedea Radu Teodorescu, *Omul duhovnicesc sau antropologia virtuţilor* (Cugir, 2015).

Ceea ce este remarcat de mai mulți părinți duhovnicești este că plăcerea pătimașă nu convinge pe cale rațională ci seduce. Ea nu se adresează minții, deci rațiunii, ci instinctelor care știm că de cele mai multe ori nu merg pe ceea ce este firesc și natural.

Că plăcerea pătimașă ne rupe de comuniunea cu Dumnezeu Tatăl ne-o spunea Sfântul Atanasie cel Mare: „cauza tuturor acestor decăderi spirituale și înmulțirea cultelor idolatre a fost, așadar, egoismul, adică slujirea propriilor patimi și neputințe sufletești. Așa cum afirmă Sfântul Atanasie al Alexandriei: „Căci oglinda sufletului, singura care putea vedea chipul Tatălui, ascunzându-se în cutele poftelor trupești, nu mai vede ceea ce trebuie să cunoască sufletul, ci este dus de orice altceva și vede numai acelea ce cad sub simțuri. De aceea, umplându-se de toată pofta trupească și tulburându-se de părerile despre ele, Îi dă lui Dumnezeu, pe care L-a uitat cu mintea, chip în cele trupești și supuse simțurilor, dând numele lui Dumnezeu celor văzute și numai pe acelea le slăvește pe care le voiește el și pe care le simte ca dulci. Deci slujirii la idoli i-a premers ca pricină păcatul. Căci, învățând oamenii să născocească pe seama lor răutatea (păcatul), care nu este, și-au plăsmuit și zeii care nu sunt."[25]

Evident că plăcerea devine sens al vieții prin mai multe lucruri indirecte:

- bani,
- averi,
- desfrâu,
- puterea politică,
- nevoia de faimă și celebritate (care sunt o formă de slavă deșartă) etc.

După cum am spus primi creștini au fost persecutați de creștini fiindcă se considera că ei au venit cu o viziune

- posacă
- și posomorâtă

despre viață în care postul, nevoința și rugăciunea erau lucruri obișnuite și firești. Păgânismul era o religie în care cultul zeilor de multe ori implica lucruri total imorale cum era sacrificiul uman. În acest sens se poate vedea că obiecțiile păgâne față de cultul creștin erau simple fabulații și fabricații. De fapt după cum vom vedea în capitolul următor trebuie să știm că hedonismul a luat naștere pentru prima dată în sânul păgânismului.

Și în zilele noastre sunt mai mulți care – deși nu o recunosc – duc un gen de viață aproape păgân. Ei nu frecventează biserica și se lasă duși de toate valurile trecătoare și efemere ale lumii din jur.[26]

Plăcerea pătimașă când devine sens al vieții omului trebuie să știm că de cele mai multe ori ajunge să îl facă opac la chestiunea virtuții creștin ortodoxe. El devine cumva orb și nu mai vede nevoia de a duce o viață virtuoasă. Este greu să vorbim cu un bețiv sau un toxicoman despre virtute fiindcă pentru el sunt simple basme.

Despre cât de jos a ajuns omul stăpânit de plăcerea pătimașă tot Sfântul Atanasie al Alexandriei spunea: „rob al propriilor patimi și instincte, omul a ajuns să jertfească pe altarul idolilor inclusiv alte persoane, și amintim aici groaznicele jertfe aduse, de exemplu, de azteci, care ucideau la sărbătorile lor păgâne, într-un mod barbar, sute de prizonieri. Însă, așa cum există un progres în virtute și în lucrarea celor sfinte, la fel poate regresa la nesfârșit în plăcerile sale idolatre: „Așa cum cineva, scufundându-se în adânc, nu mai vede lumina, nici cele ce se văd în lumină, din pricina privirilor ochilor săi în jos și din pricina apei ce curge în jurul lui, ci simte numai cele din adânc și de aceea crede că nu mai este nimic altceva decât aceea și socotește că cele ce sunt văzute de el stăpânesc peste toate, la fel și aceia dintre oamenii de odinioară care și-au pierdut mintea scufundându-se în pofte și năluciri trupești și uitând de cunoștința de Dumnezeu și de slava Lui și folosindu-se de o rațiune fermecată, mai bine zis de o lipsă de rațiune, și-au închipuit cele văzute că sunt zei, pentru că slăveau zidirea în locul Ziditorului (Romani 1, 25) și au îndumnezeit lucrurile în locul cauzei lor, a Creatorului și Stăpânului Dumnezeu."[27]

Prin urmare este bine să ne dăm seama de stadiul la care ne poate aduce plăcerea pătimașă fiindcă trebuie să știm că există o lungă istorie negativă a acestui năravul omului. Aceasta fiindcă sfinții părinți sunt unii care susțin că

---

[25] Sf. Atanasie al Alexandriei, „Cuvânt împotriva elinilor", VIII, în: Scrieri I (Părinți și Scriitori Bisericești, 15), trad., introd. și note de pr. Dumitru Stăniloae, București, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1987, p. 39 apud Preot Adrian Agachi, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/placerea-egoista-baza-idolatriei-moderne-135548.html (accesat pe 30.09.2025).

[26] A se vedea Radu Teodorescu, *Lupta cu efemerul și perisabilul: remedii creștin ortodoxe* (Cugir, 2023).

[27] Sf. Atanasie al Alexandriei, „Cuvânt împotriva elinilor", VIII, în: Scrieri I, p. 40 apud Preot Adrian Agachi, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/placerea-egoista-baza-idolatriei-moderne-135548.html (accesat pe 30.09.2025).

prin plăcerea pătimaşă demonii ajung să controleze persoana umană. Iată de ce este nevoie de asceză şi de nevoinţă pentru a scoate aceste demoni din viaţa noastră. Acest lucru evident că este posibil dacă ducem o viaţă creştin ortodoxă autentică. Plăcerea pătimaşă nu numai că nu ne lasă fără raţiune dar ne face să vedem lucrurile grosier şi brutal. Cel care a ajuns să facă din plăcerea pătimaşă un sens al vieții lui ei bine este unul care când simte că drepturile îi sunt lezate devine agresiv şi violent.[28]

Că plăcerea pătimaşă este o cădere morală ne-o spunea tot Sfântul Atanasie cel Mare: „şi precum, după pilda spusă, cei ce se scufundă în adânc, cu cât se coboară mai mult, cu atât se năpustesc mai mult spre cele mai întunecate şi mai adânci, la fel a pătimit neamul omenesc. Căci nu a căzut numai în idolatrie, nici nu a rămas în cele ce a început. Ci, cu cât a stăruit mai mult în cele dintâi, cu atât şi-a născocit superstiţii mai noi. Şi, nesăturându-se de cele dintâi, se umpleau mereu de altele, înaintând în cele mai urâte năravuri şi întinzându-şi tot mai mult lipsa dreptei credinţe. Aceasta o mărturiseşte şi dumnezeiasca Scriptură, zicând: «Când necredinciosul vine în adâncul răutăţii, nesocoteşte totul» (Pilde 18, 3)"[29]

Prin urmare este bine să ştim că plăcerea pătimaşă este un fel de manifestare camuflată a răului. De ce? Fiindcă este bine să ştim că răul totdeauna se manifestă camuflat şi nu la vedere. De ce? Fiindcă în cele din urmă este bine să ştim că demonii nu acționează niciodată pe față. Ei aparent vin cu

- intenţii,
- sugestii
- şi idei

care ar fi bune şi benefice pentru noi. A fost demonul care i-a spus strămoaşei noastre Eva că dacă încalcă porunca lui Dumnezeu de a mânca din pomul cunoştinţei binelui şi al răului nu va murii după cum am spus Dumnezeu ci din contră i se vor deschide ochii şi va fii ca Dumnezeu.

În acest sens părintele Adrian Agachi spunea cât se poate de bine şi frumos: „Zeus a dispărut. Hera a murit în conştiinţa păgânească. Mithra s-a retras în peştera de unde apăruse şi s-a aneantizat în întuneric. Idolii păgâni au căzut în desuetudine, dar cauza lor a rămas în continuare activă. Incapabili să-şi controleze egoismul, oamenii moderni au inventat tot felul de tehnologii menite să-i ajute în activităţile lor, dar au ajuns robii acestora mai rău decât păgânii din Antichitate. De aceea, un prim pas al eliberării de noii idoli constă într-un control mai bun asupra propriilor plăceri. Mai puţin timp în faţa monitorului pe care rulează filme şi un „rol" mai activ în „filmul" real al vieţii. Mai puţină vreme pierdută pe reţelele de socializare şi mai multă petrecută în dialog viu cu ceilalţi. Mai puţină comoditate şi un pic mai multă jertfă."[30]

Plecând de la experiența păgână ceea ce trebuie să ştim este că plăcerea ajunge să facă din trup un idol care trebuie să fie satisfăcut periodic cu cele mai mari

- plăceri,
- petreceri,
- chefuri
- şi paranghelii.

Când aceste "jertfe" idoleşti nu sunt satisfăcute de cele mai multe ori se recurge la delicvenţă şi la un comportament violent. Aceasta fiindcă un om trupesc judecă viaţa numai prin forţa fizică deci prin plăcerea trupească. Pare părea ciudat pentru mai multă lume să ştie că trupul poate să fie în antagonie cu sufletul omului. De ce? Fiindcă este bine să ştim că în ordinea lucrurilor ei bine sufletul trebuie să cel care

- să conducă,
- să stăpânească
- şi să controleze

trupul şi nu invers.

Unii sunt atât de încrezători în forţa fizică încât ajung să creeze şi război pentru ca în cele din urmă să îşi declare superioritatea animalică.

---

[28] A se vedea Radu Teodorescu, *De la tirania patimilor la libertatea nepătimirii* (Cugir, 2021).

[29] Sf. Atanasie al Alexandriei, „Cuvânt împotriva elinilor", VIII, în: Scrieri I, p. 40 apud Preot Adrian Agachi, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/placerea-egoista-baza-idolatriei-moderne-135548.html (accesat pe 30.09.2025).

[30] Preot Adrian Agachi, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/placerea-egoista-baza-idolatriei-moderne-135548.html (accesat pe 30.09.2025).

Plăcerea pătimaşă trebuie să ştim că este o plăcere care ajunge să ne facă un fel de idoli proprii în care tot ceea ce contează este propria persoană şi interesul ei egoist. Iată ce spunea în acest sens părintele Simeon Kraiopoulos: "din momentul în care au păcătuit protopărinţii noştri, omului i s-a întâmplat acest mare rău, adică a devenit propriul său idol, s-a întors către sine şi a făcut din sine un dumnezeu. În vremurile noastre, acest lucru a luat un mare avânt. Au fost epoci în care oamenii i-au căutat pe zei în afara lor. Dar în vremurile noastre acest rău apărut în Rai a reuşit să ajungă la culmea cea mai înaltă, adică la întoarcerea omului spre sine însuşi. Omul a fost creat dependent de Dumnezeu. Astăzi însă îl caută pe Dumnezeu în sine şi devine propriul său dumnezeu. Aşază înlăuntrul său propriul său idol. Aceasta înseamnă patimă şi se numeşte egoism. Întoarcerea omului spre sine nu înseamnă doar grija faţă de sine, ci este o stare patologică."[31]

Un laic curios s-a dus într-o zi la un preot ortodox.

- Părinte am putea să vorbim?
- Da.
- Ştiţi ce?
- Ce?
- Eu sunt creştin ortodox dar nu practic ortodoxia.
- Rău faci.
- De ce părinte?
- Fiindcă ortodoxia ți-ar putea face numai bine.
- Credeţi?
- Da.
- Eu nu.
- De ce?
- Păi cum să îmi facă bine ortodoxia?
- Simplu.
- Ortodoxia cere să posteşti, să fac metanii, să te rogi.
- Şi ce este rău cu aceste lucruri?
- Păi părinte când să te mai bucuri de viaţă?
- Chiar când faci acest lucruri.
- Asta nu se poate.
- Ba se poate.
- Cum?
- Fiindcă toate aceste lucruri le faci pentru Dumnezeu.

Laicul a tăcut puţin după care a spus:

- Ştiţi ce părinte?
- Ce?
- Cred că aveţi dreptate.
- Mă bucur că eşti de acord.
- Eu chiar cred în Dumnezeu.
- Dar nu vrei să mergi la biserică să te rogi Lui?
- Da.
- Adică ai carnet de maşină dar nu te sui niciodată la volan?
- Cam aşa ceva.
- Nu este bine fiul meu.
- Dar părinte sunt şi alte căi de a te descurca în viaţă.
- Cum ar fi?
- De astrologia aţi auzit?
- Da.
- Multă lume spune că ajută.

[31] Arhim. Simeon Kraiopoulos, Adame, unde eşti?, Editura Bizantină, p. 75 apud https://doxologia.ro/egoism-idolatrie (accesat pe 08.05.2026).

- Minciuni.
- De ce?
- După statici.
- Ce statistici?
- Statistica ne arată că superstiţia este tot atât de răspândită şi între intelectuali, ca şi în clasele de jos ale poporului.
- Da?
- Da.
- Nu ştiam.
- Prefectura din Paris a comunicat că în anul 1927 în capitala Franţei erau 4460 de ghicitoare, care întreţin birouri proprii.
- aşa de multe?
- Da. Şi vorbim de anul 1927.
- Înţeleg.
- Venitul lor zilnic era în 1927 de 200.000 franci.
- Aşa de mult?
- Da.
- Mai sunt apoi birouri, care dau consultaţii de astrologie, hipnotism, chiromanţie etc.
- Am auzit.
- Aceste profesiuni le aduce — pe timpuri bune sau rele, — un venit anual de 73 milioane franci.
- Nu se poate.
- Ba da. Într-adevăr deplorabilă statistică.[32]
- Eu credeam că Dumnezeu vorbeşte prin astrologi.
- Ai fost naiv.
- De ce?
- Astrologia este o formă de ocultism.
- Da?
- Da.
- Ocultismul nu lucră cu puterea demonilor?
- Ba da.
- Vai de mine.
- Ştiu că este înspăimântător.
- Este părinte.
- Acum ştii ce trebuie să faci?
- Da.
- Ce?
- Nu am să mai consult horoscopul.
- Foarte bine.
- Dar cu posturile şi metaniile tot mi se pare greu.
- Trebuie să începi să posteşti treptat.
- Nu dintr-o dată?
- Nu.
- De ce?
- Ca să te obişnuieşti.
- Se poate deprinde asceza creştin ortodoxă?
- Da.
- Dacă vrei cu adevărat?
- Da.
- Vă mulţumesc mult părinte pentru toate sfaturile pe care mi le-aţi dat.

[32] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

Că plăcerea ne introduce într-o lume a iluziei ne-o spune profesorul Daniel Voinea: „motorul lumii iluziei este plăcerea, adusă drept justificare chiar şi pentru viaţa însăşi. Supremul argument şi idolul lumii iluziilor. Plăcerea este obiectivul urmărit prin goana febrilă după bani, onoruri, cuceriri şi trădări. Tot plăcerea este şi instrumentul prin care este inoculată vinovăţia, suferinţa, boala şi moartea. Nimic din lumea iluziei nu rămâne, însă, într-o minte ordonată.

Cu Dumnezeu alături, ca Unul, ideea de plăcere dispare. Idolul - şi motorul - acestei lumi, mişcate de plăcere spre nicăieri, este inventat nu pentru fericire continuă, ci pentru surogatul discontinuu al plăcerii, care împinge iar şi iar spre perpetuarea unei lumi lipsite de sens. Dumnezeu nu a creat plăcerea, ci doar fericirea. Însă la idolul acestei lumi se renunţă doar printr-o decizie fermă de a te lăsa îndrumat spre Fiul nevinovat al Tatălui. Când Îi vei recunoaşte nevinovăţia, Îl vei preţui şi iubi cu adevărat. Cum începi? Priveşte în jur şi acceptă că tot ce vezi este nevinovăţie. De aici începe Viaţa."[33]

CAPITOLUL 2

HEDONISMUL CA O FILOSOFIE DENATURATĂ A PLĂCERII

După cum era de aşteptat ei bine nici filosofia nu a stat departe de conceputul de plăcere. Aceasta fiindcă el este unul importat şi semnificativ în viaţa unui om. În acest sens trebuie să ştim că în Roma antică se va naşte o aşa numit filosofie care avea în centrul ei conceptul de plăcere. Este vorba de hedonism. În acest capitol ne vom lua timpul necesar şi vom vorbii mai mult despre hedonism fiindcă de mai multe ori

- conştient
- sau inconştient

ei bine el a ajuns să se facă simţit în societatea contemporană.

"Hedonismul (din greacă hedone - „plăcere") este o concepţie etică şi un curent filosofic, ce proclamă plăcerea, desfătarea drept binele suprem, iar năzuinţa de a o obţine, principiu al comportamentului. A fost întemeiat în Antichitate, la Roma, de Aristip din Cirene (care a pus accentul pe plăcerile senzuale), iar ulterior a fost dezvoltat pe baze raţionaliste la Atena, de Epicur, apoi de umanişţii Renaşterii, de materialişţii şi iluminişţii sec. 18 (cu accente antireligioase, individualiste).

În esenţă, hedonismul porneşte de la înclinarea naturală a omului către căutarea plăcerii şi a fericirii şi evitarea suferinţelor, urmărind mijloacele prin care raportul între plăcere şi suferinţă poate fi maximizat.

Hedonismul psihologic sau motivaţional afirmă că numai plăcerea sau suferinţa ne motivează. Dezbateri asupra hedonismului au avut loc în decursul multor secole, iar contribuitori importanţi includ pe Platon, Aristotel, Epicur, Butler, Hume, Nietzsche, Brentano ş.a.

Hedonismul impune evitarea neplăcerilor de orice fel, asigurarea unor condiţii minime în care acţiunile umane să aibă numai satisfacţii. Plăcerea personală ar fi unicul scop al activităţii şi comportamentului uman."[34]

Este evident că în mai toate epocile istoriei au existat puternice curente hedoniste. De ce? Fiindcă este bine să ştim că omul este unul care a ajuns să nu mai gândească raţional plăcerea şi se dă în vânt după ea sub orice formă. Aceasta fiindcă după cum am spus există în mod natural în om o înclinare după plăcere şi o căutare evidentă de a evita durerea.

În antichitate am spus că păgânii aveau o concepţie hedonistă de viaţă mai ales prin practicarea orgiilor şi a prostituţiei sacre. În Evul Mediu au existat mai multe popoare migratoare care tot ceea ce făceau era să trăiască nu din muncă cinstită ci mai mult în ai jefuii pe alţii. Mongolii lui Gingis Han au fost un astfel de popor. La fel de bine se poate spune şi despre vandali.[35] La fel de bine se poate spune şi despre hunii medievali ai lui Attila. Vizigoţii, de exemplu, au jefuit Roma în 410, sub conducerea lui Alaric.

Poporul migrator care trăia numai din jeruire şi asuprire se poate spune că era un popor hedonist. De ce? Fiindcă ei nu acceptau munca cinstită ci trăiau prin a îi jefuii pe alţii. Evident că şi în zilele noastre există mai multe curente hedoniste. Pe internet pornografia este un lucru firesc şi obişnuit. Aceasta fiindcă este bine să ne dăm seama

[33] https://obiectivbr.ro/iluzia-placerii/ (accesat pe 08.05.2026).
[34] https://ro.wikipedia.org/wiki/Hedonism (accesat pe 30.09.2025).
[35] În limba română există şi acum expresia că atunci când cineva are un comportament sălbatic să fie denumit ca fiind un *vandal*.

că pornografia este fără doar şi poate o expresie a hedonismului la fel cu erotismul şi alte practici: prostituția sau homosexualitatea.[36]

După cum ne spunea părintele Adrian Agachi una dintre formele de manifestare ale hedonismului în lumea modernă este comoditatea. „Mai puţină indiferenţă, ridicată la rang de virtute în lumea aproape lipsită de empatie şi prizonieră a sociopaţilor şi psihopaţilor, şi mai multă dragoste, blândeţe, bucurie, pocăinţă. Numai astfel ne putem elibera de această idolatrie modernă care ne cuprinde fără ca măcar să-i simţim apăsarea. Altfel, ne vom trezi peste două-trei decenii într-un deşert al comunicării, deşi transmitem mai multe mesaje şi vorbim la telefon mai mult ca niciodată, vom observa cum relaţiile noastre cu ceilalţi au devenit atât de superficiale încât par inexistente şi că suntem înrobiţi de propria noastră comoditate. Să nu ajungem acolo încât să nu ni se potrivească şi nouă cuvintele frumoase adresate de Sfântul Atanasie al Alexandriei unui bun prieten al său: „Vom grăi, deci, pe cât ne este cu putinţă, respingând întâi neştiinţa necredincioşilor, ca, minciunile lor odată respinse, adevărul să lumineze prin el însuşi şi să ai şi tu îndrăzneala, prietene, pentru că ai crezut în adevăr şi nu ai rătăcit cunoscând pe Hristos. Şi socotesc că este cu cuviinţă să vorbesc despre Hristos cu tine, care iubeşti pe Hristos, pentru că sunt încredinţat că socoteşti că cunoştinţa şi credinţa despre El sunt mai de preţ decât toate (s.n.)"[37]

Hedonismul după cum am spus este practicat de mai multă lume dar inconştient. Toxicomanii se poate spune că sunt nişte veritabili hedonişti fiindcă ajung să facă din plăcerea din droguri un lucru absolut. De cele mai multe ori toxicomanii sunt unii care ajung să fie aşa de mult influenţaţi de droguri că nu le mai pasă de nimic:

- familie,
- societate,
- prieteni
- sau rude.

Modul de viaţă hedonist se poate spune că în societatea contemporană ajunge să fie prezent în diferite grade. Aceasta fiindcă unii acordă mai multă atenției plăcerii şi devin chiar obsedați de ea în timp ce alții sunt mai puțin influenţaţi de ea.[38]

Iată ce spunea gânditorul Nicolae Sfetcu despre hedonism: „printre promotorii contemporani ai hedonismului se numără filosoful suedez Torbjörn Tännsjö, Fred Feldman şi filosofa etică spaniolă Esperanza Guisán (a publicat un „manifest hedonist" în 1990).

Un filosof şi un scriitor hedonist contemporan dedicat istoriei gândirii hedoniste este francezul Michel Onfray. A scris două cărţi pe această temă (L'invention du plaisir: fragments cyréaniques şi La puissance d'exister: Manifeste hédoniste). El defineşte hedonismul ca „o atitudine introspectivă faţă de viaţă bazată pe a-ţi procura singur plăcere şi a plăcea pe ceilalţi, fără a face rău ţie sau nimănui altcuiva". Proiectul filosofic al lui Onfray constă în definirea unui hedonism etic, a unui utilitarism vesel şi a unei estetice generalizate a materialismului senzual, care explorează modul de utilizare a capacităţii creierului şi a corpului în cea mai mare măsură – în timp ce restabileşte filosofia pentru un rol util în artă, politică şi deciziile din viaţa de zi cu zi".[39]

O altă formă de manifestare a hedonismului trebuie să ştim că este de această dată de natură politică. Este vorba de a acumula cât mai multă putere politică. Este şi aceasta o formă de hedonism fiindcă trebuie să ştim că omul politic se vede pe sine unul care

- dictează,
- să indicaţii preţioase,
- ordonă şi porunceşte

şi toată lumea execută ceea ce cere el.

Hedonismul politic cel mai bine se poate vedea în cazul dictatorilor şi a tiranilor care nu mai concep ca altcineva să deţină puterea politică într-o ţară decât ei. În acest sens plăcerea puterii politice este aşa de mare într-un tiran că el ajunge să ucidă pe cei care consideră că sunt o ameninţare pentru a o pierde. În Evul Mediu şi în mai multe ţări asiatice

---

[36] A se vedea Virgilu Gheorghe, *Pornografia: maladia secolului XXI* (Bucureşti, 2017).

[37] Sf. Atanasie al Alexandriei, „Cuvânt împotriva elinilor", I, în: Scrieri I , pp. 30-31 apud Preot Adrian Agachi, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/placerea-egoista-baza-idolatriei-moderne-135548.html (accesat pe 30.09.2025).

[38] A se vedea Andrei Andreicuţ, *Trupul și banul. Iubirea de plăcere și iubirea de avere* (Cluj-Napoca, 2023).

[39]

din zilele noastre sunt mai mulţi lideri politici care au ajuns să îşi ucidă chiar şi membrii familiei sau rudele care au fost din punctul lor de vedere un pericol pentru pierderea mult râvnitei puteri politice.

Tot despre adepţii hedonismului gânditorul Nicolae Sfetcu spunea: „lucrările lui Onfray „au explorat rezonanţele filozofice şi componentele (şi provocările) ştiinţei, picturii, gastronomiei, sexului şi senzualităţii, bioeticii, vinului şi scriiturii. Cel mai ambiţios proiect al său este proiectul Contra-istoria filozofiei, în şase volume," din care trei au fost publicate. Pentru el „În opoziţie cu idealul ascetic susţinut de şcoala dominantă a gândirii, hedonismul sugerează identificarea binelui cel mai înalt cu propria ta plăcere şi cu a altora; una nu trebuie niciodată să fie îngăduită în detrimentul sacrificării celeilalte. Obţinerea acestui echilibru – plăcerea mea în acelaşi timp cu plăcerea celorlalţi – presupune că abordăm subiectul din diferite unghiuri – politice, etice, estetice, erotice, bioetice, pedagogice, istoriografice …"

Pentru aceasta a scris „cărţi pe fiecare dintre aceste faţete ale aceleiaşi viziuni ale lumii". Filozofia sa urmăreşte „micro-revoluţiile" sau „revoluţiile individului şi ale grupurilor mici de oameni similari care trăiesc după valorile sale hedoniste, libertariene".[40]

Au fost mai mulţi filosofi contemporani care au spus că de fapt în epoca noastră nu mai aveam de a face cu un hedonism clasic ci se poate spune că am ajuns la o formă de *neo-hedonism.* Aceasta fiindcă în zilele noastre evident că omul a ajuns să nuanţeze mai mult lucrurile.

Neo-hedoniştii sunt unii pe care de mai multe ori îi vedem la marşurile LGBT fiind avocaţii unui mod de viaţă imoral pe care ei îl consideră cât se poate de oportun pentru lumea contemporană. A venit vremea să ne desprindem de concepţiile că homosexualitatea este un fel de Sodoma şi Gomora. Oameni trebuie să fie lăsaţi să îşi manifeste cum vor propria sexualitate şi viaţă. Aceasta fiindcă în cele din urmă omul nu mai trebuie să asculte de poruncile şi îndrumările biblice.[41]

„Hedonismul lui Aristip din Cirene este desfătare, căutarea plăcerii cu accente pe voluptate, desfrânare, decadenţă. Renaşterea l-a adoptat mai târziu pe baze raţionale, însă rămâne în continuare curentul ce descrie excesul asociat unei morale îndoielnice. Chiar şi gurmanzii suferă de hedonism, cafengii, microbiştii, voyeur-iştii …

Bănuiesc că hedonismul este preferat în scrierile contemporane, fără o aprofundare a înţelesului fiind un termen mai uşor de pronunţat şi memorat, deşi cei care-l menţionează nu doresc promovarea laturii lipsite de etică.

Suntem prin definiţie Hedonişti dacă ne rezumăm la căutarea plăcerii. Nimeni nu-i nebun să vrea durere, supărare, neîmplinire. Atâta vreme cât hedonismul nostru are principii şi urmăm logica lui Epicur, căutând bucuria intelectuală, de orice fel, raţională sau estetică, bucuria simţurilor fără decadenţă, suntem morali. Bucuria unui matematician care trece dincolo de limitele unei ecuaţii, intuieşte o soluţie şi rezolvă o problemă emană endorfine similar cu plăcerea sunetului pentru un muzician sau încântarea privirii pentru un pictor. Artele se completează cu ştiinţele exacte iar oamenii care le pătrund tainele sunt hedonişti neîndoielnic."[42]

După cum am spus plăcerea trebuie să rămână în această viaţă în cadrele raţionale fiindcă trebuie să ştim că atunci când plăcerea devine iraţională ei bine lucrurile iasă de sub control. Beţivul se poate spune că este un hedonist fiindcă el este unul care se simte bine şi în largul lui numai când este beat şi în acest sens nu mai ţine cont de nici o

- mustrare,
- avertisment,
- îndrumare
- sau sfat

din exterior.

Hedonismul după cum am spus este practicat de mai mulţi inconştient. Ei sunt unii care se lasă duşi după propriile porniri fără să se mai gândească dacă acestea îi lezează pe cei din jur sau pe semenii lor.

În secolul XX în America a existat un istoric al mentalităţilor pe nume Joseph Campbell care bazat pe mitologia păgânismului antic şi pe miturile religiilor necreştine a venit cu sloganul sau motto-ul de viaţă *urmează-ţi extazul propriu* (follow your bliss). Aceasta fiindcă după Campbell tot cea ce contează în această viaţă este să îţi urmezi propriul vis şi

[40] Nicolae Sfetcu, https://www.telework.ro/ro/abordari-contemporane-ale-hedonismului/?srsltid=AfmBOoq8d6Ss3ckYlJ8JP_PLJYyAunCIYLuQJEKg9s-MgMS9VNoUNJLG (accesat pe 30.09.2025).

[41] A se vedea Virgiliu Gheorghe, *Faţa nevăzută a homosexaulităţii* (Editura Christiana, 2014).

[42] https://stejarmasiv.ro/hedonismul-este-alegerea-orientata-spre-placere-in-detrimentul-eticii/ (accesat pe 30.09.2025).

să nu mai ţi cont de nimic din jur. O astfel de concepţie trebuie să ştim că are o mare doză de hedonism. Este adevărat că în viaţă trebuie să ne urmăm visele proprii dar la fel de bine trebuie să ştim că acest lucru se face în nişte limite.

„Chiar şi tâmplarii pot fi hedonişti, un exemplu de design din pură încântare, fără urmărirea scopului practic a fost dat de MuseLab din Mumbai cu colecţia Hedonist. Aprecierile au curs pe bandă, menţionările demersului au apărut în toate revistele de specialitate.

În viziunea mea, creatorii acestor piese s-au bucurat de procesul materializării ideii în fapt, căutând forme şi materiale care să surprindă atât ca formă cât şi ca amplasare. Rezultatul este neaşteptat, intrigant, frumos prin unicitate, deşi utilitatea este îndoielnică. Nici nu prea contează."[43]

Do preoţi creştin ortodocşi discutau într-o zi.

- Ştii ce am remarcat?
- Nu.
- Toate patimile şi păcatele se bazează pe principiul plăcerii.
- De ce?
- Este o plăcere să te răzbuni nu?
- Aşa este.
- Este o plăcere să te îmbeţi?
- Da.
- Este o plăcere să te droghezi?
- Da.
- Dar care este sensul acestor plăceri hedoniste?
- Îţi spun eu.
- Spune.
- Plăcerea hedonistă este o momeală a demonilor.
- Crezi?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă prin ea ei ne trag la păcat.
- Crezi?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă demonii vor să ne facă să nu mai fim raţionali.
- Adică?
- Se folosesc de plăcere ca de o momeală.
- Pentru a ne prinde în cursa lor?
- Da.
- Cred că ai dreptate.
- Mă bucur că eşti de acord.
- Şi care este soluţia?
- Soluţia este să ai dreprinderi duhovniceşti.
- Şi cum poţi face acest lucru?
- Cu răbdare.
- Crezi că are răbdarea vreo valoare?
- Da.
- În ce sens.
- O să îţi spun o întâmplare în acest sens.
- Adevărată?
- Da.
- Te ascult.
- Odată am intrat într-o şcoală şi am observat între elevi o fetiţă mică abia de cinci ani.

[43] https://stejarmasiv.ro/hedonismul-este-alegerea-orientata-spre-placere-in-detrimentul-eticii/ (accesat pe 30.09.2025).

- Cine era?
- Era fiica învăţătorului.
- Înţeleg.
- Ce faci tu aici, mititico? Am întrebat.
- Învăţ a tăcea, fu răspunsul fetiţei.
- Aceasta e foarte frumos, i-am spus.
- Frumos.
- Ştii de ce i-a spus aşa?
- Nu.
- Lucrul acesta mulţi oameni nu-l învaţă în viaţa lor întreagă.[44]
- Crezi?
- Da.
- Dacă stau să mă gândesc mai bine aşa este.
- Deci vezi?
- Ce?
- Virtutea este o problemă de deprindere.
- De învăţătură?
- Da.
- Şi mai este ceva.
- Ce?
- Hedonismul din zilele noastre nu este total.
- Adică?
- Nici un hedonist nu spune pe faţă că pentru tot ceea ce trăieşte este numai plăcerea.
- Dar cum spun?
- Se iau doze mici de hedonism.
- Înţeleg.
- Mă bucur.
- Deci sunt hedonişti graduali.
- Da.
- Adică hedonismul începe prin a se lua în doze mici?
- Da.
- Cred că înţeleg unde vrei să ajung.
- Mă bucur.
- Oricum hedonismul este o concepţie denaturată despre viaţă.
- De ce?
- Fiindcă îl plasează pe om într-un mediu îngust.
- Adică?
- Principiul este simplu.
- Cum?
- Tot ceea ce contează este să îţi satisfaci la infinit plăcerile.
- Aşa este.
- Este o concepţie de viaţă simplă dar greşită.
- Trebuie să îţi dau dreptate.
- Plăcerile sunt importante în viaţă.
- Sigur.
- Dar ele trebuie să fie raţionale.
- Ori în hedonism plăcerea nu mai este raţională?
- Da.

[44] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

"Dacă fericirea este un obiectiv universal, poate că ar trebui să-i înţelegem cauza şi efectul. Căutarea fericirii este un efort uman general valabil. Cu toţii ne dorim să fim fericiţi şi empatizăm cu nevoia celorlalţi de a fi fericiţi. Psihologii vorbesc despre fericire făcând referire la două concepte diferite: fericirea hedonică (plăcerea) şi fericirea eudaimonică (sensul şi scopul).

Opinia hedonică a pornit de la Aristip, un filosof grec care a crezut că scopul vieţii este acela de a experimenta plăcerea maximă. „Hedonic" ne duce cu gândul la gratificarea instantanee. Este plăcerea care vine, să zicem, după o masă bună, un film bun, un câştig sau o realizare importantă – acel sentiment de „bunăstare hedonică" (ce tinde să fie trecător). Înţelegerea a ceea ce simţim pe termen scurt (hedonism) şi căutarea modalităţilor de a obţine o bucurie de durată (eudemonism) sunt importante în dezvoltarea unei stări de bine pozitive şi sănătoase."[45]

Hedonismul prin urmare este rău fiindcă el consideră că dacă moralitatea impune să renunţi la anumite plăceri trebuie să o faci. Să luăm un exemplu. Să presupunem că există un om iute la mânie. Ei bine în astfel de accese îţi vine să îl omori pe cel pe care te-ai mâniat. În sens hedonist dacă te-ai mâniat pe cineva şi îţi vine să îl omori ei bine trebuie să îl omori. De ce? Fiindcă trebuie să dai curs pornirii proprii.

În acest sens se ştie că împăratul antic Alexandru cel Mare era o astfel de persoană. Adică era iute la mânie. El avea un sfetnic şi bun prieten pe nume Klitos. Ei bine într-o zi Klitos nu a fost de acord într-o anumită problemă cu Alexandru. Într-un acces de mânie Alexandru a scos cuţitul şi l-a ucis pe Klitos. Mai apoi l-a cuprins remuşcarea.

- Klitos ce ţi-am făcut? Vai de mine! Nu se poate!

Se poate vedea prin urmare care sunt consecinţele pe termen lung ale hedonismului. Se poate spune că hedonismul este filosofia momentului. De ce? Fiindcă el nu se gândeşte în perspectivă. Dacă îţi vine să te apuci de fumat foarte bine. Apucă-te. Nu trebuie să te gândeşti că fumatul dă dependenţă şi poate provoca mai multe boli respiratorii.[46]

„De unde ştii ce te va face fericit sau de ce anume va fi nevoie pentru a ajunge în acel punct? Aceasta este o mare întrebare, alături de care oamenii îşi petrec cea mai mare parte a vieţii. Unii asociază fericirea cu bogăţia materială sau cu socializarea şi ieşirile cu prietenii. Pentru aceşti oameni, fericirea ar putea fi obţinută prin cumpărarea de lucruri, ieşirea la restaurante sau baruri şi, în general, prin distracţie. În cazul abordării hedonice, obiectivul este să petreci cât mai mult timp distrându-te şi cât mai puţin timp posibil făcând lucruri care nu sunt distractive, evitând durerea şi refuzând implicarea în sarcini plictisitoare sau obositoare. Din punct de vedere istoric, încă din zilele lui Aristotel, fericirea a fost concepută ca fiind compusă din cel puţin aceste două aspecte: hedonism (consideră plăcerea ca fiind scopul vieţii) şi eudaimonism (consideră fericirea ca fiind scopul suprem al vieţii omeneşti)."[47]

Un alt mod de manifestare în zilele noastre a hedonismului este distracţia. Este bine să ştim că atunci când oamenii au bani de mai multe ori ei organizează

- petreceri,
- chefuri,
- viaţa de noapte,
- paranghelii etc.

Odată ce banii s-au dus ei bine ei încep să împrumute bani pentru a putea supravieţuii. În ultima parte a secolului al XX erau la modă discotecile. Ele erau pline de tineri care susţineau că merg acolo să se distreze. Discoteca era de fapt o modalitate de dezinhibiţie sexuală. Aceasta fiindcă acolo mai multe dansuri ajungeau de mimau actul sexual. Mai multe mari vedete ale secolului XX care au frecventat discotecile de noapte au luat SIDA şi au murit din cauza ei.[48]

Ceea ce trebuie să ştim şi ceea ce trebuie să fim conştienţi este că în mas media din zilele noastre se poate simţii un puternic curent hedonist. Aceasta fiindcă în mas media de mai multe ori ne sunt prezentate viaţa din cluburile de noapte, marile festivaluri de muzică rock sau hip-hop, marile petreceri mondene sau modul de viaţă destrăbălat la mai multe vedete.

---

[45] https://www.paginadepsihologie.ro/adaptarea-la-fericire-hedonismul-si-dorintele-de-a-gasi-placerea-si-de-a-evita-durerea/?srsltid=AfmBOoo_3HtjcafDPORda1MwVfoHGetr5NHUPns_B0oxlO_yxUk7iW5Q (accesat pe 30.09.2025).

[46] A se vedea Contantin Milică, Daniela Troia, *Fumatul, dușmanul nemilos al omenirii* (Iași, 2013).

[47] https://www.paginadepsihologie.ro/adaptarea-la-fericire-hedonismul-si-dorintele-de-a-gasi-placerea-si-de-a-evita-durerea/?srsltid=AfmBOoo_3HtjcafDPORda1MwVfoHGetr5NHUPns_B0oxlO_yxUk7iW5Q (accesat pe 30.09.2025).

[48] https://okmagazine.ro/vedete/news/virusul-hiv-in-lumea-vedetelor-546910.html#google_vignette (accesat pe 09.05.2026).

„Conform literaturii de specialitate, eudaimonism înseamnă autenticitate, excelenţă, sens şi creştere, iar hedonism înseamnă absenţa suferinţei, confort, bucurie şi plăcere.

În toate variantele sale, hedonismul susţine că fericirea este o problemă de percepţie subiectivă brută. O viaţă fericită maximizează sentimentele de plăcere şi reduce la minimum durerea. O persoană fericită zâmbeşte mult, are ochii strălucitori, plăcerile ei sunt intense şi multe, durerile ei sunt puţine."[49]

Este bine să ne dăm seama că trebuie să fie în această viaţă într-o stare de

- trezvie,
- alertă
- şi vigilenţă

fiindcă dacă nu societatea din jur ne va duce în spre un mod de viaţă hedonism.

Trebuie să ştim că o concepţie creştin ortodoxă despre viaţă nu înseamnă că ajungem să ne suprimăm instinctele ci mai mult că ajungem să fim unii care să ne dăm seama că plăcerea instinctelor ar un rol limitat în viaţa noastră. Ei bine pentru hedonişti lucrurile nu sunt chiar aşa.

De ce? Hedonistul este cel care absolutizează plăcerea. Pentru el nu există

- mai mult
- şi nimic mai important

în această lume decât plăcerea trupească.

După cum am spus în lumea noastră sunt mulţi care sunt hedonişti dar nu sunt conştienţi de acest lucru. Aceasta fiindcă ei sunt persoane superficiale şi de cele mai multe ori ne spun că nu au timp să facă exerciţii de gândire.[50]

„Există mai multe tipuri de hedonism, printre care şi hedonismul motivaţional, conform căruia dorinţele de a găsi plăcerea şi de a evita durerea ne ghidează tot comportamentul. Cele mai multe relatări privitoare la hedonismul motivaţional includ dorinţe (conştiente şi inconştiente) de plăcere. Epicur, William James, Sigmund Freud, John Stuart Mill şi chiar Charles Darwin se numără printre cei care au adus argumente în favoarea hedonismului motivaţional.

Hedonismul motivaţional susţine că, în cele din urmă, numai plăcerea sau durerea ne motivează. Căutăm mereu ceea ce credem că ne va oferi cel mai mare echilibru de plăcere, în detrimentul durerii. Această formă de hedonism mai este numită şi hedonism psihologic."[51]

Este bine să ne dăm seama de care sunt implicaţiile psihologice ale hedonismului fiindcă sunt mai multe astfel de implicaţii. Ei bine psihologia hedonismului este una care se bazează pe senzaţii. În hedonism senzaţia trupească ajunge să fie îndumnezeită. Aceasta fiindcă dincolo de ea nu mai există nimic.

Este evident că hedonismul şi ascetismul sunt două lucruri care nu au nimic în comun. Aceasta fiindcă pentru un hedonist sau o persoană de orientare hedonistă ei bine nu se poate face asceză fiindcă ea înseamnă

- renunţare,
- post,
- nevoinţă,
- abstinenţă
- efort etc.

După cum am spus nu trebuie să confundăm bucuria de a tării şi pofta de viaţă cu hedonismul. De ce? Fiindcă acestea nu se potrivesc în nici un fel.

Hedonismul este unul care nu mai vede nimic dincolo de trupul şi de plăcerile instinctuale. Acest lucru evident că nu poate să fie acceptat de creştinismul ortodox care susţine că omul este şi suflet. În mare este bine să ştim că concepţiile hedoniste sunt unele care nu dau nici importanţă sufletului fiindcă tot ceea ce contează este

- trupul,
- senzaţia carnală
- şi plăcerea instinctuală.

---

[49] Idem.

[50] A se vedea Brânză Bogdan Vlăduţ, *Patimă și pătimire în teologia Sfântului Maxim Mărturisitorul. Relevanța lor pentru teologia morală contemporană* (Iaşi, 2021).

[51] https://www.paginadepsihologie.ro/adaptarea-la-fericire-hedonismul-si-dorintele-de-a-gasi-placerea-si-de-a-evita-durerea/?srsltid=AfmBOoo_3HtjcafDPORda1MwVfoHGetr5NHUPns_B0oxlO_yxUk7iW5Q (accesat pe 30.09.2025).

„Anumite activităţi sunt supuse mai mult adaptării hedonice, fiindcă fericirea pe care o aduc se disipează mai repede. Unele dintre aceste activităţi sunt cunoscute de cercetători şi psihologi drept „plăceri", care pot aduce explozii rapide însă care pot duce şi la fericire pe termen lung. Se pare că, atunci când ne dedicăm mai mult pentru a aduce mulţumiri şi a manifesta recunoştinţă, ne bucurăm mai mult. La fel şi atunci când ne focalizăm pe hobby-uri, cum ar fi crearea unor opere de artă, învăţarea unei noi abilităţi şi chiar implicarea într-o activitate precum meditaţia."[52]

Hedonismul este unul care este împotriva oricărui fel de spiritualitate. De ce? Fiindcă el este unul care ajunge să susţină că omul trebuie să fie unul care trebuie să aibă de grijă de instincte şi fiindcă viaţa este scurtă ei bine nu mai este nevoie de instinct. Să fie lucrurile chiar aşa? Adevărul este că nu.

Sufletul omul la fel de bine este important şi trebuie să avem grijă de el.

În societatea din zilele noastre trebuie să ştim că banii au un rol semnificativ. Aceasta fiindcă cumpărăm şi vindem cu bani. Totuşi banii nu sunt sens al vieţii. Pentru hedonist ei bine banii sunt un lucru care ajunge să fie

- sensul,
- scopul
- şi înţelesul

ultim al vieţii.

O altă formă de manifestare a hedonismului în viaţa contemporană se poate spune că este consumerismul. Iată ce spunea în acest sens despre consumerism părintele Ştefan Sarghie: "consumerismul este deodată un concept şi un fenomen. La o primă vedere, consumerismul poate fi asimilat unei ideologii care încurajează achiziţia de bunuri şi servicii în exces. Pre-ocuparea şi îngrijorarea apar atunci când consumul devine unicul mod de vieţuire. Omul riscă să fie robit de dorinţa de a avea în detrimentul devenirii prin a fi. Sufletul trebuie să conducă trupul în lucrarea omului de a deveni fiu al lui Dumnezeu. Vorbim aşadar de deviaţie la început, apoi de dependenţă, urmată inevitabil de totală dependenţă - idolatria modernă. Libertatea omului în societatea de consum este o falsă libertate. „Toate îmi sunt îngăduite - spunea Sfântul Apostol Pavel -, dar nu toate îmi sunt de folos. Toate îmi sunt îngăduite, dar nu mă voi lăsa biruit de ceva" (I Corinteni 6, 12). Consumerismul este, de fapt, un drog colectiv şi are rădăcina în ruptura trupului de suflet, în sensul că trupul devine rob al patimilor. A doua trăsătură a consumerismului - anihilarea în om a grijii pentru suflet, pentru cele netrecătoare. Accentul cade pe îmbuibare, pe plăcerea trecătoare, care devine singura realitate."[53]

Se poate prin urmare vedea că fără doar şi poate hedonismul duce la lăcomie. De ce? Fiindcă dacă nu mai există decât trupul în această lume ei bine trupul trebuie să fie asigurat şi în acest sens dincolo de el nu mai există nimic.

Ceea ce se poate vedea este că hedoniştii sunt unii care de cele mai multe ori nu cred în Dumnezeu. De ce? Fiindcă Dumnezeu fiind o fiinţă de natură spirituală ei bine legătura stabilită cu el prin rugăciune nu aduce nici o

- plăcere,
- senzaţie,
- stimul plăcut
- sau destindere.

Se poate vedea în acest sens cum viaţa la mai mulţi contemporani de ai noştri este lispită de Dumnezeu deşi de cele mai multe ori ei se declară creştini.

Prin urmare nu greşim dacă spunem că lăcomia este cumva principiul sau motorul hedonismului.

Aceasta fiindcă fără să mai creadă în Dumnezeu ei bine hedonistul se orientează numai pe bunurile acestei lumi. Sfântul Ioan Casian era cât se poate de concludent: „Cine nu va fi în stare să-şi înfrâneze dorinţele pântecului nu va putea să reziste niciodată îmboldirilor poftei aprinse a cărnii. Neprihănirea omului lăuntric se observă în desăvârşirea acestei virtuţi. În adevăr, niciodată să nu crezi că ar fi în stare să lupte cu potrivnici mai puternici, cine ai văzut că este biruit într-o luptă mai uşoară, de rivali mai slabi şi neînsemnaţi. Căci natura tuturor virtuţilor este una, deşi pare a fi separată în multe feţe şi sub nume felurite."[54]

---

[52] Idem.

[53] https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/theologica/educatia-crestina-intr-o-lume-secularista-181382.html (accesat pe 09.05.2026).

[54] Sfântul Ioan Casian, *Aşezămintele mânăstireşti*, Cartea a V-a, Cap. 11, în Părinţi şi Scriitori Bisericeşti (1990), vol. 57, p. 169.

Este bine să ne dăm seama prin urmare că plăcerea devine lăcomie şi în cele din urmă nu mai ajungem să judecăm clar şi realist lumea din jurul nostru. De ce? Fiindcă suntem pur şi simplu controlaţi de patimi. Hedonismul se poate spune că este *filosofia patimii* sau mai bine spus *legalizarea patimii.*

Tot despre cum ajunge să se manifeste lăcomia ca act hedonist Sfântul Ioan Casian spunea: „Un pântec îmbuibat de tot felul de alimente naşte seminţele desfrâului şi mintea înăbuşită de greutatea mâncărurilor nu mai poate păstra cârma dreptei chib-zuinţe. Mintea negreşit se ame-ţeşte nu numai de beţia vinului: necumpătarea la toate mâncărurile o face să se clatine şi să se poticnească şi o despoaie de orice imbold spre nevinovăţie şi neprihănire. Desfrâul şi pierzania le-a venit celor din Sodoma nu de la beţie, ci de la îmbuibarea de pâine. Ascultă cum mustră Domnul Ierusalimul prin glasul profetului: Prin ce-a păcătuit, în adevăr, sora ta Sodoma, decât că-şi mânca pâinea sa până la saţiu şi îmbuibare? (Iezechiel 16, 49). Fiind-că din pricina excesului de pâine se aprinseseră de focul nestins al cărnii, drept osândă dumnezeiască sunt arşi prin foc şi pucioasă venite din cer. Or, dacă pe aceia numai necumpătarea la pâine i-a împins ca urmare a îmbuibării în prăpastia atât de adâncă a ticăloşiilor, ce trebuie să cugetăm despre cei care, cu trup sănătos, îşi îngăduie o hrănire fără de măsură de carne şi vin, folosindu-le nu după cât le cere slăbiciunea trupului, ci după cât îi îndeamnă pofta inimii?”[55]

Doi istorici ai religiilor discutau.

- Ştii ce?
- Ce?
- Religiile lumii diferă cu privire la plăcere.
- Adică?
- Nu sunt de acord.
- Evident.
- De ce?
- Fiindcă pentru acest lucru sunt mai multe religii.
- Aşa este.
- Şi care este adevărul despre plăcere?
- De cele mai multe ori duce la hedonism?
- Că plăcerea este scop al vieţii?
- Da.
- În ce sens?
- O să îţi spun un mit din Grecia antică în acest sens.
- Te ascult.
- În Grecia Antică, trăia un rege pe nume Midas.
- Şi?
- Regele avea foarte mult aur şi, în general, tot ce îşi dorea. De asemenea, Midas avea şi o fiică extrem de frumoasă. Regele iubea foarte mult aurul, însă pe fiica sa o preţuia mai presus de orice bogăţie.
- Cred.
- Într-o zi, un satir pe nume Silenus, personaj din mitologie reprezentată printr-o fiinţă cu corp omenesc acoperită cu păr, cu coarne şi picioare de ţap care personifica instinctele brutale, a băut peste măsură şi a ajuns în grădina de trandafiri a regelui. Deoarece considera că satirii aduc întotdeauna noroc, Midas l-a lăsat pe Silenus să se odihnească în grădina sa până şi-a revenit, chiar dacă soţia şi fiica lui nu erau de acord.
- Şi?
- Silenus era bun prieten cu Dionysos, zeul vinului. Văzând că Midas a fost atât de primitor cu prietenul său, Dionysos a dorit să îşi arate recunoştinţa faţă de rege.
- Cum?
- Când l-a întrebat ce îşi doreşte, Midas a spus aşa.
- „Aş vrea ca tot ce ating de acum înainte să se transforme în aur”.
- Şi?

[55] Idem. p. 167.

- Deşi Dionysos ştia că nu este o idee bună, i-a respectat dorinţa lui Midas.
- Şi?
- Fericit că dorinţa lui a fost îndeplinită, Midas a plecat în grădină şi a început să atingă totul în jur. Acesta observa că tot ce atinge se transforma în aur. A atins un măr şi mărul s-a preschimbat într-un fruct strălucitor din aur. Apropiaţii regelui erau uimiţi şi toţi erau fericiţi să vadă atât de mult aur în palat.
- Cred.
- Extrem de bucuros, Midas s-a dus şi a îmbrăţişat-o pe fiica sa şi, înainte să îşi dea seama, a transformat-o pe aceasta într-o statuie de aur. Speriat, regele s-a dus în grădină şi l-a chemat pe Dionysos. Regele l-a implorat pe acesta să îi ia puterea şi să îi salveze fiica. Dionysos i-a oferit atunci lui Midas singura soluţie.
- Care?
- Să transforme totul la loc aşa cum era înainte să îşi pună dorinţa nesăbuită. Şi?
- În acest fel, regele şi-a învăţat lecţia şi a trăit tot restul vieţii, mulţumit de ceea ce avea.
- Morala acestei pilde e cât se poate de simplă.
- Care?
- Să nu fim niciodată lacomi, ci mulţumiţi cu ceea ce avem.[56]
- Aşa este.
- Deci eu cred că această poveste de inspirație păgână spune foarte bine despre mentalitatea hedonismului.
- De ce?
- Fiindcă hedonistul vrea să vadă peste tot plăcere?
- La fel cum regele Midas voia ca tot ceea ce atinge să se transforme în aur?
- Da.
- Nu m-am gândit la acest lucru.
- Ar fi bine să o faci.
- Sigur.
- Şi mai este ceva.
- Ce?
- Ştii că la un filosof a venit un tânăr şi l-a întebat.
- Ce?
- De ce omul are două urechi şi numai o gură?
- Fiindcă omul trebuie să asculte mai mult decât să vorbească mai mult.
- Şi ce legătură are acest lucru cu hedonismul?
- Hedonistul nu pre ascultă.
- De ce?
- Fiindcă el nu ţine cont de cei din jur.
- Merge după ideile lui?
- Da.
- Aşa este.
- După cum am spus sunt mai mulţi care promovează hedonismul în lumea noastră în mod camuflat.
- Cum?
- Pornografie, droguri, război de răzbunare, lăcomia pântecelui etc.
- Aşa este.
- Cum nu ai remarcat aceste lucruri?
- Nu sunt aşa de deştept ca tine.
- Nu mă flata.
- Nu sunt sincer.
- Deci hedonismul în sine nu este bun.
- Dar unii au făcut din el o adevărată religie.
- Este o religie a demonilor.

[56] https://ziarullumina.ro/opinii/pilda-zilei/lacomia-nu-e-buna-135234.html (accesat pe 09.05.2026).

Despre cum se manifestă lăcomia pântecelui – ca formă primă a hedonismului – tot Sfântul Ioan Casian spunea: „trei sunt în adevăr felurile de lăcomie a pântecului: una care îl sileşte să o ia înaintea orei regulate pentru masă, alta care se mulţu-meşte doar cu umplerea şi încărcarea pântecului cu orice fel de bucate, a treia care umblă după mâncăruri mai rare şi, deci, mai pretenţioase. De aceea monahul trebuie să fie stăpânit de o întreită grijă împotriva acesteia, şi anume: mai întâi să aştepte timpul stabilit pentru încetarea postului, apoi hrana să-i fie cumpătată, şi în al treilea rând să se mulţumească cu orice fel de mâncare, şi mai ieftină. De altfel, oricine îşi îngăduie ceva în afara obişnuinţei şi regulii comune, este considerat, după cea mai veche tradiţie a părinţilor, drept un om atins de boala slavei deşarte şi a trufiei."[57]

CAPITOLUL 3

DE LA PLĂCEREA PĂCATULUI LA PLĂCEREA HEDONISTĂ A PATIMII

Cam toţi sfinţii părinţi creştin ortodocşi trebuie să ştim că fac o deosebire dintre plăcerea păcatului şi plăcerea patimii. De ce? Fiindcă trebuie să ştim că plăcerea păcatului este

- de scurtă durată,
- ocazională
- şi accidentală.

Ei bine plăcerea patimii este bine să ştim că este una care se tot repetă la nesfârşit. De ce? Fiindcă după cum ne spun sfinţii părinţi *plăcerea pătimaşă este momeala prin care demonii ne trag spre iad.*

În acest sens nu se poate spune cu mare siguranţă că plăcerea păcatului fiindcă de scurtă durată şi ocazională este hedonistă. În schimb trebuie să ştim că plăcerea patimii este fără de nici o îndoială hedonistă.[58]

„Bineînţeles că, toţi suntem hedonişti. Drepturile omului vizează acest principiu. Legile respectă acest principiu. Durerea are mai multe forme. Ea poate lua forma durerii de a nu te împlini financiar, personal sau profesional. Durerea de a nu îţi realiza obiectivul propus, de a nu te distra într-un weekend pentru că eşti la muncă sau pentru că un membru al familiei este grav bolnav.

Tuturor ne place să simţim plăcere şi înlăturăm durerea. Este indubitabil. Face parte din natura noastră, din instinctul de conservare. Fără să vrem ne protejăm şi ne ferim de tot ceea ce ne poate face rău. De aceea, când suntem răciţi, mergem repede la farmacie şi ne luăm nişte medicamente care ne fac să ne simţim mai bine."[59]

Prin urmare ceea ce trebuie să ştim este că păcatul este unul care evident că ne promite – într-un fel sau altul – că vom ajunge să fim fericiţi şi împlinţi. Acest lucru nu are loc şi de cele mai multe ori oamenii se retrag resemnaţi înapoi în urma păcatului.

Este adevărat că sunt şi păcate involuntare pe care omul le face fără să fie conştient de ele. Ceea ce trebuie să ne dăm seama este că păcatul este o realitate

- negativă,
- stricată
- şi coruptibilă

care deşi ne promite că ne face bine în realitate ne face rău.

Ei bine ceea ce trebuie să ştim este că păcatul este unul care evident că ajunge să ne strice sănătatea sufletească deşi o face pe un interval scurt. Aceasta fiindcă este bine să ne dăm seama de tot ceea ce implică păcatul cu sine fiindcă sunt mai mulţi care sunt naivi şi nu vor să vadă în el ceea ce este cu adevărat.

Evident că atunci când păcătuim ei bine ajungem să ne găsim mai mult justificări şi credem că în acest mod vom ajunge să ne dăm seama că suntem îndreptăţiţi să păcătuim.

Păcatul ocazional prin urmare se poate spune că nu este la fel de periculos ca patima fiindcă ele sunt două lucruri cât se poate de deferite. Nu trebuie să uităm acest lucru şi să îl avem în vedere în zilele noastre când sunt mulţi care evident că nu ştiu care este distincţia dintre păcat şi patimă.

---

[57] Sfântul Ioan Casian, *Aşezămintele mânăstireşti,* Cartea a V-a, Cap. 23, în Părinţi şi Scriitori Bisericeşti (1990), vol. 57, p. 177.
[58] A se vedea Petre Semen, *Păcatul: despărţire de Dumnezeu şi unire cu demonii* (Editura Sfântul Mina, 2017).
[59] https://www.psihologiabanilor.ro/esti-hedonist/ (accesat pe 30.09.2025).

„Când copilul tău vine acasă, zile la rând, şi îţi cere să îi cumperi un pian pentru că visul său este acela de a deveni un pianist renumit, tu ştiind că nu ai banii necesari, îţi produce durere? Ai făcut, deja, un efort financiar pentru a îl înscrie la cursuri de pian. Acum, vrea şi mai mult. Ştii că are talent şi ţi-a confirmat asta şi profesorul său de pian. Ştii că poate deveni un pianist renumit dacă îl poţi susţine în tot acest demers, doar că nu ai banii necesari. Faptul că nu ai bani îţi produce durere şi vrei să o eviţi.

Durerea pricinuită de un aspect financiar nu poate fi evitată prea curând. Ai nevoie de soluţii care nu sunt atât de rapide şi necesită o implicare, un efort care şi el aduce durere. Complicat."

„Dar, tu, părintele copilului talentat la pian stai în faţa televizorului, cuprins de durerea că nu îţi poţi ajuta copilul. Deodată, apare o reclamă care îţi oferă plăcere: bani împrumut şi astfel durerea ta poate fi înlăturată acum. Lipsa finanţelor pentru achiziţionarea pianului, nu mai reprezintă un impediment în calea visului copilului tău. Şi chiar se deplasează la tine pentru a fi totul cât mai rapid. Te uiţi la copilul tău care desenează clapele pianului pe o coală de hârtie pentru a se preface că el cântă la un pian adevărat. Te doare. Vrei să înlături durerea şi apelezi la un credit."

"Creditele de nevoi personale îţi conferă plăcere şi îţi înlătură durerea. Pentru moment însă. Pentru moment, plăcerea se instalează. Iei banii rapid şi, la fel de rapid laşi banii împrumutaţi, în magazinul de muzică, în schimbul unui pian. Copilul se bucură şi tu, ca părinte, te bucuri de bucuria lui. Ba mai mult, eşti inundat de pupicuri şi mulţumiri. Gata, s-a înlăturat durerea! Aşa gândeşti. Însă nu. Durerea se prelungeşte. Banii împrumutaţi îi vei restitui în unul până la cinci ani (depinde cât de costisitor a fost pianul) şi vei restitui dublu. Astfel, în loc să fi economisit şi să fi cumpărat, pe lângă pian şi un obiect pentru tine, plăteşti un singur lucru, mult mai scump decât este."[60]

Ceea ce trebuie să ştim este că pentru a evita să cădem din păcat în patimă ei bine trebuie să fim unii care să ne dăm seama că păcatul poate să fie

- un preambul,
- un preludiu
- sau un început

al patimii.

Aceasta dacă nu ne trezim la realitate mai repede. În acest sens trebuie să ştim că sunt hoţi (cleptomani), care fură ocazional. Unii însă devin hoţi cronici care au cu adevărat un fel de *fior al furtului.* Aceasta fiindcă ei se cred aşa de buni hoţi că nu vor ajunge să fie prinşi niciodată. Trebuie să ne dăm seama că patima de cele mai multe ori are implicaţii şi sociale.

Numai mai recent oamenii de ştiinţă au descoperit că dacă stăm mai mult timp în jurul fumătorilor şi noi fumăm de fapt. Este ceea ce se numeşte fumatul pasiv. Ceea ce trebuie să avem în vedere este că păcatul şi la fel de bine şi patimi de cele mai multe ori

- afectează,
- influenţează
- şi ne schimbă

foarte mult.[61]

Prin urmare este bine să ne dăm seama de toate aceste lucruri mai înainte de a crede că păcatul este inofensiv şi nu ne afectează deloc.

Un alt aspect pe care trebuie îl să ştim este că sunt păcate mari şi păcate mici. Un păcat mare cum ar fi uciderea trebuie să ştim că este mult mai grav decât o patimă. De ce? Fiindcă este bine să ştim că sunt păcate care sunt ireversibile. Este imposibil să mai aducem pe cineva la viaţă odată ce l-am ucis.

Prin urmare ceea ce trebuie să ştim este că sunt păcate extrem de grave care ajung să ne schimbe viaţa în rău şi nu ne mai dau şansa să le îndreptăm.[62]

Se poate vedea prin urmare că există mai multe aspecte ale păcatului pe care noi nu le luăm în seamă şi de care trebuie să ţinem cont fiindcă în cele din urmă trebuie să ne dăm seama că problema este mai complexă decât pare.

Păcatul evident că de cele mai multe ori este o judecată trunchiată. De ce? Fiindcă ajungem să fim unii care să credem că păcatul este o soluţie la problemele noastre în timp ce în realitate nu este.

---

[60] https://www.psihologiabanilor.ro/esti-hedonist/ (accesat pe 30.09.2025).

[61] A se vedea Cuviosul Paisie Aghioritul, *Patimi şi virtuţi* (Bucureşti, 2022).

[62] Theofil Lemotzi, *Păcatul: vinovăţie sau întristare. O trecere prin tragismul existenţei omeneşti* (Galaţi, 2013).

„Durerea pricinuită de lipsa banilor dorim să o eliminăm. Numai că pentru a o elimina este nevoie de educaţie financiară, de planificare. O durere financiară nu poate fi evitată atât de uşor şi cu impact rapid.

Hedonismul continuă să se manifeste. Se manifestă durerea pe toată perioada creditului. Ratele datorate conferă durere, nelinişte financiară şi, în continuare, se caută plăcerea, alinarea durerii. Alinarea este oferită tot de bancă, sub denumirea de refinanţare. Şi durerea este, din nou, înlăturată, însă, pentru o perioadă. Din nou, se caută plăcerea şi înlăturarea durerii. Astfel, până la pensie, când, într-o astfel de căutare a plăcerii şi înlăturare a durerii pentru perioade scurte de timp, se ajunge a simţi durerea: de data aceasta pentru o lungă perioadă de timp. Dar prea puţini mai pot căuta şi găsi plăcerea, după perioada de 65 de ani, când un credit este mai greu de contractat, iar viaţa se scurge în căutarea plăcerii care nu mai poate fi contractată."[63]

Din afirmaţia de mai sus trebuie să ne dăm seama că iubirea excesivă de bani este fără nici îndoială o formă de manifestare a hedonismului. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că banul are un rol limitat în viaţa noastră ori ceea ce se te vedea este că patima îi face

- un scop în sine,
- un sens al vieţii
- şi un rost al existenţei.

Toată lumea vrea să aibă cât mai mulţi bani însă ceea ce are loc în zilele noastre că banii au devenit un idoli. Se ştie că în spiritualitatea creştin ortodoxă exist un demon al banilor pe nume Mamona. În Noul Testament ei bine şi Iisus a făcut o referinţă la acest demon.[64]

Prin urmare ceea ce trebuie să ne dăm seama este că fiindcă am ajuns să trăim într-o societate ei bine de mai multe ori păcatele şi patimile noastre îi afectează pe cei din jurul nostru. Mai mult familii în care tatăl a fost alcoolic ei bine au ajuns să se destrame fiindcă evident că nu s-a ţinut cont de cei din jur.

Aceasta fiindcă este bine să ştim că patima şi păcatul de cele mai multe ori se manifestă egoist. Tot ceea ce contează sunt

- eu,
- propria persoană
- şi propria satisfacţie.

Din dincolo de toate acestea nu mai contează nimic şi după cum se spune în popor după mine potopul.

„Hedonismul, la fel de bine, se poate manifesta prin lipsa durerii: de a împrumuta nişte bani cu dobândă şi căutarea plăcerii: găsirea bucuriei în lucrurile mici, de o valoare mai mică, dar care să bucure sufletul..

Într-un astfel de caz, precum cel al copilului pasionat de pian, plăcerea se poate găsi în momente de exersare, de timp petrecut cu familia, în care să fie motivat şi încurajat să continue, iar, în paralel, să existe un plan de economisire pentru acel scop: achiziţia pianului.

Evitarea durerii şi căutarea plăcerii constă în planificare financiară. Când ai un copil, ştii că te vei confrunta, mai devreme sau mai târziu, cu cheltuieli. Nu ştii ce nevoi va avea, ce îşi va dori şi te poţi pregăti cu economii pentru el, astfel încât să poţi acoperi măcar o parte din ele. Când se naşte nu ştii ce cheltuieli vor fi, dar ştii că ele vor exista. Fă ceva, astfel încât să poţi elimina durerea din viaţa ta financiară. Investeşte banii. Ei aduc un profit care îţi va conferi plăcere şi relaxare financiară în faţa cheltuielilor. Pregăteşte –te cu un minim de planificare financiară şi nu vei avea probleme. Dacă ai prea multe cheltuieli în momentul în care copilul se naşte, pune-i deoparte alocaţia. Nu este o sumă prea mare, dar te va ajuta să acoperi o parte din cheltuielile viitoare.

Gândeşte-te doar la postura aceasta. Ţi-ar plăcea să ai o astfel de întâmplare în viaţa ta? Ce îţi poate aduce o plăcere mai mare decât să îţi vezi copilul fericit şi să ştii că nu plăteşti dublu pentru ceea ce îi oferi? Alegi plăcerea de a avea banii necesari sau durerea de a plăti costul pianului în trei sau cinci ai cu dobândă la dobândă?"[65]

Este evident că patima fiindcă un lucru irațional de mai multe ori ajunge să ne facă să fim unii care ajungem să facem lucruri iraţionale tocmai pentru a ne satisface apetitul pentru plăcerea iraţională a patimii. De ce? Fiindcă este bine să ştim că în nici un fel patima nu este un lucru raţional. Din contră. Ea ne duce pe căi străine de Dumnezeu şi ne face să suferim în mod inutil.

---

[63] https://www.psihologiabanilor.ro/esti-hedonist/ (accesat pe 30.09.2025).
[64] https://ro.wikipedia.org/wiki/Mamona_(demon) (accesat pe 11.05.2026).
[65] https://www.psihologiabanilor.ro/esti-hedonist/ (accesat pe 30.09.2025).

Gânditorul Florin Gheorghe Popovici spunea în acest sens: „nu sunt puțini cei care critică hedonismul, însă dintre aceştia sunt şi mai puţini cei care-l înţeleg. Deşi îmi lipseşte orgoliul celui ce posedă cheile justei interpretări, deţin totuşi un avantaj pe care nu ezit să-l mărturisesc: curiozitatea permanentă a celui dispus să înveţe… Este motivul pentru care mă apropii acum de filosofia plăcerilor, de hedonismul clasic…”[66]

Doi oameni din divertisment discutau într-o zi.

- Știi ce?
- Am remarcat un lucru.
- Care?
- Oamenii se plictisesc repede.
- Aşa este.
- Trebuie să te inventezi şi să te reinventezi de mai multe ori.
- Şi acest lucru nu este uşor.
- Aşa este.
- Mă bucur că eşti de acord.
- Evident că sunt.
- Şi mai este ceva.
- Ce?
- Moda.
- Moda?
- Da.
- Adică?
- Oamenii de cele mai multe ori se lasă duşi după modă.
- Şi?
- Ajung să fie cât se poate de subiectivi.
- Din prima modei?
- Da.
- Nu ştiam că moda influenţează divertismentul.
- Ba da.
- Acum îmi dau seama.
- La fel de bine se întâmplă şi cu patimile.
- De ce?
- Omul vrea noi şi noi senzaţii.
- Şi?
- Dar de patimă nu se satură.
- De ce?
- Fiindcă ajunge rob.
- Se poate să fi robit de patimi?
- Da.
- Deci viciul te face să îţi pierzi libertatea?
- Da.
- Nu ştiam acest lucru.
- Un spectacol reuşit tot repetat la un moment dat plictiseşte.
- Şi patima?
- Ei bine pătimaşul se plictiseşte dar nu mai poate schimba nimic.
- De ce?
- Fiindcă o altă putere a ajuns să îl stăpânească.
- Cine?
- Demonii.

[66] A se vedea Florin Gheorghe Popovici, Florin Gheorghe Popovici https://floringeorgepopovici.wordpress.com/2011/11/01/hedonismul-o-filosofie-a-lucrurilor-prea-omenesti/ (accesat pe 30.09.2025).

- Vai de mine.
- Ba da.
- Cum?
- O să îţi spun o întâplare în acest sens.
- Te ascult.
- Un om care era luptat de patima curviei s-a întrebat ce să facă.
- Diavolul s-a arătat omului şi a zis:
- - Eu te pot scăpa de această luptă cu patima, dacă alegi una din cele trei variante pe care ţi le dau:
  - să omori pe tatăl tău,
  - să te duci să o baţi pe sora ta,
  - să te îmbeţi.
  Acum alege una din cele trei ca să te scap de curvie.
- Omul s-a gândit, cum să omor pe tatăl meu? Cum să bat pe sora mea? Voi alege să mă îmbăt şi treaba e bună, am ales răul cel mai mic. S-a îmbătat, s-a dus la sora lui şi a bătut-o, după care s-a dus la tatăl lui şi l-a omorât.[67]
- Vai de mine.
- Aşa este.
- Şi care este morala întâmplării?
- Că de multe ori considerăm că nu facem mare păcat dacă alegem păcatele cele mici.
- Fiindcă ele pot să fie mortale?
- Da.
- Aşa este.
- Şi totuşi este bine să ştim că păcatul este unul care nu poate să fie prea predictibil.
- De ce?
- Fiindcă omul ajunge să facă lucruri cât se poate de nefireşti.
- Crezi?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă păcatul după cum ştii nu este raţional.
- Cred.
- Fiindcă este iraţional ei bine păcatul este unul care ne face să fim unii care nu mai ţinem cont de urmările lui.
- Şi acest lucru este grav.
- Da.
- Aşa este.
- Totuşi Dumnezeu vine în ajutorul nostru.
- Cum?
- O să îţi răspund prin ceea ce spunea Sfântul apostol Pavel.
- Ce a anume?
- „Dacă noi oameni am fi spirite curate, fără trup, ca şi îngerii, atunci bunul Dumnezeu ni s-ar împărtăşii numai în forma curat spirituală, dar pentru că suntem din duh şi trup, a binevoit să ne împărtăşească grafia Sa cea curat spirituală şi prin forma materială, pentru a o face accesibilă slăbiciunii noastre şi stării noastre naturale."[68]
- Ce frumos.
- Da.
- Fiindcă Dumnezeu ne iubeşte?
- Da.
- Aşa este.

[67] Pildă din tradiţia ortodoxă.
[68] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

Iată ce spunea în acest sens tot gânditorul Florin Gheorghe Popovici: „enunţul constitutiv al hedonismului (de la hedone – plăcere), conform căruia plăcerea reprezintă binele sau scopul suprem al acţiunilor omeneşti, îşi găseşte nu de puţine ori interpretarea maliţioasă drept concesie făcută desfătărilor senzoriale sau, în cel mai reuşit caz, derogare condamnabilă de la chestiunile mult mai serioase ale raţiunii. Şi totuşi survine întrebarea firească: despre ce fel de plăcere este vorba sau dacă sunt mai multe tipuri de plăceri, care dintre acestea merită privilegiul? Mai ales că, aşa cum declară Epicur, în a sa Scrisoare către Menoiceus, plăcerea reprezintă „primul dintre bunurile înnăscute", adică, într-un limbaj actualizat, în fiecare om se află întipărită tendinţa firească, naturală de a căuta cu orice chip plăcerea. Sau, într-o interpretare inadecvată a gândirii freudiene: în fiecare om, Principiul plăcerii (Lustprinzip) – rebelul ascuns prin catacombele sufletului – trimite permanent scrisori subversive autorităţilor conştiinţei, înfruntând Principiul realităţii (Realitätsprinzip)."[69]

Prin urmare ceea ce trebuie să ştim este că păcatul este unul care nu prea poate să fie foarte bine de prevăzut. Aceasta fiindcă sunt cazuri în care el poate duce la patimă dar la fel de bine sunt cazuri în care nu duce la patimă. Este bine să ştim acest lucru fiindcă în zilele noastre sunt mulţi care nu ştiu de

- consecinţele
- şi implicaţiile

nefaste ale păcatului.

După cum am spus păcatul poate să ne ducă la hedonism dar la fel de bine poate să fie numai un accident în viaţa noastră şi care nu are un efect de lungă durată.

Evident că nu voim să lansăm aici o mentalitatea

- negativă
- şi degenerată

a păcatului.

De ce? Fiindcă este bine să ştim că păcatul este unul care nu merge după regula bunului simţ. De mai multe or el mimează bunul simţ dar nu este unul care merge după această regulă.[70]

Este bine să ştim că sunt mulţi care nu fac nici o diferenţă dintre păcat şi patimă. Se poate spune că cea mai mare diferenţă este că patima este deja o manifestare a unui hedonism cras. Nu trebuie să uităm acest lucru fiindcă sunt mulţi care nu vor să ţină cont de acest lucru.

Tot gânditorul Florin Gheorghe Popovici spunea în acest sens: „totuşi trebuie remarcat faptul că Epicur ne avertizează: „(…) nu trebuie să alegem orice fel de plăcere ar fi", întrucât există posibilitatea ca, optând pentru o plăcere de moment, să resimţim ulterior o suferinţă mult mai mare. Însă, aşa cum anunţam ab initio, nu gândirea lui Epicur face obiectul consideraţiilor prezente (am făcut acest lucru în alt loc: vezi Grădina desfătărilor – https://floringeorgepopovici.wordpress.com/?s=gradina+desfatarilor), ci mai curând cugetarea altor autori care pot fi conectaţi cu problematica destul de complexă a plăcerilor (subiect al reflecţiei morale): filosofia promovată de Aristip din Cirene şi aceea care îi este atribuită lui Diogene din Sinope, supranumit Cinicul. Ceea ce urmează este o scurtă introducere sau, mai curând, o invitaţie la lectură…"[71]

Prin urmare hedonismul în păcat se poate spune că este doar o un lucru trecător. Cineva s-a îmbătat o singură dată şi a pierdut contactul cu realitatea. Ei bine se poate spune că este doar un lucru trecător. Aceasta fiindcă este bine să ştim că şi hedonismul poate să fie

- trecător
- sau permanent.

Evident că cel permanent este cel mai grav. Aceasta fiindcă el ne face să fim unii care să nu mai ştim care este sensul şi destinaţia finală a omului.

Ceea ce este cert este că o doză de hedonism există şi în păcat. Acest lucru este negat de mai multă lume însă nu trebuie să ajungem să îi credem. De ce? Fiindcă după cum am spus oamenii sunt cât se poate de buni în a îşi găsii justificări când vine vorba de păcat. Totuşi este bine să ştim că de la hedonismul păcatului la hedonismul patimii nu este mare distanţă.

---

69 Florin Gheorghe Popovici https://floringeorgepopovici.wordpress.com/2011/11/01/hedonismul-o-filosofie-a-lucrurilor-prea-omenesti/ (accesat pe 30.09.2025).

70 A se vedea Radu Teodorescu, *Bunul simț trăsătură de caracter a creștinului ortodox* (Cugir, 2018).

71 Florin Gheorghe Popovici https://floringeorgepopovici.wordpress.com/2011/11/01/hedonismul-o-filosofie-a-lucrurilor-prea-omenesti/ (accesat pe 30.09.2025).

Iată ce spunea părintele Arsenie Papacioc despre păcatul mic: "păcatul mic e foarte primejdios. Mai întâi de toate nu ţii cont de el, că l-ai făcut, că îţi zice: „Ce, numai atât? Asta o face toată lumea, îl faci şi tu…". Nu mai vorbim de reaua vorbire. Acesta e un păcat foarte mare, pentru că, criteriul de judecată e iubirea. Tot ce se greşeşte faţă de iubire, e un mare păcat. „Eu ţi-am spus ţie să iubeşti şi tu ai urât! Ţi-am spus să-l vorbeşti de bine, tu l-ai vorbit de rău! Ţi-am spus să te rogi pentru el, tu l-ai blestemat!" Va să zică, uite un păcat mic. Dar ia uite cât e de mare!

Un alt exemplu: închipuiţi-vă, frăţiile voastre, o rochie de mireasă la care se uită toată lumea cu cea mai mare grijă. Dar pe rochiţa aia de mireasă, undeva jos, este o picătură de murdărie. Şi cineva arată: „Uite, acolo este o picătură de murdărie". Şi cu asta a anulat toată frumuseţea rochiei. Şi ce era acolo? Nu era o pată mare. Era o picătură. Deci, „nu este lucru mic în viaţă răul cel mai mic". Nu este moarte, dar fiind vorba de păcat, şi ăsta e un păcat.

Revenirea la Dumnezeu este foarte bine primită, când revii cu smerenie: „Uite, Doamne, sunt un netrebnic, nu merit dragostea Ta!" Lupta este din partea amândurora: a duhovnicului şi a fiului duhovnicesc, pentru a te vindeca de păcate şi să progresezi. Devii mai bun, din ce în ce mai bun, şi păcatele săvârşite, la prezenţa asta sufletească continuă, îţi aduc un foarte mare avantaj: smerenia. „Ia uite, ce am fost eu în stare să fac! Netrebnicul de mine! Cum am putut eu să supăr pe Dumnezeu cu păcatele mele?!" Vezi, asta-i smerenia."[72]

Ceea ce este bine să ne dăm seama este că *psihologia hedonismului* este una care evident că ajunge să se manifeste de cele mai multe ori

- distructiv (faţă de cei din jur)
- sau auto-distructiv (faţă de noi înşine).

Aceasta fiindcă după cum am spus trebuie să ştim conştienţi că hedonismul este o filosofia de inspiraţie demonică. Ea nu merge după principiul carpe diem adică trăieşte şi foloseşte la maxim clipa ci mai mult pe subminarea moralităţii din om.

Există trebuie să ştim şi forme destul de sadice ale hedonismului. Se poate ca aceste noţiuni contradictorii să fie puse una lângă alta?

Adevărul este că da. Sunt de exemplu mai mulţi *războinici fără cauză*. Nu ne referim aici la cazul mercenarilor ci mai mult la cei care iubesc războiul. Marile imperii ale lumii s-a demonstrat că au avut lideri

- însetaţi,
- dornici
- şi obsedaţi

de război.

Dorinţa de a face război şi de a te simţii în largul tău pe câmpul de bătălie trebuie să ştim că nu este una firească şi raţională. Ei bine istoria lumii a demonstrat că acest lucru a avut loc de mai multe ori. Sunt oameni care se numesc pe sine cu mare

- fală
- şi ostentaţie

războinici.[73]

Iată ce spunea în acest sens teologul Augustin Păunoiu: "Părinţii Bisericii nu împart păcatele în mari şi mici. Nu au o listă cu două coloane unde apar cele mai grave patimi separate de greşelile minore. Dacă totuşi ei fac o departajare între păcate, aceasta descurajează pe orice statistician. De pildă, Sfântul Antonie socoteşte că păcatul cel mai mare e acela care se află cel mai aproape de tine, cel mai la îndemână de săvârşit. E fals să credem că bârfa ar fi mai puţin decât uciderea aproapelui, sau desfrânarea decât lepădarea de Hristos."[74]

După cum trebuie să ne dăm seama din cele pe care le-am spus până acum ceea ce este cât se poate de adevărat este că păcatul şi patima sunt unele care merg pe logica silogismului şi nu pe adevăr. Aceasta fiindcă păcatul nu este un adevăr ci de cele mai multe ori o amăgire de sine mincinoasă. De multe ori ne amăgim că făcând patimi şi păcate de fapt suntem oameni fericţi şi împlinţi ceea ce nu are loc în realitate.

Se poate spune că păcatul mic cum este de exemplu bârfa este un fel de furnic-elefant fiindcă păcatul are căile lui de ajunge să se stăpânească şi să ne domine. Nu trebuie să uităm acest lucru şi trebuie să îl avem în vedere. Aceasta fiindcă păcatul este unul cât se poate de subtil şi în acelaşi lucru spurcat.

---

[72] Arhim. Ioanichie Bălan, Ne vorbeşte Părintele Arsenie (Papacioc), vol. I, Editura Episcopiei Romanului, 1996, pp. 138-139 apud https://doxologia.ro/pacatul-mic-e-foarte-primejdios (accesat pe 11.03.2026).

[73] A se vedea Perry Hamalis, Valerie Karras, *Orthodox perspectives on war* (Indiana, 2017).

[74] https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/pacatul-cel-mai-mic-94042.html (accesat pe 11.05.2026).

Iată ce spunea Cuviosul Paisie Aghioritul despre păcatul mic: "nu cumva nu te supraveghezi pe tine? Mărturisirea este Taină. Să mergi şi să-ţi spui păcatele tale în mod simplu. Ce crezi? Oare nu ai încăpăţânare? Nu ai egoism? N-o răneşti pe sora ta? Nu judeci? Oare eu ce spun atunci când merg? „M-am mâniat, am judecat...", şi duhovnicul îmi citeşte rugăciunea de iertare. Dar păcatele mici au şi ele greutatea lor.

Atunci când mergeam la Părintele Tihon să mă spovedesc, nu aveam nimic serios să-i spun, dar el îmi spunea: „nisip, fiul meu, nisip!". Păcatele mici se adună şi fac o grămadă de nisip, care este mai greu decât o piatră mare. Unul care a făcut un păcat mare se gândeşte mereu la el, se pocăieşte şi se smereşte. Tu ai multe păcate mici.

Dacă însă îţi cercetezi condiţiile în care ai crescut tu şi cele în care a crescut acela, vei vedea că eşti mai rea decât el. Să încerci de asemenea să fii mai concret în mărturisirea ta. Nu ajunge să spună cineva, de pildă, „invidiez, mă mânii etc.", ci trebuie să spună căderile sale concrete pentru ca să poată fi ajutat. Iar atunci când este vorba de ceva grav, precum este viclenia, trebuie să spună şi cum a gândit şi cum a acţionat, căci altfel îşi bate joc de Hristos."[75]

Prin urmare de cele mai multe ori păcatul trebuie să ştim că este un hedonism de scurtă durată fiindcă el trebuie să ştim că nu durează mult dar de cele mai multe ori este

- dominat,
- condus,
- susţinut
- şi motivat

de principiul plăcerii.

Aceasta fiindcă este bine să ştim că şi în vremurile noastre de secol XII sunt mai mulţi care cred că plăcerea instinctelor în cele din urmă este tot ceea ce contează.[76]

În acest sens este bine să ştim că au fost mai mulţi sfinţi care au ajuns să sufere pentru păcate ce nu le-au făcut: se spune despre Sfântul Efrem că a fost băgat la închisoare fiindcă a furat un viţel. El voia să ştie de ce Dumnezeu a îngăduit acest lucru fiindcă era nevinovat. Ei bine Dumnezeu i-a spus:

- Da, i-a spus Domnul, acum nu ai furat, însă când erai copil nu l-ai dezlegat şi a fost mâncat de fiarele sălbatice?[77]

"Sfânta Teodora din Alexandria, care a trăit ca monah? A păcătuit, a fugit, s-a pocăit şi s-a sfinţit. Şi cu toate acestea preadesfrânarea nu a fost îndreptată. Când a fost clevetită şi alungată, a crescut un copil străin, dar numai ea a cunoscut de unde îi venea clevetirea."[78]

Este evident că sfinţii au fost unii care în termenii Sfântului apostol Pavel a au ajuns să se lupte cu păcatul până la sânge. De ce? Fiindcă ei au fost unii care nu au făcut nici un

- compromis,
- rabat,
- delăsare
- şi uitate

cu păcatul.

Păcatul de cele mai multe ori deşi începe prin mici plăceri nevinovate ei bine ajunge să fie unul care în cele din urmă devine o cangrenă care se cuprinde tot sufletul. Aceasta fiindcă este bine să ştim că păcatul în cele din urmă este

- o energie,
- o forţă
- şi o lucrare

distructivă care de cele mai multe ori duce la distrugere.

Trebuie să ne dăm seama prin urmare de acest lucru fiindcă după cum ştim sunt mulţi care nu cred că păcatul este o capcană. De ce? Fiindcă ei cred că în cele din urmă ei sunt unii care sunt

- în controlul
- şi stăpânesc

---

[75] Cuviosul Paisie Aghioritul, Cuvinte duhovniceşti, Vol. III Nevoinţa duhovnicească, Editura Evanghelismos, Bucureşti, 2003, pp. 280-281 apud https://doxologia.ro/cat-de-mic-ar-fi-pacatul-are-greutatea-lui (accesat pe 11.05.2026).

[76] A se vedea Katarzyna de Lazari-Radek, *The Philosophy of Pleasure : An Introduction* (Oxford, 2024).

[77] https://marturieathonita.ro/pacatul-mic-sau-mare-prin-pocainta-adevarata-se-sterge/ (accesat pe 11.05.2026).

[78] Idem.

păcatul.

Păcatul de cele mai multe ori ajunge să câştige teren în viaţa noastră din neglijenţă şi în acest sens devine patimă. Iată ce spunea în acest sens gânditorul Laurenţiu Gheorghe: "de cele mai multe ori, neglijenţa trece neobservată, în compania altor rele mult mai evidente. O mică neglijenţă poate fi trecută cu vederea mai uşor decât o greşeală flagrantă, numai că, persistând, mica neglijenţă ajunge să capete proporţiile unei adevărate catastrofe. Aşa s-a ajuns ca, după foarte mulţi ani în care probleme grave cereau toată atenţia noastră şi devenise indecent să mai sesizezi micile scăpări, să reuşim performanţa de a generaliza neglijenţa până la punctul în care ea a devenit fatală."[79]

Un elev discuta cu profesorul lui.

- Domnule profesor pot să vă întreb ceva?
- Da.
- De ce trebuie să tot timpul atenţi la lecţii?
- Vrei să te joci mai mult pe afară?
- Da.
- Dacă prinzi lecţiile din clasă atunci îţi va fi mult mai uşor să le înveţi acasă.
- Credeţi?
- Da.
- Am remarcat şi eu acest lucru.
- Foarte bine.
- Şi mai este ceva.
- Ce?
- Ni se spune că trebuie să fim atenţi şi la biserică.
- Da.
- De ce?
- Fiindcă la biserică ne rugăm.
- Aşa este.
- Şi?
- Nu poţi să te rogi fără să fi atent?
- Nu.
- De ce?
- Poţi vorbii cu gura plină?
- Nu.
- Aşa este şi cu rugăciunea.
- Credeţi?
- Da.
- Am să mă mai gândesc la acest lucru.
- Foarte bine.
- Şi cu păcatele cum este?
- Cum să fie?
- Se mai pot ierta?
- Da.
- Cum?
- Dacă le spovedeşti.
- Am auzit acest lucru.
- Foarte bine.
- Dar cum ştim că Dumnezeu le iartă.
- Dumnezeu este bun.
- Am mai auzit acest lucru.
- Şi de ce te îndoieşti de el?
- Eu credeam că Dumnezeu este foarte sever.

[79] https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/pacatul-neglijentei-30032.html (accesat pe 11.05.2026).

- Uită o să îţi spun o întâmplare.
- Despre ce?
- Despre puterea iertării.
- Vă ascult.
- Se apropia eliberarea unui detinut.
- Şi?
- Contactul cu familia sa avea loc din ce în ce mai greu.
- Înţeleg.
- "Oare as putea fi primit din nou în sânul familiei mele?", se întreba el.
- Şi?
- Îi era într-adevar teama de un răspuns negativ.
- cred.
- În acest caz ar fi trebuit sa fuga si sa uite pentru totdeauna de familia sa.
- Păi da.
- Totusi încerca sa intre din nou în contact si scrise familiei sale o scrisoare.
- Şi ce scrise acolo?
- "Atârnati pe mărul de pe colina din apropierea gării o batista mare multicolora ca semn ca îmi permiteţi sa mă reîntorc acasă".
- Şi?
- Urcând în tren, tânărul aştepta încordat.
- Cred.
- La ultima curba privi cu atenţie pe fereastra.
- Şi?
- Deodată mărul de pe colina îi capta toata atenţia: era acoperit cu mii de batiste multicolore![80]
- Ce frumos.
- Aşa este.
- Deci familia l-a iertat?
- Da.
- Deci păcatele se pot ierta?
- Da.
- Nu ştiam.
- Dar trebuie să ţinem totuşi la credinţa noastră.
- Cum?
- O să îţi spun o întâmplare din viaţa domnitorului Alexandru Ioan Cuza.
- Vă ascult.
- Domnitorul Cuza Vodă respecta mult pe preoţii ortodocşi.
- frumos.
- Aceasta se vede şi din faptul următor.
- Care?
- Când se afla pe patul de moarte în Germania la Heidelberg, doamna a telegrafiat preotului de la capela română din Baden-Baden să vină să-l împărtăşească.
- Şi?
- Acesta întârziind, Domnitorul a refuzat să fie împărtăşit de către preotul catolic şi astfel a murit neîmpărtăşit, regretând că nu mai soseşte preotul ortodox.[81]
- Ce frumos.
- Aşa este.
- Nu ştiam acest lucru despre domnitorul Ioan Cuza.
- Ştii acum.

[80] https://ercis.ro/biblioteca/seppsp.asp?carte=1&capitol=12&subcapitol=275 (accesat pe 11.05.2026).
[81] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

Gânditorul Laurenţiu Gheorghe ne spunea că trebuie să fim unii care să nu cădem în neglijenţă fiindcă din ea se naşte în cele din urmă răul (păcatul): "în viaţă, fiecare are dintre noi ajungem să neglijăm lucruri mici şi mila lui Dumnezeu de cele mai multe ori ne scapă de consecinţele cele mai grave care s-ar putea întâmpla. Dar nu trebuie să tragem de aici concluzia că neglijenţa nu contează, că nu e un păcat capital, pentru că se poate întâmpla să ajungă să fie un păcat capital. Poliţistul care nu ia carnetul cuiva care ar merita, medicul care trece la un control pe cineva care nu ar fi trebuit, muncitorul care nu strânge până la capăt un şurub, profesorul care nu citeşte totdeauna lecţia înainte de ore sau judecătorul care trece cu vederea probele şi mulţi alţii ca noi care facem altele asemănătoare probabil că nu consideră acest lucru un păcat pentru că îşi închipuie că Dumnezeu nu se uită la detalii. El nu se uită din mila faţă de noi, dar noi ar trebui să ne uităm, pentru că suntem datori să ne facem slujba, oricare ar fi ea, ca şi cum am lucra pentru Dumnezeu.

E o datorie cu atât mai mare cu cât de îndeplinirea ei depinde nu numai viaţa celorlalţi ci şi viaţa noastră întru veşnicie."[82]

CAPITOLUL 4

PLĂCEREA PĂTIMAŞĂ: CĂUTAREA GREŞITĂ A RAIULUI

Majoritatea religiilor lumii – foste şi prezente – recunosc existenţa raiului. Este vorba de un loc transcedent unde sufletele celor morţi se dus după moarte. La fel de bine toate confesiunile şi sectele creştine recunosc existenţa raiului. În tradiţia biblică au fost mai mulţi sfinţi care au avut descoperiri din rai. Sfântul apostol Pavel mărturiseşte în epistolele sale că a fost răpit până la al treilea cer (aceasta fiindcă se pare că sunt mai multe niveluri în rai).[83]

Evident că dacă suferinţa este o trăsătură a lumii noastre ei bine ea nu mai este o trăsătură a raiului. Totuşi plăcerile raiului nu sunt unele hedoniste ci se poate spune că sunt unele transcendente. În acest sens este bine să ştim că plăcerea raţională este un principiu care ne face mult mai realişti cu privire la viaţa de zi cu zi. „(1). gândirea cirenaică. Despre Aristip din Cirene, cunoscutul doxograf Diogenes Laertios spune că „ştia să se adapteze după loc, timp şi om şi-şi juca rolul potrivit în orice împrejurare. (…) întorcea întotdeauna lucrurile cum era mai bine. Se bucura de clipa de faţă şi nu-şi da osteneala să-şi procure o plăcere care nu era prezentă. De aceea Diogene îl numea "câine regal." Se mai spune în acelaşi loc că întrebat ce a câştigat în urma studiului filosofiei ar fi răspuns: „Putinţa de a mă simţi în largul meu cu oricine". În ceea ce priveşte gândirea lui Aristip, se spune că acesta nu a acceptat diferenţa dintre plăceri (postulată de Epicur), însă a operat totuşi o distincţie între „scop" şi „fericire": „scopul" constă în plăcerea particulară iar „fericirea" rezidă în suma tuturor plăcerilor particulare, atât plăcerile trecute, cât şi cele viitoare. „Dovada că plăcerea este scopul se vede din faptul că din tinereţe, fără o alegere prealabilă, suntem atraşi de ea, iar după ce am dobândit-o nu mai căutăm altceva şi nu ne ferim de nimic mai mult ca de opusul ei, durerea."[84]

Prin urmare se poate spune că toţi dintre noi în această viaţă suntem prinşi în binomul plăcere-durere. Acest binom nu va mai exista în rai.

Oamenii se raportează la rai diferit şi de cele mai multe ori acest lucru are loc din cauza faptului să raiul este un fel de imperativ categoric ca să vorbim în termenii lui Kant. De ce? Fiindcă trebuie să ştim că de mai multe ori viaţa la mai mulţi semeni de ai noştri este plină de durere şi suferinţă. Ei fac mari eforturi să fie morali şi buni. Aceasta în timp ce în lumea noastră sunt mulţi oameni răi. Raiul şi iadul prin urmare sunt două locuri care arată că unii se vor bucura după moarte în timp ce alţii vor suferii pentru rele făcute.

Deşi nu este văzut este bine să ne dăm seama că raiul este un fel de simţ mistic pe care îl are omul. Biblia şi vieţile sfinţilor sunt pline de interacţiuni dintre oameni şi îngeri. Îngerii vin din rai. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că fără nici o îndoială există multă curiozitate a omului cu privire la rai.

Ceea ce este cert este că toţi oamenii vor să ajung în rai însă se poate vedea că sunt mai mulţi care caută raiul într-o direcţie greşită. De ce? Fiindcă ei sunt persoane care nu ştiu că raiul are anumite exigenţe. Raiul este un lucru pe care de mai multe ori omul a încercat să îl facă pe pământ. Sunt multe sisteme politice au venit cu propriile lor soluţii la crearea unui rai pe pământ. De cele mai multe ori trebuie să ştim că aceste soluţii au fost utopice. De ce?

---

[82] https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/pacatul-neglijentei-30032.html (accesat pe 11.05.2026).

[83] A se vedea Radu Teodorescu, *Căutarea raiului în creştinsmul ortodox* (Cugir, 2017).

[84] Florin Gheorghe Popovici https://floringeorgepopovici.wordpress.com/2011/11/01/hedonismul-o-filosofie-a-lucrurilor-prea-omenesti/ (accesat pe 30.09.2025).

Fiindcă viaţa pe pământ poate să fie numai o aproximare a raiului. În ce sens o aproximare? În sensul că în rugăciunea Tatăl nostru Iisus a spus cât se poate de bine: facă-se voia Ta pe cum în cer aşa şi pe pământ. Prin urmare dacă omul este bun şi moral poate să facă din această lume o prefigurare a raiului.

În acest sens sunt unii care fiindcă sunt oameni trupeşti trebuie să ştim că nu vor să vadă în această lume nimic mai mult decât plăcerile trupeşti.

Iată cum descria gânditorul Florin Gheorghe Popovici raiul: „hedonismul lui Aristip se desparte în multe dintre aspectele sale de acela promovat de Epicur: respingerea definiţiei epicureice a plăcerii ca suprimare sau evitare a suferinţei, pe motiv că absenţa plăcerii şi evitarea durerii sunt stări şi nu mişcări, totodată respingerea evocărilor memoriei ca surse ale unei plăceri resimţite consolator în stări de suferinţă. În privinţa plăcerii particulare, Aristip consideră că ea este dorită pentru ea însăşi, în schimb fericirea nu este dorită doar pentru ea, ci şi pentru plăcerile particulare. Ceea ce riscă să ameninţe spiritul pudic este totuşi privilegierea plăcerilor trupeşti despre care Aristip spune că sunt superioare celor sufleteşti, prin naturaleţea sau firescul lor. Chiar şi faptele necuviincioase, contrare moravurilor, pot fi acceptate dacă sunt în măsură să genereze ulterior plăcere."[85]

Este evident că raiul este *o grădină a desfătărilor* după cum a fost denumit de mai mulţi teologi şi filosofi.[86] Hedoniştii sau cei care au o concepţie hedonistă despre viaţă trebuie să ştim că sunt unii care se poate spune că au în ei o tânjire după rai. Aceasta fiindcă după cum am spus toţi oamenii vor să ajungă în rai şi acest lucru este posibil prin credinţă în Domnul Iisus Hristos. Totuşi sunt mulţi care nu vor

- să asume,
- să caute
- şi să cerceteze

raiul aşa cum este descris în tradiţia creştin ortodoxă. Aşa că aceste persoane caută raiul în patimi şi mai ales în plăcerea pătimaşă.

Plăcerea pătimaşă

- beţia,
- lăcomia pântecelui,
- plăcerea de a ucide pe duşmani,
- viaţa sexuală destrăbălată,
- dependenţa de droguri
- sau chiar fumatul

sunt cu toate nişte tânjiri după rai dar sunt nişte tânjiri eronate sau mai bine spus căzute de la sensul lor originar.

Aceasta fiindcă este bine să ştim că în această lume nu există numai suferinţă ci la fel de bine şi bucurie şi fericire. Ei bine pentru unii această bucurie şi fericire este un sens final al vieţii dincolo de care de cele mai multe ori nu există nimic.

Tot gânditorul Florin Gheorghe Popovici spunea despre greşelile unei concepţii hedoniste despre viaţă: „morala cirenaică e o morală a plăcerii, dar nu a plăcerii de orice fel şi în orice condiţii, care nu poate duce decât la o înrobire a sufletului; a o înţelege astfel, înseamnă a trece cu vederea o trăsătură esenţială, a anihila orice punte de legătură cu filosofia socratică, conform căreia conştiinţa reprezintă punctul de sprijin, principiul suveran al vieţii morale; tendinţei naturale spre plăcere i se opune în cele din urmă voinţa de a nu-i recunoaşte decât rolul subaltern al unui instrument care să exprime şi să contribuie la plenitudinea conştiinţei, păstrându-i acesteia intactă capacitatea de a discerne şi de a gusta plăcerile viitoare."[87]

Ceea ce trebuie să ştim este că omul a fost creat iniţial de Dumnezeu pentru rai. Biblia este cât se poate de explicită în acest sens: primii oameni Adam şi Eva au fost creaţi în rai. Totuşi pentru a rămâne în starea de rai se poate spune că Dumnezeu le-a impus o practică de post: să nu mănânce din pomul cunoştinţei binelui şi răul. Oamenii din nefericiri au ascultat de instigaţile diavolului şi au încălcat porunca lui Dumnezeu. Acest lucru a dus la pierderea raiului şi instaurarea morţii în lume.

---

85 Florin Gheorghe Popovici https://floringeorgepopovici.wordpress.com/2011/11/01/hedonismul-o-filosofie-a-lucrurilor-prea-omenesti/ (accesat pe 30.09.2025).

86 A se vedea Jean Delumeau, *Grădina desfătărilor* (Bucureşti, 1997).

87 Florin Gheorghe Popovici https://floringeorgepopovici.wordpress.com/2011/11/01/hedonismul-o-filosofie-a-lucrurilor-prea-omenesti/ (accesat pe 30.09.2025).

Chiar şi în această stare tristă în care a ajuns omul totuşi Dumnezeu îi mai dă o speranţă: un Mesia care va ajunge să deschidă din nou uşile raiului şi care va fi un început al învierii tuturor.

Este adevărat că fiindcă raiul ne este inaccesibil sunt mai mulţi care au ajuns la o concepţie de viaţă cinică şi pesimistă. De ce? Fiindcă ei nu mai vor să vadă

- binele,
- frumosul,
- adevărul
- şi dreptatea

din lumea noastră.

Iată ce spunea despre cinici tot gânditorul Florin Gheorghe Popovici: „Gândirea cinică. Supranumit de Platon „un Socrate dement" (poate şi pentru că numea învăţăturile din Academie o „pierdere de timp" şi nu ezita să intre în conflict cu autorul Dialogurilor ori de câte ori avea ocazia), Diogene şi-a dobândit celebritatea prin modul de viaţă simplu, auster (se pare că locuia într-un butoi), opus convenţiilor sociale: „(…) folosea orice loc pentru orice scop, pentru mâncat, dormit şi conversaţie (…) mergea cu picioarele goale pe zăpadă (…) ba chiar a încercat să mănânce carne crudă, fără însă să reuşească s-o mistuie". Faima sa se datorează şi gesturilor sale insolite, precum căutarea cu ajutorul unui felinar, în plină zi, a unui om sau replicilor deconcertant."[88]

Prin urmare este bine să ştim că chiar dacă raiul ne este momentan inaccesibil nu trebuie să ajungem la

- disperare,
- pesimism
- şi cinism.

De ce? Fiindcă Dumnezeu ne-a lăsat în această lume o mare armă: speranţa sau nădejdea. Avem nădejde că vom ajunge în rai chiar dacă acest lucru este momentan imposibil.

Este bine să tânjim după rai dar această tânjire trebuie să fie una ortodoxă. De ce? Fiindcă este bine să ne dăm seama că sunt mulţi care tânjesc după rai în direcţii greşite. Ei ajung să facă din

- plăcerile instinctuale
- şi plăcerile hedoniste

o tânjire veşnic neîmplinită după rai. De ce? Fiindcă această tânjire se bazează pe principul plăcerii pătimaşe. Plăcerea pătimaşă este una care după cum am spus nu mai ţine cont de nici o regulă morală. Raiul prin urmare este un lucru care există şi pe care mai mulţi sfinţi şi mistici l-au văzut.[89]

Se poate spune că de multe ori îşi între păgâni s-a ajuns la o nostalgie a paradisului – în termenii lui Nichifor Crainic – şi acest lucru a putut să fie văzut mai ales în cazul filosofiei antice greci. Iată ce ne spune gânditorul Florin Gheorghe Popovici despre filosoful cinic Diogene care avea şi o latură bună: „Diogene poate fi gândit ca simbolul personajului incomod, un fel de nebun al târgului, spirit ironic până la sarcasm, omul care ia în derâdere obişnuinţele dar mai ales defectele concitadinilor: „se minuna că gramaticienii cercetează nenorocirile lui Ulise, dar ignoră propriile lor nenorociri; că muzicanţii îşi acordă strunele lirei, lăsând dezacordate simţămintele din sufletul lor; că astronomii privesc la Soare şi Lună, dar nu văd lucrurile de sub nasul lor; că oratorii în discursurile lor fac mult caz de dreptate, dar n-o practică niciodată, sau că avarii critică banul, în timp ce-l îndrăgesc peste măsură." Ajuns dascăl al copiilor unor oameni înstăriţi, Diogene i-a învăţat să-şi poarte singuri de grijă, să se mulţumească cu un mod simplu de a trăi: „(…) să-şi taie părul scurt, să nu poarte podoabe, să umble uşor îmbrăcaţi, cu picioarele goale, tăcuţi şi să privească înaintea lor pe stradă." Dincolo de „exotismul" său comportamental său, Diogene ne oferă cel puţin două lecţii importante: una a simplităţii – „Repeta mereu cu glas tare că zeii au dat oamenilor posibilitatea de a trăi uşor, dar că acest lucru a rămas ascuns acestora din cauză că ei râvnesc la prăjituri cu miere, mirodenii şi altele" iar cealaltă, a refuzului prejudecăţilor şi totodată a relativizării moravurilor unei societăţi degenerate moral."[90]

Filosofii greci antici au fost cu toţii păgâni dar se poate vedea că cu toţii au avut o tânjire după rai fiindcă se ştie că poţi ajunge în rai numai dacă eşti drept, virtuos, bun şi cuminte. Trebuie să ştim toate aceste lucruri fiindcă în cele din urmă numai aşa vom ajunge să fim unii care vom ştii să vedem lucrurile profund şi aşa cum sunt ele în realitate.

---

88 Florin Gheorghe Popovici https://floringeorgepopovici.wordpress.com/2011/11/01/hedonismul-o-filosofie-a-lucrurilor-prea-omenesti/ (accesat pe 30.09.2025).

89 A se vedea Macarie Marchiş, *Îndrumar duhovnicesc. Cheile raiului* (Bucureşti, 2026).

90 Florin Gheorghe Popovici https://floringeorgepopovici.wordpress.com/2011/11/01/hedonismul-o-filosofie-a-lucrurilor-prea-omenesti/ (accesat pe 30.09.2025).

Plăcerea pătimaşă este o tânjire într-o direcţie greşită după rai fiindcă după cum am spus toată lume caută răul şi acest lucru este cât se poate de

- firesc
- şi de natural.

Modul de viaţă hedonist nu este unul care merge după legile raiului fiindcă ajunge să facă din această lume singura sursă de plăcere. Iată ce ne spunea tot gânditorul Florin Gheorghe Popovici despre Aristip din Cirene fondatorul hedonismului: „Aristip din Cirene (435-350 î.Hr.) – interlocutor al lui Socrate, primul dintre urmaşii acestuia care a luat plată pentru lecţiile sale. Cunoscutul biograf grec Diogenes Laertios, în lucrarea Despre vieţile şi doctrinele filosofilor, lasă un portret memorabil al lui Aristip, înfăţişându-l ca un hedonist bogat, risipitor şi extravagant. Răspunsurile pe care le dă interlocutorilor în diferite contexte trădează un spirit ludic, un personaj aproape burlesc: „Lucru grav nu este să intri înăuntru (în casa unei curtezane), ci să nu mai poţi ieşi" sau (fugind de insulta cuiva): „…după cum tu ai dreptul să spui cuvinte urâte, tot aşa am şi eu dreptul să nu le ascult" ş.a."[91]

Doi creştini ortodocşi discutau într-o zi.

- Şi tu chiar crezi că există rai?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă au fost mai mulţi sfinţi care l-au văzut.
- Şi de ce nu îl putem vedea şi noi.
- Ştii de ce?
- Nu.
- Fiindcă nu suntem vrednici.
- Asta aşa este.
- Şi atunci?
- Dar tu cum îţi explici raiul?
- De mitul peştii lui Platon ai auzit?
- Nu.
- Platon credea că această lume este numai o pală reflecţie a lumii ideilor.
- Şi?
- El credea că această lume este o temniţă pentru suflet.
- Înţeleg.
- El a explicat această concepţie prin faptul că mai mulţi oameni erau ţinuţ legaţi într-o peşteră.
- Şi?
- De afară tot ceea ce puteau vedea erau umbrele de lumină de pe pereţi.
- Cred.
- Unul dintre ei a ajuns să se elibereze şi să iese din peşteră.
- Şi?
- A putut să vadă că afară este lumină.
- Evident.
- Plin de bucurie s-a întors şi le-a spus celor din peşteră ceea ce văzuse.
- Şi?
- Aceştia fiind legaţi nu l-au crezut şi au spus că este un nebun.[92]
- Cred.
- Deci vezi?
- Ce?
- Este greu să îi fac pe oameni să creadă că există rai.
- În ce sens?
- Ştii ce i-a spus Sfântul Ambrozie unu tânăr care tocmai se botezase?

---

[91] Florin Gheorghe Popovici https://floringeorgepopovici.wordpress.com/2011/11/01/hedonismul-o-filosofie-a-lucrurilor-prea-omenesti/ (accesat pe 30.09.2025).

[92] Din *Miturile lui Platon* (Bucureşti, 1996) pp. 93-102.

- Nu.
- „Ai văzut iubitul meu! Ceea ce ai putut vedea cu ochii trupului tău şi ceea ce se poate vedea cu privirea omenească; nu ai observat însă efectul, pentru că acesta nu se poate vedea. Ceea ce nu se observă e cu mult mai mare şi însemnat, decât ceea ce se vede căci e temporal, iar ceea ce nu se vede, este veşnicie."[93]
- Frumos.
- Aşa este.
- Deci vezi?
- Ce?
- Harul lui Dumnezeu îl simţi dar nu îl vezi.
- Nu m-am gândit la acest lucru.
- Harul este o prefigurare a raiului.
- Crezi?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă când vine totul este minunat în viaţa noastră.
- Aşa este.
- Toţi vor să simtă harul.
- Aşa este.
- Însă nu vor să facă faptele care atrag harul.
- De ce?
- Fiindcă acest lucru implică nevoinţă.
- Da.
- Nevoinţa nu a fost niciodată populară.
- Am remarcat şi eu acest lucru.
- Prin urmare este bine să credem Biblia şi pe sfinţii părinţi.
- Aşa este.
- Ei ne spun că raiul există.
- Şi trebuie să credem în el?
- Da.
- Se poate spune că raiul este o realitate mistică?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă sunt lucruri care sunt dincolo de această lume.
- Cum ar fi?
- Raiul, îngerii, sfinţii etc.
- Deci nu totul se rezumă la lumea fizică?
- Da.
- Ştiam eu că aşa este.
- Ai avut o intuiţie bună.
- Mă flatezi.
- Nu chiar.
- A fost o conversaţe plăcută cea pe care am avut-o.
- Mă bucur.
- De multe ori de unul singur ajungi să te împotmoleşti.
- Pentru acest lucru sunt prietenii.
- Aşa este.
- Evident.

După cum am spus şi filosofii antici au tânjit după rai fiindcă de mai multe ori filosofiile lor erau cât se poate de morale şi de bune. Iată ce spunea în acest sens gânditorul Florin Gheorghe Popovici despre filosoful Diogene din

[93] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

Sinope: „Diogene din Sinope (400-325 î.Hr.) – întemeietorul şcolii cinice, autor de epistole, dialoguri şi tragedii astăzi pierdute, şi-a petrecut cea mai mare parte a vieţii adulte la Atena şi probabil în Corint. Se poate să fi fost elevul lui Antistene, însă importanţa pe care o au cinicii în filosofie le-a fost conferită de propria sa viaţă şi influenţă. Conform învăţăturii pe care o preda, calea dreaptă în viaţă este de a avea nevoile cele mai simple cu putinţă şi a le satisface în modul cel mai direct. În particular, tot ceea ce este natural este onorabil şi decent, putând fi săvârşit în public fără nici o ruşine. Convenţiile contrare caracterului lor public trebuie ignorate. Etica lui Diogene întruchipează nu numai un ideal al „autosuficienţei", atins prin „simplitate" şi autodisciplină riguroasă, ci, mai mult, o filosofie a autostăpânirii, generată de un dispreţ sănătos pentru propriile plăceri şi dureri, şi mai ales de opoziţia sau desconsiderarea „sfruntată" a convenţiilor şi ierarhiilor unei societăţi considerate corupte."[94]

Încă din această viaţă trebuie să ştim că omul ajunge să tânjească după rai ceea ce este bine însă această tânjire a lui după cum am spus de cele mai multe ori eşuează în plăcerea pătimaşă. De exemplu musulmani sunt unii are cred foarte mult într-un rai erotic în care bărbatul care a ajuns în rai este aşteptat de 72 de fecioare care îi vor satisface toate fanteziile erotice.[95]

Prin urmare este bine să ştim că toţi oamenii prin natura şi firea lor au

- tânjirea,
- nostalgia,
- dorinţa
- şi voinţa

de a ajunge în rai. Totuşi foarte mulţi se împotmolesc în mai multe surogate ale acestei căutări. Unul dintre aceste surogate trebuie să ştim că este plăcerea pătimaşă.

Plăcerea pătimaşă după cum am spus devine un sens la vieţii şi nu se mai ţine cont de căutarea ascetică a raiului după cum este normal şi firesc în sens creştin ortodox.

Iată ce spunea în acest sens teologul Nicuşor Deciu despre rai: "Raiul primordial, potrivit referatului biblic consemnat în Cartea Facerii, a fost o grădină pământească, dar cu raţiuni şi semnificaţii nu doar pământeşti; cel puţin aşa ţine să ne încredinţeze Sfântul Nichita Stithatul în lucrarea sa Vederea duhovnicească a Raiului, acolo unde scrie că „Raiul dumnezeiesc a fost zidit în acelaşi timp sensibil (supus percepţiei prin simţuri) şi inteligibil (înţeles cu mintea)". Însă, în urma păcatului strămoşesc şi după alungarea protopărinţilor, Raiul a fost închis (cf. Facerea 3, 17-24). A rămas, desigur, nostalgia după Paradisul pierdut, nu doar în sufletul lui Adam, ci şi în adâncul fiecăruia dintre urmaşii săi, din orice epocă. Iar această nostalgie a Raiului nu este definitorie doar pentru omul religios, ci pentru toţi oamenii, care-şi proiectează memoria înnăscută a Raiului primordial în diferite feluri: fie în transcendenţă, pentru cei religioşi, fie pe pământ, într-un soi de societate terestră perfectă, pentru atei.

Absolut nici unul dintre oameni nu poate trăi fără să-şi închipuie şi fără să-şi dorească Raiul, indiferent de modul în care îl concepe şi de dimensiunea în care îl aşază pe acesta. Extrapolând, putem afirma că şi acest dat panuman poate constitui un argument în favoarea valabilităţii cunoscutei sentinţe a lui Tertulian „anima naturaliter christiana"."[96]

Plăcerea pătimaşă se poate spune că nu este o nostalgie după rai fiindcă trebuie să ne dăm seama că căutarea raiului trebuie să respecte mai multe

- condiţii,
- exigenţe,
- cerinţe
- şi reguli.

Creştinismul ortodox este de acord că plăcerea duhovnicească este o anticipare a raiului însă după cum se poate vedea în lumea noastră de cele mai multe ori domină plăcerea pătimaşă. Sunt mulţi care consideră că aceasta este cu adevărat un rai. Aceasta fiindcă după cum am spus căutarea plăcerii şi evitarea durerii este o trăsătură generică a lumii noastre.

---

[94] Florin Gheorghe Popovici https://floringeorgepopovici.wordpress.com/2011/11/01/hedonismul-o-filosofie-a-lucrurilor-prea-omenesti/ (accesat pe 30.09.2025).

[95] Ariel Glucklich, *Dying for heaven : holy pleasure and suicide bombers--why the best qualities of religion are also its most dangerous* (New York, 2010).

[96] Nicuşor Deciu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/este-cu-putinta-un-rai-pamantesc-189952.html (accesat pe 30.09.2025).

Plăcerea pătimaşă prin urmare este bine să ştim că este mai mult o capcană demonică. De ce? Fiindcă omul ajunge să nu mai vrea să facă nici un fel de

- nevoinţă,
- asceză
- şi efort

pentru a ajunge în rai.[97]

Că Hristos ne-a deschis uşile raiului ne-o spune tot teologul Nicuşor Deciu: "Sfânta Scriptură ne spune că Raiul a fost sădit de Dumnezeu după facerea lumii şi a omului, adică după cele şapte zile ale Genezei. Nu în mod întâmplător în această ordine a lucrurilor se ascunde o înţelepciune dumnezeiască, spune Sfântul Simeon Noul Teolog, şi iată pentru ce: „Raiul l-a sădit după acestea, ca pe unul ce avea să însemne veacul viitor". Iar părintele Dumitru Stăniloae, comentând acest pasaj (n. 252, la Filocalia, vol. 6), ne lămureşte pe deplin: „Raiul are deci şi o semnificaţie eshatologică. E pus chiar în început sfârşitul desăvârşit şi veşnic. Dacă lumea a fost făcută înainte de om, Raiul a fost făcut după om, ca ţintă spre care trebuia să înainteze omul şi prin efortul lui. Adică Raiul de la început trebuia să fie dezvoltat prin om într-un Rai şi mai desăvârşit!" Însă acest Rai mai desăvârşit nu a putut fi izbândit de om. De aceea a venit Hristos în lume, ca să ne deschidă uşa acestuia şi să ne invite să intrăm: „Veniţi, binecuvântaţii Tatălui Meu, moşteniţi Împărăţia cea gătită vouă de la întemeierea lumii" (Matei 25, 34), dar care se află nu pe pământ, ci în ceruri."[98]

Prin urmare orice om tânjeşte după rai fiindcă după cum am spus există o lege în această lume care ne spune acest lucru: omul vrea plăcere şi fuge de durere. Este normal şi firesc să fie aşa fiindcă

- plăcerea
- şi durerea

sunt două lucruri care sunt în antiteză una cu alta.

Totuşi este bine să ştim că de mai multe ori durerea se dovedeşte un element bun şi vindecător în viaţa noastră. De mai multe ori când suntem bolnavi luăm pastile amare pentru a ne face sănătoşi. Prin urmare de multe ori durerea – nu în cantităţi mari – ajunge să fie de fapt un lucru bun pentru noi şi pentru viaţa noastră.

La fel de bine sunt mai multe dureri pe care ajungem să le experimentăm cu sufletul. Aceasta fiindcă este bine să ştim că durerea este trupească dar şi sufletească. Durerile sufleteşti pot să fie mai multe

- deprimarea,
- neliniştea,
- tristeţea
- sau melancolia.[99]

Iată ce spunea în acest sens părintele Florin Ciprian Apetrei: "duminica a 4-a din perioada Triodului ne pune înainte imaginea Izgonirii lui Adam din Rai. Cântările Triodului exprimă durerea lui Adam că a pierdut Raiul prin neascultare şi mai ales nostalgia acestuia după fericirea edenică.

Această nostalgie după Raiul pierdut o moştenim şi noi toţi oamenii care-i urmăm protopărintelui Adam. El ne-a lăsat înscris în ADN această nostalgie a Raiului şi dorinţa de a ajunge în această grădină din Eden pentru care am fost creaţi: „Domnul Dumnezeu a sădit o grădină în Eden, spre răsărit, şi a pus acolo pe omul pe care-l zidise" (Facerea 2, 8).

Conform Sfintei Scripturi, Raiul este numit şi Împărăţia lui Dumnezeu sau Împărăţia cerurilor, chiar simplu Cer, Casa Tatălui, sânul lui Avraam, Ierusalimul ceresc, Împărăţia pregătită pentru cei drepţi de la întemeierea lumii ş.a. Toate aceste numiri desemnează locul plin de fericire creat de Dumnezeu pentru om."[100]

Plăcerea pătimaşă este o tânjire de cele mai multe ori subconştientă după rai şi ea trebuie să fie adusă în sfera conştientă. De ce? Fiindcă în acest fel vom ajunge să ne dăm seama de ceea ce este de făcut şi ceea ce trebuie să întreprindem pentru a ajunge cu adevărat în rai.

---

[97] A se vedea Ada Calciu, *Am văzut Raiul. Mărturia unei femei care a stat trei săptămâni în moarte clinică* (Editura Areopag, 2016).

[98] Nicuşor Deciu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/este-cu-putinta-un-rai-pamantesc-189952.html (accesat pe 30.09.2025).

[99] A se vedea Radu Teodorescu, *Sufletul între îngeri şi demoni* (Cugir, 2013).

[100] https://ziarullumina.ro/amp/nostalgia-raiului-195980.html (accesat pe 12.05.2026).

Tânjirea după rai este un lucru care se poate spune că se presupun de la sine fiindcă este bine să ştim că omul este o fiinţă religioasă. Este ceea ce mare erudit Mircea Eliade a ajuns să definească şi să dezvolte în secolul XX ca fiind *homo religiosus*.[101]

Tot părintele Florin Ciprian Apetrei spunea că raiul este ţine preocupărilor noastre spirituale: "primul om creat de Dumnezeu este Adam. Din el Creatorul a făcut femeia, pe care, după cădere, Adam a numit-o Eva. Ei sunt protopărinţii neamului omenesc. Neascultând porunca lui Dumnezeu şi mâncând din pomul oprit, Adam şi femeia sa au pierdut Raiul.

Pe lângă păcatul neascultării, lipsa de căinţă îi duce pe primii oameni la pierderea Raiului. Consecinţele căderii lor sunt: pierderea nevinovăţiei, dreptăţii şi sfinţeniei originare, prin care omul era în comuniune cu Dumnezeu, dar mai ales boala şi moartea. Astfel, omul devine muritor şi întreaga creaţie este afectată de neascultarea lui Adam. Izgonirea lui din Rai înseamnă pierderea acestui loc din Eden pentru el şi toţi urmaşii săi. Odată cu căderea protopărinţilor, Raiul este închis pentru om.

Cel care deschide Raiul pentru Adam şi urmaşii lui este Hristos Domnul, Noul Adam. El prin Jertfa Sa de pe Cruce a izbăvit neamul omenesc de blestemul păcatului primilor oameni, iar prin Pogorârea Sa la iad a zdrobit porţile acestui loc de chin şi i-a scos pe Adam şi drepţii din vechime şi i-a dus în Rai, pe care l-a deschis cu slăvita Lui Înviere."[102]

Prin urmare este bine să ştim că în Hristos raiul nu este o

- tânjire
- şi o nostalgie

ci la fel de bine o posibilitate. Sunt mai mulţi sfinţi care au avut descoperiri ale raiului şi au venit şi nu le-au spus şi nouă.

Plăcerea pătimaşă nu poate să fie o tânjire reală după răi fiindcă după cum am spus ea este una care merge mai mult după principiul hedonist. În acest sens trebuie să ne dăm seama că raiul nu este un loc hedonist chiar dacă este o *grădină a desfătărilor veşnice.*

Tot părintele Ciprian Florin Apetrei ne spunea: „după Învierea lui Hristos, Raiul nu mai este un loc interzis pentru om, ci ţinta preocupărilor sale spirituale, locul unde poate ajunge cu sufletul după trecerea din această lume, iar cu trupul după A doua venire a lui Hristos, la sfârşitul lumii, când pentru faptele noastre bune ne va spune: „Veniţi, binecuvântaţii Tatălui Meu, moşteniţi împărăţia cea pregătită vouă de la întemeierea lumii" (Matei 25, 34).

Nostalgia lui Adam după Raiul pierdut prin neascultare o trăim şi când, prin păcate, ne abatem de la calea mântuirii către Împărăţia cerurilor, pe care am fost aşezaţi din ziua când am primit Botezul, ce ne-a curăţit de păcatul strămoşesc al protopărintelui Adam."[103]

Prin urmare raiul trebuie să ştim că este unul care ajunge să ne facă să ne dăm seama că trebuie

- să ne modificăm,
- să ne modelăm
- şi să mergem

după realitatea lui fiindcă numai aşa vom ajunge să fim fericiţi. Acest lucru Iisus l-a exprimat cel mai bine când a spus: „căutaţi mai întâi Împărăţia lui Dumnezeu şi neprihănirea Lui, şi toate aceste lucruri vi se vor da pe deasupra" (Matei 6:33).

Părintele Ciprian Florin Apetrei ne spunea că "pocăinţa unită cu postirea ne ajută să câştigam Raiul pierdut de Adam şi să transformăm nostalgia în bucuria certitudinii credinţei în Hristos Domnul Vieţii care ne-a răscumpărat prin scump sângele Său şi prin slăvita Sa Înviere ne-a oferit fericirea edenică din Împărăţia Sa cea netrecătoare.

Postul Mare, pe care-l începem mâine, este timpul duhovnicesc ce ne introduce în starea edenică şi mai ales vremea pocăinţei şi a creşterii duhovniceşti prin care să ne bucurăm de Ziua Învierii, când Raiul s-a deschis pentru noi prin Hristos Domnul şi Mântuitorul nostru a căruia este slava şi mărirea în veci."[104]

Tânjirea după rai evident că este un lucru şi un sentiment bun dar la fel de bine el mai trebuie să fie dublat şi de o viaţă pe măsură în acest sens. De ce? Fiindcă este bine să ştim că raiul se deschide pe măsură ce devenim conformi

---

[101] A se vedea Radu Teodorescu, *Omul religios: între minimalism duhovnicesc, dilemă morală şi posibilitate de dialog interreligios* (Cugir, 2024).

[102] https://ziarullumina.ro/amp/nostalgia-raiului-195980.html (accesat pe 12.05.2026).

[103] Idem.

[104] Ibidem.

principiilor lui. Dacă nu facem acest lucru ei bine vom ajungem să fim unii care de fapt ne vom scufunda în plăcerea pătimaşă care ştim că nu ne face bine ci din contră ajunge să ne distrugă şi să ne facă mult rău.

Sfântul Maxim Mărturisitorul era cât se poate de concludent în acest sens: "între plăcere şi durere este şi o cauzalitate reciprocă necontenită. Căutând plăcerea, omul va avea în mod sigur, după gustarea ei, durerea. Iar fugind de durere, caută scăpare în braţele plăcerii, ca să dea dincolo de ea de o durere şi mai mare. Nu poate rupe nimeni acest cerc de fier al plăcerii şi al durerii, ca să rămână numai cu plăcerea. Cine caută plăcerea dă de durere, cine fuge de durere dă, prin plăcere, tot de durere."[105]

Un creştin ortodox a venit la părintele lui duhovnic.

- Părinte aş vrea să discut ceva cu sfinţia ta.
- Ce este?
- Este vorba de sutaşul roman Cornelius.
- Da. Ce este cu el?
- Nu a fost el cel care a spus la răstignirea lui Iisus că cu adevărat acesta este Fiul lui Dumnezeu?
- Da.
- Şi ce s-a întâmplat cu el?
- S-a încreştinat?
- Da.
- Cum?
- Căpitanul roman Cornelius, care credea în Dumnezeul cel adevărat, văzu pe îngerul Domnului care îi zise.
- Ce?
- „Rugăciunile tale şi milosteniile tale s-au suit întru pomenire înaintea lui Dumnezeu. Şi acum trimite în Iopi bărbaţi şi cheamă pe oarecare Simon, ce se numeşte Petru."
- Petru predica pe Iisus cel răstignit şi învierea lui.
- Şi?
- Şi când apostolul predica cele de mai sus, se cobora Duhul lui Dumnezeu asupra celor ce-l ascultau. (Fapt. Apost. c. 10).
- Şi?
- Tocmai aşa se întâmplă,— când cel ce oficiază sfânta taină şi rosteşte cuvintele sfinte, — Duhul Sfânt se coboară asupra noastră, ceea ce înseamnă că ni-se împărtăşeşte gratia divină.
- Frumos.
- Aşa este.
- Deci Corneliu a fost vizitat de un înger?
- Da.
- Ce frumos.
- Aşa este.
- Deci răstignirea lui Hristos a avut un efect asupra lui?
- Da.
- Din ce se pare?
- Da.
- Aşa este.
- Dar părinte să ştiţi că de multe ori eu sunt cât se poate de rece cu privire al răstignirea lui Hristos.
- Se poate.
- De ce?
- Fiindcă trebuie să ştii că viaţa variază.
- Cum variază?
- Uneori simţim harul lui Dumnezeu mai mult.
- Şi alte ori mai puţin.
- Aşa este.
- Aşa este viaţa.

[105] Sf. Maxim Mărturisitorul, în *Filocalia II*, trad. Pr. Dumitru Stăniloae, (Editura Humanitas, Bucureşti–1999), p. 14.

- Şi ce trebuie să facem?
- Să îi dăm mulţumire lui Dumnezeu pentru toate.
- Se poate?
- Da.
- Cum?
- Dacă vrei cu adevărat.
- Aşa este.
- Şi care este soluţia să ajungem în rai.
- Să ne cunoaştem cum va pe noi înşine.
- Adică?
- Se spune că un om se tot plângea de greutatea crucii vieţi sale.
- Şi?
- A avut o vedenie în care un înger l-a luat şi l-a dus la într-o cameră plină cu cruci.
- Alege o cruce care ţi se potriveşte.
- Şi?
- Încercă o cruce uşurică, dar aceasta era cam lungă şi de aceea îl încurca la mers.
- Adică?
- Era crucea călugăriei.
- Şi?
- Îşi puse la gât o cruce episcopală, dar aceasta era negrăit de grea din pricina responsabilităţii şi a jertfei.
- Da.
- O alta, aparent netedă şi subţirică, de îndată ce o săltă pe spatele său, începu să-l împungă, de parcă ar fi fost plină de cuie. Era crucea unei boli sâcâitoare.
- Înţeleg.
- Renunţă repede la ea, dar văzu una de lemn. O apucă, dar se simţi cuprins pe dată de un sfâşietor sentiment de singurătate. Era crucea văduviei.
- Vai de mine.
- O părăsi repede şi pe aceasta. Încercă iar şi iar, dar fiecare cruce avea defectul ei. La urmă, într-un ungher întunecos, descoperi o cruce mică, un pic lucioasă de cât fusese folosită. Nu era nici prea grea, nici nu îl încurca la mers. Părea făcută special pentru el. Omul nostru şi-o aşează pe umeri cu un aer triumfător.
- Pe aceasta o iau! exclamă, ieşind din cameră.
- Domnul îl privi cu o negrăită blândeţe. În acea clipă, omul nostru îşi dădu seama că luase tocmai vechea sa cruce, aceea pe care o aruncase pe jos la intrarea în peşteră şi pe care o purta de o viaţă întreagă.[106]
- Deci Dumnezeu nu ne dă mai mult decât putem duce?
- Da.
- Aşa este.
- Simţi şi tu acest lucru?
- Da.
- Mă bucur.
- Tânjirea după rai toţi oamenii o au.
- Dau nu toţi î dau curs.
- Îi dau curs.
- Cum?
- Într-o direcţie greşită.
- Aşa este.
- Plăcerea pătimaşă este o astfel de direcţie greşită.
- De ce?
- Fiindcă este o plăcere care ne duce spre hedonism.
- Ştiu ce este hedonismul: sensul vieţii este plăcerea senzuală.

[106] https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/purtarea-crucii-89826.html (accesat pe 12.05.2026).

Părintele Nicolae Tănase ne spunea că în cele din urmă conştiinţa este cea care ne face sau nu vrednici de rai: "Sfântul Vasile cel Nou, în cele 24 de vămi ale văzduhului, istoriseşte acolo un lucru, şi anume că după ieşirea sufletului, acesta este condus de îngerul păzitor prin toate locurile în care a umblat în viaţa lui. De ce? Ca să-i arate: acolo ai făcut bine, acolo ai făcut rău, aici ai ajutat pe bolnavul acesta, aici ai citit din Sfânta Scriptură. În cutare zi, la cutare oră, la cutare secundă ai lipsit de la Sfânta Biserică. Omul, sufletul omului, îşi aminteşte totul, ca apoi, la 40 de zile după moarte, să-şi primească – conform conştiinţei sale – dreapta răsplătire (provizorie, până la a doua venire a Mântuitorului Iisus Hristos, când, definitiv, urmează să moştenească o stare sau alta).

Aşadar, Dumnezeu nu poate fi comparat cu părinţii care pedepsesc copiii, în cazul acesta, pentru că nu Dumnezeu este cel care zice: „Tu! La iadul veşnic!", ci conştiinţa ta hotărăşte acest lucru, în părerea de rău a lui Dumnezeu. Şi, aşa stând lucrurile, iadul veşnic este acela pe care noi ni-l pregătim, precum tot noi suntem aceia care putem să ne pregătim Raiul veşnic."[107]

CAPITOLUL 5

DE LA PLĂCEREA HEDONISTĂ A PĂCATULUI LA PLĂCEREA NEPĂTIMAŞĂ A VIEŢII DUHOVNICEŞTI

Căutarea raiului am spus că este o trăsătură la toate religiile lumii. Aceasta fiindcă omul vrea să ştie că există ceva după absurdul morţii. Totuşi raiul trebuie să ştim că are legile şi rânduielile lui. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că mai mult decât toate căutarea raiului ajunge să fie contrafăcută de mai multe

- surogate,
- simulacre
- sau simulări.

De ce? Fiindcă este bine să ne dăm seama că raiul trebuie să fie unul care să fie înţeles în sens creştin ortodox. De ce? Fiindcă numai în acest sens el nu îşi pierde din sens şi înţeles.[108]

În acest sens de cele mai multe ori raiul este înţeles în mod greşit de mai multe religii sau persoane care cred că raiul nu este nimic mai mult decât

- plăcere hedonistă,
- plăcere pătimaşă
- plăcere păcătoasă
- şi orice fel de plăcere.

După cum am spus este adevărat că raiul gravitează în jurul noţiunii de plăcere însă nu trebuie să credem că este vorba de o plăcere pătimaşă cum sunt cele pe care mai mulţi semeni de ai noştri le cultivă. Raiul este un loc al desfătărilor mai ales spirituale.

Despre faptul că prin rugăciune ajungem să ne facem calea spre rai părintele Constantin Ghiţă spunea: „după modul în care putem sau nu controla evenimentele prin rugăciune, putem măsura calitatea relaţiei noastre cu Dumnezeu. Este o afirmaţie şocantă aparent, însă întemeiată profund pe experienţa de viaţă a sfinţilor. Spre exemplu, Sfântul Isaac Sirul spunea: "Rugăciunea însoţită de curăţia vieţii e în stare să schimbe sau să controleze întâmplările". Iar Marcu Ascetul sublinia şi el această legătură între viaţa noastră interioară şi întâmplările care se abat asupra noastră: "Întâmplările sensibile sunt puii celor inteligibile"."[109]

Este adevărat că sfinţii părinţi creştini ortodocşi ne spun că raiul este dincolo de orice aşteptare sau imaginaţie a omului însă ceea ce trebuie să ne dăm seama este că nu se poate vorbii în cazul raiului de o plăcere pătimaşă după cum cred uni. Aceasta fiindcă este foarte greu de crezut de exemplu că în rai oamenii se îmbată de exemplu.

Plăcerea patimaşă după cum am spus este iraţională şi de cele mai multe ori îl face pe om să fie iraţional. Se ştie mai recent de cazul unui dictator notoriu dintr-o ţară a extremului orient, una dintre cele mai izolate din lume, că

---

[107] Părintele Nicolae Tănase, Soţul ideal, soţia ideală, Editura Anastasis, Sibiu, 2011, p. 186 apud https://doxologia.ro/constiinta-noastra-va-alege-singura-cum-ne-vom-petrece-vesnicia (accesat pe 12.05.2026).

[108] A se vedea Sfântul Nicolae Velimirovici, *Piramida raiului* (Bucureşti, 2014).

[109] Preot Constantin Ghiţă, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/omul-cu-viata-duhovniceasca-poate-controla-intamplarile-1810.html (accesat pe 30.09.2025).

la un moment dat el a fost contrazis de fratele şi un unchi al lui. Ei bine ce a dispus dictatorul? Ca ei să fie uciși. Aceasta fiindcă dictatorii sunt unii care nu mai acceptă nici un fel de contradicţie nici chiar de la membri familiei lui.[110]

În acest sens fiindcă în rai se ajunge numai fugind de patimă şi păcat se poate spune că creştinismul ortodox a ajuns să ne pună în faţă metode de a ne curăţii de patimi şi păcate. Iată ce spunea în acest sens tot teologul Marius Nedelcu: "pocăinţa, spovedania sau mărturisirea păcatelor sunt acţiuni care se află în centrul vieţii duhovniceşti. Monahii şi părinţii nevoitori retraşi trăiesc aceste realităţi mai intens decât ceilalţi pentru că viaţa lor este caracterizată prin smerenie şi lepădare de sine.

Descoperirea gândurilor este o lucrare harismatică, prin care cel care purcede la sinceritate maximă şi totală golire de sine în faţa duhovnicului primeşte dezlegarea de păcate şi patimi care până atunci îl stăpâneau. Descoperirea gândurilor către un părinte duhovnicesc este o zdrobire a carapacei autosuficienţei pe care omul o construieşte în jurul său. Este semn al smereniei şi al deschiderii către celălalt.

Avva Isaia spunea că aşa cum ierburile înfăşoară copacul şi sufocă fructele acestuia, aşa cum viermele mănâncă lemnul, molia devorează hainele şi rugina macină fierul, tot aşa şi păcatul îl consumă şi-l uzează pe cel care nu îl mărturiseşte. Autoconducerea în cele duhovniceşti este deosebit de vătămătoare şi reprezintă unul dintre semnele decăderii omului. Un anume monah, Dorotei din Gaza, spunea: „nimic nu este mai împovărător ca autoconducerea, nimic nu este mai fatal"."[111]

După cum am spus plăcerea hedonistă este una care poate devenii un idol. Este vorba de un idol care ne face să fim unii care să fim

- dependenţi,
- legaţi
- şi cu adicție

faţă de el.

Plăcerea pătimaşă prin urmare este o idolatrizare a materiei mai ales fiindcă ea vine de cele mai multe ori din materie. În acest sens trebuie să ştim că cei care sunt adepţii plăcerii pătimaşe nu sunt numai hedonişti ci la fel de bine şi puternic materialişti. Ei ajung să facă din materie un sens în sine al vieţii şi al existenţei.

Nu trebuie să credem că materia este un lucru rău. Aceasta fiindcă au fost şi unele secte creştine şi necreştine care au considerat că materia este ea. Aşa au ajuns să creadă encratiţii. "Encratismul (din grecescul enkrateia – „autocontrol") a fost o mişcare ascetică creştină radicală din secolul al II-lea, ai cărei adepţi (Encraţiţi) susţineau abstinenţa totală de la căsătorie, consumul de carne şi alcool. Această doctrină gnostică promitea eliberarea spirituală prin respingerea materiei şi a plăcerilor fizice."[112]

Totuşi ceea ce trebuie să ştim este că în lumea noastră materia este la mare cinste. De ce? Fiindcă ea este

- un motor,
- o sursă,
- un depozit
- şi o origine

a plăcerii pătimaşe.

Materia în acest sens am spus că ajunge să se idolatrizeze. Nu există nimic mai bun şi mai frumos decât ea poate nici chiar Dumnezeu.

După cum am spus au fost mai multe secte creştine care au respins că materia este creată de Dumnezeu. În acest sens bogomilii din Evul Mediu nu erau numai dualişti dar a fel de bine considerau că materia este o creaţie a diavolului: "potrivit doctrinei, lumea materială şi omul nu au fost create de Dumnezeu, ci de un fiu mai mare, Satanael (sau Satana), care a fost expulzat din ceruri."[113]

Este evident că oamenii au căzut dintr-o extremă în alte cu privire la materie. În secolul XX urmând doctrina lui Karl Marx ei bine comunismul a devenit cu materialismul dialectic. Materialismul dialectic este de fapt o doctrină atee care susţine că în cele din urmă tot ceea ce are nevoie omul în această lume este de materie.

---

[110] A se vedea Pedro Arturo Aguirre, *Istoria megalomaniei* (Editura Nemira, 2016).

[111] Marius Nedelcu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/viata-duhovniceasca-intre-zdrobirea-autosuficientei-si-firescul-smereniei-155387.html (accesat pe 30.09.2025).

[112] De pe Wikipedia.

[113] De pe Wikipedia.

"Această concepţie filosofică, întemeiată de Karl Marx şi Friedrich Engels, este definită ca fiind ştiinţa despre raportul dintre materie şi conştiinţă, despre legile cele mai generale ale schimbării şi dezvoltării naturii, societăţii şi gândirii. În timp ce şcolile filosofice care au precedat marxismul îşi puneau ca obiectiv explicarea lumii, materialismul dialectic îşi pune ca obiectiv transformarea revoluţionară a realităţii. Natura este necreată şi nepieritoare, iar procesele din univers se desfăşoară potrivit legilor obiective."[114]

Prin urmare este bine să ştim că există o legătură profundă dintre materialism şi plăcerea pătimaşă fiindcă ambele pot să devină sens al vieţii. În creştinismul ortodox este bine să ştim că sens al vieţii este Dumnezeu. Acest lucru nu mai este valabil în materialism sub orice formă ar fi el.

Când sufletul este dominat de pofta după plăcerea pătimaşă adevărul este că el nu mai are cum să se fie duhovnicesc şi sensibil. De ce? Fiindcă este bine să ştim că plăcerea pătimaşă ajunge să fie una

- grosieră,
- brutală,
- violentă,
- perversă
- denaturată
- şi decandentă.[115]

Putem ajunge să ieşim de sub sfera de influenţă negativă a plăcerii pătimaşe prin mijloacele ascetice creştin ortodoxe. Iată ce spunea în acest sens teologul Marius Nedelcu: „monahul şi mireanul deopotrivă sunt chemaţi să se vadă aşa cum sunt, nu cum se imaginează. Abilitatea de a vorbi sincer, depăşind ruşinea, despre cele mai intime gânduri ale sufletului este văzută ca o lucrare deosebit de dificilă. Avva Pimen spunea: „Învaţă gura ta să spună ce ai în inimă".

Sunt două întâmplări ilustrative din viaţa părinţilor deşertului prin care ni se arată nevoia de conducere spirituală din partea unei persoane îmbunătăţite duhovniceşte. Acest lucru arată că omul nu este o fiinţă izolată, ci are nevoia de comuniune cu alte persoane.

Sfântul Antonie, trăind în deşert, a fost biruit de akedie şi atacat de multe gânduri păcătoase. El s-a rugat lui Dumnezeu: „Doamne, vreau să mă mântuiesc, dar gândurile nu îmi dau pace. Ce să fac în suferinţa mea, cum pot fi mântuit? Puţin timp după, când s-a ridicat să iasă afară, Antonie a văzut un om care şedea la lucru, apoi ridicându-se şi rostind rugăciuni, şezând iarăşi la lucru şi împletind o funie, şi ridicându-se iarăşi să se roage. Era un înger al Domnului, trimis să îi arate un mod de vieţuire prin care să se vindece de păcatele sale."[116]

Se poate vedea că în lumea de azi emancipată material şi senzorial ei bine plăcerea pătimaşă este una care ne face să fim cumva robi ai

- comodităţii,
- luxului,
- lipsei de efort
- şi platitudinii.

Viaţa ascetică este bine să ştim că în nici un fel nu este compatibilă cu plăcerea pătimaşă. Nu se poate spune că eşti un mare ascet dacă tu consumi alcool regulat până la beţie şi ai aventuri sexuale cu mai multe persoane. Evident că nu toţi consideră că este aşa. Un astfel de caz a fost în istoria religiilor Buda (Sidarta Gautama). Ei bine trebuie să ştim că Buda deşi a întemeiat o religie ei bine a fost căsătorit şi avut chiar un copil. Soţia lui Buda se numea Yaśodharā care avea numai 16 ani când Buda s-a căsătorit cu ea. Fiul lui Buda se numea Rāhula. Deşi Buda a început să aibă o viaţă călugărească ei bine a rămas în continuare şi căsătorit. Aceasta fiindcă „genul" de călugărie pe care Buda la avut în vedere trebuie să ştim că era unul în care puteai să fi

- şi căsătorit
- şi călugărit.

Se poate vedea şi aici un fel de rezultat al plăcerii pătimaşe dublată de mari aspiraţii mistice.

---

[114] https://ro.wikipedia.org/wiki/Materialism_dialectic (accesat pe 13.05.2026).

[115] A se vedea Radu Teodorescu, *Demnitatea umană într-o lume în plin proces de degradare* (Cugir, 2026).

[116] Marius Nedelcu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/viata-duhovniceasca-intre-zdrobirea-autosuficientei-si-firescul-smereniei-155387.html (accesat pe 30.09.2025).

În tradiţia creştin ortodoxă se consideră că putem să scăpăm de plăcerea pătimaşă numai prin comuniune. Iată ce spunea în acest sens tot teologul Marius Nedelcu: „Antonie l-a auzit pe înger spunând: „Fă aceasta şi vei fi mântuit!" Când omul se află în imposibilitatea de a primi sfat sau învăţătură de la cineva, un înger al Domnului sau chiar Domnul Însuşi îi devine îndrumător şi părinte duhovnicesc.

O altă poveste este atribuită lui Macarie cel Mare, care i-a învăţat pe doi tineri doritori de viaţă pustnicească lucrurile elementare ale vieţuirii în pustie. Pe măsură ce timpul trecea, Macarie este mirat de faptul că nici unul dintre cei doi ucenici nu a venit la el să ceară sfat sau îndrumare. El se întreba în ce fel trăiesc aceştia, de ce nu vin să mărturisească gândurile lor. În cele din urmă, bătrânul îi vizitează şi constată că, deşi unul încă era chinuit de demoni, aceştia şi-au păstrat buna vieţuire primită de la el şi îşi făceau rânduiala de rugăciune. La puţin timp, ambii mor, iar bătrânul este încredinţat că au primit răsplata raiului pentru viaţa lor."[117]

Doi muzicieni discutau într-o zi.

- Ştii ce?
- Ce?
- Nu este muzica ceva hedonist?
- Adică?
- Nu se bazează muzica numai pe plăcerea auzului?
- Nu.
- Cum?
- Muzica se bazează şi pe mesaj.
- Ce mesaj?
- Mesajul pe care vrea să îl transmită un muzician.
- Aşa este.
- Vezi?
- Nu m-am gândit la acest lucru.
- Nici o problemă.
- Deci muzica este o artă a frumosului?
- Da.
- Şi nu se poate spune că frumosul nu duce la hedonism?
- Nu.
- De ce?
- Din contră.
- Adică?
- Frumosul duce de cele mai multe ori la o spiritualizare a omului.
- Cum?
- Frumosul este din această lume.
- Şi?
- Da nu vine din această lume.
- Dar de unde?
- Din rai.
- Crezi?
- Da.
- Şi muzica este o expresie a frumosului?
- Da.
- Aşa credem şi eu.
- De mai multe ori muzica este o formă de efort pentru a îi face pe semeni fericiţi.
- Cum?
- O să îţi spun.
- Te ascult.

[117] Idem.

- Paganini cu ocazia primului său concert, în elanul său, avu ghinionul să i se rupă corzile violinei, afară de una.
- Şi?
- Dar tocmai ceea ce se părea a fi nenorocirea, deveni norocul lui.
- Cum?
- Căci el îşi concentra toată arta şi ingeniozitatea sa asupra corzii acesteia, scoţând din ea cele mai minunate şi nemaiauzite melodii.
- Minunat.
- Aplauze puternice izbucniră şi din acea clipă deveni un artist celebru.
- Cred.
- Beethoven, genialul pianist, a compus cele mai frumoase bucăţi, dintre care şi celebra Simfonie a IX.
- Ştiu.
- În ultima perioadă a vieţii sale, când a fost complet surd.
- Parcă am auzit de acest lucru.
- Dar tocmai boala de urechi i-a servit la absoluta concentrare şi desăvârşire a talentului său muzical.[118]
- Ce interesant.
- Deci vezi?
- Ce?
- În situaţii extreme oamenii au ajuns a măsuri extreme.
- Cred.
- Mă bucur.
- Deci muzica nu este o formă de hedonism?
- Dacă ar fi aşa toate artele ar fi forme de hedonism.
- Aşa este.
- Vezi?
- Aveam mai multe îndoieli în acest sens.
- Este firesc.
- Crezi?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă lucrurile de multe ori pot să devină confuze.
- Aşa este.
- Numai că nu trebuie să uiţi de idealul artelor.
- Acela de a slujii frumosul?
- Da.
- Aşa este.
- Dacă ştii acest lucru eşti salvat.
- De ce?
- Fiindcă omul are nevoie de frumos.
- Cât de mult?
- Foarte mult.
- Da?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă ce am fi lumea noastră fără frumos?
- Aşa este.
- Mă bucur că ai ajuns la această concluzie.
- Am avut nedumeriri.
- Nici o problemă.

[118] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

În acest sens pentru a ajunge să ne eliberăm de plăcerea pătimaşă care de cele mai multe ori ajunge să se extindă ca un fel de carie ei bine avem nevoie de îndrumare. Tot teologul Marius Nedelcu spunea în acest sens: „acest episod pare să fie un pic în dezacord cu necesitatea îndrumării duhovniceşti pentru tânărul ucenic, dar trebuie să avem în vedere că cei doi, la începutul vieţuirii lor în pustie, au luat sfat de la bătrânul Macarie. Urmând sfatului celui dintâi, s-au făcut ascultători de ghidajul duhovnicesc al acestuia, fără să mai fie nevoie să vină în alte rânduri la părintele lor. De asemenea, se poate ca unul, mai îmbunătăţit, să fi devenit părinte sau îndrumător pentru celălalt. Aceste două întâmplări ne descoperă frumuseţea vieţuirii duhovniceşti creştine şi libertatea extraordinară a părinţilor."[119]

După cum am spus ca plăcerea să rămână una nepătimaşă este trebuie să fie orientată spiritual. De ce? Fiindcă este bine să ştim că în cele din urmă omul nu este o fiinţă formată numai din trup ci şi din suflet. Sufletul se poate spune că are mai multe plăceri spirituale. Care sunt aceste plăceri spirituale?

- Virtuţile,
- faptele bune,
- meditaţia,
- rugăciunea
- sau contemplaţia.[120]

Ei bine ceea ce are loc cu cei care sunt stăpâniţi de plăcerea pătimaşă este că se comportă ca şi cum nu ar avea suflet. De ce? Fiindcă este bine să ştim că avem datoria de a ne îngrijii cât de puţin şi de suflet. S-a vorbit de mai mulţi psihologi că de multe ori unii oameni sunt trupuri vii cu suflete moarte. De ce? Fiindcă aceştia fiind stăpâniţi de plăcerea pătimaşă ei bine nu se mai îngrijesc deloc de suflet şi în cele din urmă sufletul lor se poate spune că ajunge să moară.

Că sunt mulţi care cred că în cele din urmă tot ceea ce contează este propria destoinicie şi propria persoană iată ce spunea părintele Constantin Ghiţă în acest sens: "adeseori pierdem din vedere acest adevăr şi căutăm să ne dezlegăm problemele numai prin destoinicia raţiunii. Şi cu cât nu reuşim să realizăm ceea ce ne propunem, cu atât ne îndârjim mai tare. Or, în acest fel se amplifică tensiunea dintre dorinţe şi realitatea socială, cu neîmplinirile ei. Astfel se nasc frustrări ce iau forma unor ticuri verbale sau gestual-mimice, fobii, diverse afecţiuni psihice.

Şi este important de subliniat, în acest punct, că toate frustrările sunt inevitabile când nu experiem minuni dumnezeieşti în viaţa noastră. Este chiar periculos să credem (conceptual) în existenţa lui Dumnezeu fără să avem experienţa lucrării şi intervenţiei Lui în viaţa noastră. Mai devreme sau mai târziu, credinţa neîntărită de rugăciune şi de experierea forţei ei, prin cele care ni se întâmplă, se pierde sau rămâne producând în noi dezechilibre interioare puternice. Or, dacă ne lipseşte această forţă de a conlucra cu puterile supranaturale, ne lipsesc rugăciunea şi curăţia, ducem un păcat greu."[121]

Cei care sunt

- dominaţi
- şi stăpâniţi

de plăcerea pătimaşă trebuie să ştim că sunt unii care nu cred în cele din urmă în suflet. Marii lacomi de

- bani,
- mâncare,
- bunuri
- şi averi

sunt unii care tot ceea ce consideră este că omul este numai trup şi tot ceea ce trebuie să facă este să îşi satisfacă la infinit plăcerile trupeşti.

Se poate vedea cât de reducţionistă şi retrogradă aceste această concepţie pe care mulţi dintre contemporani au ajuns să o susţină şi să trăiască după ea. Aceasta fiindcă plăcerea pătiamşă se poate spune că ajunge să îl ţină pe om încătuşat în materie fără dreptul de mai privii spre lumea spirituală. Paradoxul este că însuşi Dumnezeu este o existenţă

---

[119] Marius Nedelcu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/viata-duhovniceasca-intre-zdrobirea-autosuficientei-si-firescul-smereniei-155387.html (accesat pe 30.09.2025).

[120] A se vedea Radu Teodorescu, *Contemplația în viața duhovnicească a creștinului ortodox* (Cugir, 2016).

[121] Preot Constantin Ghiţă, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/omul-cu-viata-duhovniceasca-poate-controla-intamplarile-1810.html (accesat pe 30.09.2025).

de natură spirituală. Acest lucru ne spune că nu avem cum să ne apropriem de Dumnezeu dacă nu suntem înduhovniciți.

În acest sens sunt mulți care dacă nu văd minuni de la Dumnezeu ei bine consideră că nu mai au nimic de a face cu El. Iată ce spunea în acest sens tot părintele Constantin Ghiță: „sunt sfinții care își alegeau ora morții împreună cu Dumnezeu sau, ca Sfântul Spiridon, îi imobilizau pe hoți cu legături nevăzute și tot ei îi dezlegau cu rugăciune milostivă. Cuvioasa Maria Egipteanca sau Sfântul Serafim de Sarov pluteau deasupra pământului la rugăciune, alții înviau morți. Totuși, când vorbim de necesitatea de a experia minuni prin credință, în viața de zi cu zi, nu avem în vedere neapărat întâmplări extraordinare ca acestea. Ne referim la minunile care împacă pe cei în dușmănie de ani și ani, după ce ai postit, te-ai rugat, ai plâns, te-ai împăcat cu Domnul Hristos prin Taina Spovedaniei; la obținerea unui serviciu care îți permite să îți întreții familia, la vindecarea de o dependență psihologică sau de o adicție, tămăduirea de angoasă, patimi sau false virtuți."[122]

Ei bine trebuie să știm că plăcerea pătimașă este de cele mai multe ori una care sfârșește în

- grosierism,
- brutalitate,
- nepăsare,
- ignoranță
- și necredință.

Sunt unii care au ajuns așa de jos că au găsit plăcere în a ucide. Se știe de cazul unui mare mafiot italian care prins de organele legii a început să se laude că el a ucis atât de mulți oameni că ar fi putut să umple cu ei un cimitir. Aceasta fiindcă trebuie să recunoaștem pentru unii există plăcerea de ucide pe semenii lor.

În acest sens este bine să știm că plăcerea pătimașă este un fel de struțocămilă fiindcă începe inocent și nevinovat și ajunge să fie una care duce la cele mai imorale lucruri:

- crimă,
- violență,
- ateism,
- război
- sau homosexualitate.

Iată de ce este bine să știm că plăcerea pătimașă în sens creștin ortodox ajunge să ne facă să fim unii care să intrăm sub incidența demonilor. Aceasta fiindcă este bine să știm că cu sfinții îngeri ajungem să fim în legătură prin

- rugăciune,
- viață duhovnicească
- și gânduri bune.[123]

Iată ce spunea în acest sens tot părintele Constantin Ghiță: „dar ce să facem concret, ne putem întreba, ca să activăm prin credință puterile dumnezeiești minunate? Cuviosul Paisie Aghioritul ne învăța: "De obicei, când se cultivă dragostea cu durere pentru toți oamenii lucrează dumnezeieștile puteri, numai să existe smerenie adâncă în suflet, pentru ca acesta să nu se mândrească crezând că aceste puteri sunt ale lui și astfel să fie nedreptățit Dumnezeu". Iar Cuviosul Serafim Rose accentua aceeași legătură între minuni și rugăciunea cu durere a inimii: "Durerea inimii este condiția creșterii duhovnicești și a arătării puterii lui Dumnezeu. Tămăduirile și celelalte minuni se întâmplă celor deznădăjduiți, inimilor îndurerate, dar care totuși continuă să se încreadă și să nădăjduiască în ajutorul lui Dumnezeu. Atunci lucrează Dumnezeu. Lipsa (parțială) a minunilor din ziua de azi arată lipsa durerii inimii din oameni și chiar din mulți creștini ortodocși".

Constatăm însă, uneori, că aceste condiții sunt îndeplinite, ne rugăm cu inima zdrobită, postim, ne smerim, credem cu tărie, trăim curat, dar ne covârșesc necazuri interminabile. În aceste situații trebuie să ne cercetăm cu maximă atenție conștiința, pentru că poate fi o încercare dumnezeiască a credinței noastre, dar și un păcat greu la mijloc."[124]

---

[122] Idem.

[123] A se vedea *Minuni ale sfinților îngeri* (Editura Bunavestire, 2002).

[124] Preot Constantin Ghiță, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/omul-cu-viata-duhovniceasca-poate-controla-intamplarile-1810.html (accesat pe 30.09.2025).

Plăcerea pătimaşă trebuie să ştim că este una care în nici un fel nu se compară cu cele ale sufletului. De ce? Fiindcă este bine să ne dăm seama că în cele din urmă sunt lucruri cu adevărat frumoase şi minunate în viaţa duhovnicească. Nu trebuie să uităm acest lucru mai ales în zilele noastre în care se poate spune că duhul lumesc este unul care nu merge după voia lui Dumnezeu. Aceasta fiindcă se poate spune că plăcerea pătimaşă este una care evident că merge după ceea ce este

- trecător,
- efemer
- şi perisabil.

Se poate spune că plăcerea pătimaşă este în sens creştin ortodox un lucru care ţine de deşertăciunile lumii.[125]

Iată ce spunea în acest sens tot teologul Marius Nedelcu: „căci nu fac binele pe care îl voiesc, ci răul pe care nu-l voiesc, pe acela îl săvârşesc", sunt cuvinte ale Sfântului Apostol Pavel care arată că ne aflăm încă într-o inerţie a răului şi o perpetuare a păcatului. Dincolo de optimismul iniţiativelor şi lucrărilor credinţei noastre, suntem conştienţi că la final rămâne certitudinea eşecului. De ce trăim şi în viaţa duhovnicească această contradicţie redată prin lamentaţia „chipul slavei Tale sunt, deşi port rănile păcatului"? Pe de o parte, dorul după Dumnezeu şi, pe de altă parte, căderea, eşecul puterilor şi strădaniilor noastre. Apostolul Neamurilor cunoştea adâncul naturii umane, ştia că în orice faptă pe care o întemeiem în bine sunt amestecate şi răutatea, şi căderea, şi păcatul."[126]

Plăcerea pătimaşă de mai multe ori este o ieşire din anonimat. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că există oameni are suferă de *complexul anonimatului.* Acest complex al anonimatului trebuie să ştim că ajunge să se manifeste prin

- dorinţa de slavă deşartă,
- dorinţa de a fi mereu în centrul atenţiei,
- dorinţa de a fi adulat,
- dorinţa de fi veşnic ascultat
- şi dorinţa de a fi deasupra restului.

La fel de bine faima trebuie să ştim că poate să fie o formă de slavă deşartă fiindcă ne face să fim unii care să nu mai ştim că în cele din urmă

- smerenia
- şi modestia

sunt adevărate podoabe ale sufletului.

Aceasta fiindcă este bine să ştim că de cele mai multe ori plăcerea pătimaşă ajunge să se manifeste prin voluptate. Există un cult al voluptăţii în lumea noastră. Acest cult este unul care trebuie să ştim că ne face să fim persoane care tot ceea ce contează este

- senzaţia,
- desfătarea,
- simţurile
- şi delectarea.

„Voluptate păcătoasă" descrie o plăcere intensă, senzuală sau sufletească, percepută ca fiind imorală, interzisă sau contrare normelor etice şi religioase. Aceasta implică o fascinaţie pentru patimi, o plăcere egoistă sau o satisfacţie a simţurilor care ignoră consecinţele morale sau spirituale."[127]

Voluptatea trebuie să ştim că este pe aceeaşi frecvenţă cu plăcerea pătimaşă fiindcă ele sunt două lucruri care se completează reciproc. Voluptatea după cum am spus nu poate să fie decât pătimaşă. De ce? Fiindcă voluptatea este una care nu poate trece dincolo de senzualitate.

Viaţa senzuală de cele mai multe ori duce la un puternic dezechilibru sufletesc. De ce? Fiindcă ne face să fim persoane care să fim orientate numai spre trup. Ori este bine să ştim că omul nu este numai trup. Deşi la început voluptatea ajunge să ne facă să fim fericiţi ei bine mai apoi ajunge să ne arunce în

- depresie
- şi anxietate.

---

[125] A se vedea Ioan Buliga, *Deşertăciunile lumii* (Galaţi, 2010).

[126] Marius Nedelcu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/canalul-prin-care-primim-viata-dumnezeiasca-172831.html (accesat pe 30.09.2025).

[127] De pe Wikipedia.

De ce? Fiindcă sufletul simte că este neglijat şi are şi el nevoie să fie luat în seamă. Iată ce spunea în acest sens gânditoarea Cătălina Suditu: "încăpăţînarea cărnii de a-şi păstra excitabilitatea adânceşte şi mai profund criza psihologică tocmai fiindcă voluptatea erotică, electrizantă se transformă chiar în momentul în care e gustată într-o substanţă amară, (re)amintind de inevitabilul îngheţ. Există în text o vizibilă sciziune între trup şi minte, cel dintâi părând să refuze a se conforma unei stări pe care creierul o prefigurează pentru ca mai apoi să o instituie: Sau începi să crezi că eşti bătrân/ în minte acolo/ cari piatră/ şi din clipa aia/ chiar eşti."[128]

Doi misionari creştini discutau într-o zi.

- Ştii ce?
- Ce?
- Chiar crezi că ceea ce facem este bine?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă de multe ori nu reuşim să îi convertim pe indigeni.
- Nu contează.
- De ce?
- No ne-am făcut datoria.
- Cum?
- Am făcut ceea ce ne-a spus Iisus.
- Adică?
- „Drept aceea, mergând, învăţaţi toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh" (Matei 28, 19).
- Da mi-am adus aminte.
- Mă bucur.
- Deci facem datoria creştină?
- Da.
- Aşa este.
- De ce?
- Adică?
- Ai îndoieli?
- Am.
- Nu este bine.
- De ce?
- Fiindcă a vestii pe Iisus este un lucru frumos.
- Ştiu.
- Şi atunci?
- Mă deznădăjduieşte gustul amar al eşecului.
- Dar nu am avut numai eşecuri.
- Aşa este.
- Şi atunci?
- Cred că sunt mai pesimist decât tine.
- Nu este bine.
- Ştiu.
- Trebuie să te schimbi.
- Încerc.
- Şi vei reuşii.
- Crezi?
- Da.
- De ce?
- Uite am să îţi spun o convertire adevărată.

[128] https://www.observatorcultural.ro/articol/inghet-si-voluptate/ (accesat pe 13.05.2026).

- Care?
- Un indian bătrân zise odată către un misionar.
- Ce?
- „Tu ai rostit acum rugăciunea Tatăl nostru care eşti în ceruri."
- Da.
- Asta e ceva nou şi plăcut pentru noi.
- Da?
- Noi niciodată nu ne-am închipuit pe Duhul cel mare ca pe Tatăl nostru.
- De ce?
- Noi îi auzeam vocea în tunet, îl vedeam în fulgere şi ne temeam de El.
- Înţeleg.
- Dar când zici că El este Tatăl nostru, aceasta e pentru noi de mare preţ, căci atunci noi suntem fraţi, noi sărmanele piei roşii cu oamenii cei albi.
- Aşa este.
- Dar de ce n-aţi venit mai de mult să ne spuneți aceasta?"[129]
- Aceasta este toată povestea?
- Da.
- Nu îmi vine să cred.
- De ce?
- Fiindcă pieile roşii de cele mai multe ori au fost anti-creştini.
- Nu toţi.
- Nu?
- Nu.
- De fapt acest lucru îl spune povestea.
- Aşa este.
- Deci există speranţă în misiune?
- Da.
- Mă bucur.
- Şi eu.
- Ştii ce?
- Ce?
- Faptul că discut acum cu tine mă ajută
- În ce sens?
- Îmi dă încredere.
- Pentru ce sunt prietenii?
- Aşa este.
- Dar evident că voi mai fi eşecuri.
- Aşa este.
- Ştii ce spune tradiţia creştină?
- Nu.
- Că dacă aduci pe cineva la Hristos ţi se iartă toate păcatele?
- Da?
- Da.
- Nu ştiam.
- Ba da.
- Te cred.
- Acum eşti mai bine?
- Cu mult mai bine.
- Mă bucur.

[129] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).

Este evident că plăcerea pătimaşă este una care se bazează pe senzualitate. Iată ce spunea în acest sens mitropolitul Ierotheos Vlahos: "dacă observăm atent oamenii de astăzi şi societatea în general, vom vedea imediat că este stăpânita de patima senzualităţii. Epoca noastră este prin excelenţă senzuală şi omul înclină continuu spre această groznică patima, care îi distruge toata viaţa şi îl privează de posibilitatea comuniunii cu Dumnezeu. Într-adevăr, patima senzualităţii este aceea care infestează lucrarea mântuirii. Un suflet senzual este cu desăvârşire nepotrivit să devină vas al Preasfântului Duh şi să simtă în el prezenţa lui Hristos.

Senzualitatea este una dintre cauzele centrale ale întregii neorânduieli sprituale şi trupeşti. De la aceasta pornesc toate relele şi se avântă în suflet şi în trup toate patimile. Sfântul Theodor, episcop al Edesei, învaţă că trei sunt patimile generale prin care se nasc toate celelalte. Aceste trei patimi sunt senzualitatea, zgârcenia şi mândria. Din acestea se nasc alte duhuri de viclenie şi în continuare "din acelea se naşte mult roi de patimi şi feluri de răutate manifestată în diferite moduri" - şi deoarece dragostea pentru avere şi slavă ascunde multa plăcere pentru avere şi slava, de aceea putem să spunem că senzualitatea este cea care naşte toate celelalte patimi. Aceasta este cauza denaturării forţelor sufletului."[130]

CAPITOLUL 6

CONTRAFACEREA RAIULUI PRIN ARTIFICIALITATEA PLĂCERII PĂTIMAŞE

După cum am spus în lumea noastră din cele mai vechi vremuri se poate vedea o tânjire a omului după rai. Acest lucru se poate vedea prin mai multe lucruri cum ar fi:

- dorinţa unei societăţi politice perfecte,
- o artă a sublimului,
- creaţii fanteziste a unor lumi supra-dezvoltate de genul ştiinţific-fantastic,
- ideologii ultra-morale,
- plăcerea pătimaşă etc.

Omul tânjeşte după rai după cum am spus inconştient. El este nemulţmit cu răul şi războiul din lumea lui şi ar vrea să vadă o lume în care nu mai există suferinţă deloc.[131]

Ei bine de mai multe ori tânjirea după rai ajunge să iese din sfera inconştientă în cea conştientă şi acum se poate spune că apare omul religios, deşi este vorba de un om religios în sens generic fiindcă ştim că în lumea noastră există mai multe religii.

Gânditorul creştin Teodor Baconsky ne spune că din cele mai vechi vremuri omul a ştiut că există o lume dincolo de aceasta: "termenului persan paradis desemnează o grădină geometrizată. Multe culturi au imaginat un sălaş al morţilor – Tartar, Şeol, Hades, Infern – în contrast cu locul paradiziac al fericirii perpetue. Nu găsim locuri htoniene ale umbrelor în toate spiritualităţile, dar găsim în toate culturile diferite ipostaze ale paradisului. Jacques Le Goff ne-a arătat că în geografia imaginară a Occidentului creştin a apărut, începând cu secolul al XIII-lea, aşa-numitul „purgatoriu", unde soarta definitivă a sufletelor mai poate fi negociată. Orientul creştin n-a asimilat această dogmă catolică. Mă voi opri azi la ce ne spun diverse tradiţii religioase despre rai şi paradis, care par sinonime, fără să fie. Nostalgia şi regăsirea paradisului sunt pe larg reprezentate în literatura universală, de la Pratum spirituale a lui Ioan Moschus până la Dante, Milton, William Blake, sau „paradisurile artificiale" frecventate de Baudelaire."[132]

Istoria paradisului şi a infernului trebuie să ştim că este una

- lungă,
- amplă
- şi vastă

în istoria religiilor.

---

[130] Mitropolitul Hierotheos Vlachos, *Psihoterapia ortodoxa*, Editura Sophia apud https://www.crestinortodox.ro/sfaturi-duhovnicesti/senzualitatea-68658.html (accesat pe 13.05.2026).

[131] A se vedea Radu Teodorescu, *Suferința: părăsire de Dumnezeu Tatăl sau încercare?* (Cugir, 2026).

[132] Teodor Baconsky, Dilema iunie 2025 https://www.dilema.ro/tema-saptaminii/gradina-desfatarilor-o-privire-asupra-culturii-ca-obsesie-a-paradisului-pierdut (accesat pe 30.09.2025).

De ce? Fiindcă se pare că omul nu s-a putut pune pe sine de acord cu ceea ce i-a descoperit Dumnezeu despre viaţa de apoi.

Ceea ce este clar este că până şi în religiile primitive există ceea ce am putea spune ca un fel de concepţie a raiului ca un spaţiu care este dincolo de această lume şi în care trebuie să ajungem. Aceasta fiindcă este bine să ştim că şi mintea primitivă a fost capabilă să vină cu o concepţie despre paradis şi cum este el existent.

Tot gânditorul creştin Teodor Baconsky spunea: „putem accepta că mecanismul simbolic prin care omul produce cultură, deci transcendenţă, se rezumă ideal tocmai în această căutare a paradisului. „Vărul" din Neanderthal al lui homo sapiens a fost întîiul practicant al înmormântărilor formale. Ideea de a înmormânta cadavrul şi de a-i asocia un anumit inventar (coarne de ren, mici podoabe de silex) sugerează deja o experienţă rituală, deci o proto-religie, probabil înrudită cu totemismul, animismul şi fetişismul de mai târziu. Dacă aceste ipoteze sunt juste, putem detecta atât capacităţile mentale de abstractizare ale omului de Neanderthal, cât şi apariţia arhaică a concepţiei despre o dimensiune postumă, unde spiritul defunctului supravieţuieşte. Să notăm şi faptul că neanderthalienii sunt inventatorii războiului, atestat prin acte de canibalism ritualic (ingestia creierului adversarului ucis transmitea către învingător forţa lui spirituală)."[133]

Prin urmare din cele mai vechi vremuri omul a venit cu propriile

- idei,
- concepţii,
- mentalităţi
- şi înţelegere

a raiului. Aceasta fiindcă este adevărat că de mai multe ori omul în istoria a încercat să creeze dacă a putut un rai artificial. Ce este raiul artificial? Este tocmai subiectul acestei cărţi. Aceasta fiindcă după cum ne putem da seama în plăcerea pătimaşă ei bine omul creează un rai artificial fără să mai aştepte să vină raiul din viaţa de apoi.[134]

Prin urmare este bine să ştim că raiul artificial în lumea noastră se manifestă în multe domenii

- politică,
- ştiinţă,
- artă,
- cultură
- sau economie.

Este bine să tânjim la rai fiindcă chiar Iisus ne-a îndemnat în acest sens: „căutaţi mai întâi Împărăţia lui Dumnezeu şi neprihănirea Lui, şi toate aceste lucruri vi se vor da pe deasupra" (Matei 6:33). Totuşi este bine să ştim că omul a ajuns să vină cu propria lui soluţie la problema raiului. Un homosexual sau o lesbiană care trăieşte în aburii imoralităţii trebuie să ştim că simte că viaţa lor este un rai pe pământ.

Se poate vedea că în muzica de azi de mai multe ori se vorbeşte de un rai pe pământ sub o formă sau alta. Tema raiului este una prezentă în mai multe genuri muzicale: soul, rock, pop, blues, hip-hop rap etc.

Prin urmare este bine să ştim că raiul este prezent ca un fir roşu în istoria lumii. Tot gânditorul creştin Teodor Baconsky spunea: „dubletul aici-dincolo concentra deopotrivă ideea unei lumi postume fericite şi spaima genetică a înfometării din cauza frigului sau a excesului de căldură. Termenul „paradis" evocă o grădină împrejmuită (hortus conclusus) propice vieţii contemplative şi scutite de efortul dureros al supravieţuirii. Grădina nu este doar natura geometrizată, ci şi anti-natura, locul unde sevele terestre nu generează jungla plină de fiare şi de pericole, ci pacea livezii, tihna locului sigur. E faimosul Eden în care Dumnezeu a instalat „prototipul" adamic.

Versiunea Genezei biblice e uşor diferită de mitologia sumero-babiloniană axată pe un Arbore al vieţii, care ar putea să fie viţa-de-vie. În miturile feniciene, populaţia edenică nu se reduce, de pildă, la un singur cuplu, dar ceea ce e important este că toate naraţiunile edenice stabilesc relaţia fundamentală om-Dumnezeu, om-om (Adam şi Eva) şi om-natură. Păcatul originar este de fapt pierderea accesului la fertilitatea oazei şi expulzarea în deşert, adică într-o zonă a pământului „netocmit şi gol"."[135]

Raiul artificial a ajuns în zilele noastre să fie imaginat prin mai multe utopii ştiinţifice:

---

[133] Idem.

[134] A se vedea *Vedenii şi istorisiri de folos despre viaţa de dincolo* (Galaţi, 2005).

[135] Teodor Baconsky, Dilema iunie 2025 https://www.dilema.ro/tema-saptaminii/gradina-desfatarilor-o-privire-asupra-culturii-ca-obsesie-a-paradisului-pierdut (accesat pe 30.09.2025).

- transumanismul,
- modificările genetice,
- tratamente împotriva îmbătrânirii,
- nano-tehnologie,
- robotică etc.

Toate acestea sunt unele care evident că ajung să îi promită omului o viaţă mai bună şi mai frumoasă în care evident că el nu mai are nevoie de religie şi credinţa în lumea de dincolo.

Mitului elixirului nemuririi sau al tinereţii veşnice este unul care este cât se poate de popular în lumea noastră. Evident că în sens creştin ortodox trebuie să avem o înţelegere biblică a raiului. Tot gânditorul creştin ortodox Teodor Baconsky spunea: „în Geneză ni se descriu patru fluvii care izvorăsc din paradisul terestru şi se întorc acolo, printr-o dialectică de tip exitus-reditus. La fel, în apocrifele Vechiului Testament, în Cartea Jubileelor, în Enoh, în Cartea a Patra a lui Ezra, Edenul este figurat drept muntele cel mai înalt, pe care se adună Drepţii. Literatura esenienilor de la Qumran evocă şi ea, în două rânduri, un „paradis al binecuvântării". Ce e de remarcat este că Vechiul Testament ezită între mântuirea ca întoarcere la origini şi aşteptarea mesianică, adică între regresul către un Eden terestru, mitizat, şi urcuşul către marea eliberare spirituală prin care toate promisiunile lui Yahve se adeveresc."[136]

Raiul artificial este unul care de mai multe ori se bazează pe progresul

- ştiinţific
- şi tehnologic.

Sunt mai mulţi care cred că prin tehnologie şi ştiinţă în cele din urmă omul va fi capabil să facă un rai aici pe pământ. Acest rai artificial este unul în care omul poate face orice vrea să mai fie tras la răspundere de Dumnezeu. Raiul artificial se poate spune că este o utopie fiindcă după cum ştim raiul numai Dumnezeu îl poate crea.

Raiul artificial de mai multe ori este privit şi medical fiindcă unii cred că medicina pe viitor prin cercetare poate să fie una care să îl facă pe om nemuritor. Auzim pe mai mulţi visători cu ochii deschişi că vorbesc de colonizarea spaţiului cosmic. Aceasta fiindcă se crede că omul poate să fie

- îmbunătăţit biologic,
- adus la zi medical,
- ferit de moarte
- şi veşnic fericit.

Toate aceste lucruri este bine să ştim că sunt concepţii artificiale ale raiului care sub o formă sau alta au ajuns să intre în lumea noastră. În secolul al XX-lea trebuie să ştim că comunismul a imaginat un rai pe pământ. Omul comunist (muncitorul) nu mai avea nevoie de un rai de dincolo de moarte fiindcă el trăia raiul aici pe pământ în societatea comunistă.[137]

Au fost mai mulţi care au crezut că pot să facă din cultură şi filosofie un rai pământesc. Iată ce spunea în acest sens tot Teodor Baconsky: „capitolul 24 din Ecleziastul ne oferă câteva sugestii. Aici, Sophia divină participă la actul Creaţiei, ca arhetip al lui Hristos Pantocrator. Legea este prima formă a Raiului, urmată de întruparea Înţelepciunii, adică a Logosului divin. Paradisul devine un soi de pasarelă între Muntele Sinai şi momentul Schimbării la Faţă a lui Hristos, pe Muntele Tabor. Tema Înţelepciunii ca fluviu luminos de apă vie, care izvorăşte din paradisul originar şi se suprapune cu figura Mielului din Apocalipsă, aflat pe tron, în centrul Ierusalimului ceresc, reafirmă dialectica „emanaţie/regenerare"."[138]

Raiul artificial este în cele din urmă o formă de ateism. De ce? Fiindcă sunt mulţi care cred că totul începe şi se termină cu această viaţă şi dincolo de această viaţă nu mai există nimic. Aceasta fiindcă este bine să ştim că a nu crede în viaţa de apoi este tot o formă de ateism. Este vorba de un ateism care eventual nu se îndoieşte de existenţa lui Dumnezeu ci mai mult de

- lucrările,
- şi acţiunile

Sale.

---

[136] Idem.

[137] A se vedea Richard Wumbrandt, *Marx şi Satan* (Bucureşti, 1994).

[138] Teodor Baconsky, Dilema iunie 2025 https://www.dilema.ro/tema-saptaminii/gradina-desfatarilor-o-privire-asupra-culturii-ca-obsesie-a-paradisului-pierdut (accesat pe 30.09.2025).

Noi creştinii ortodocşi autentici nu avem nici o îndoială despre existența raiului fiindcă acest lucru este afirmat chiar de Iisus: „în Noul Testament găsim numai trei referiri la paradis. Cea mai cunoscută este spusa lui Iisus pe cruce, către tâlharul care era răstignit alături de El. Pentru că L-a recunoscut ca Mesia, Iisus îi spune: „Astăzi vei fi cu mine în Rai" (Luca 24:43). Aici paradisul nu este atât o destinație spațială, cât locul simbolic unde se reunesc cei drepți, un soi de echivalent al formulei „a te afla în sânul lui Avraam". Avem apoi mărturia extazului relatat de Sfântul Apostol Pavel: „Ştiu pe un astfel de om, fie în trup, fie afară de trup, care a fost răpit în rai şi a auzit cuvinte negrăite, pe care a le grăi nu stă în puterea omului" (II Corinteni 12:4). Aici, evident, raiul nu mai este grădina originară, ci experiența inefabilă, extrasenzorială, a cunoaşterii directe a lui Dumnezeu."[139]

Doi poliţişti discutau într-o zi.

- Ştii ce?
- Ce?
- Are vreun rost munca noastră?
- Ce întrebare este aceasta?
- Una legitimă.
- De ce?
- Fiindcă am ajuns să mă îndoiesc că ceea ce facem noi are rost.
- De ce?
- Şi noi oamenii legii şi infractorii murim.
- Şi?
- Atunci de ce să tot vânăm la nesfârşit răul?
- Tu eşti creştin?
- Da.
- Şi crezi în Dumnezeu?
- Da.
- Dumnezeu este de partea binelui său a răului?
- A binelui.
- Deci vezi?
- Ce?
- No suntem de partea lui Dumnezeu.
- Hahaha.
- De ce râzi?
- Mi se pare cam mult.
- De ce?
- Să fim de partea lui Dumnezeu.
- Ba da.
- De ce?
- Fiindcă dacă nu eşti de partea diavolului.
- Crezi că există?
- Da.
- Ştim că există Dumnezeu dar de ce am face Dumnezeu pe diavol?
- Dumnezeu l-a făcut înger de lumină.
- Şi?
- El s-a schimbat.
- Cum?
- În demon al răului şi al tenebrei.
- De ce?
- Fiindcă s-a voit pe sine mai bun ca Dumnezeu.
- Doamne fereşte.
- Ştii de ce îmi aduci tu aminte?

[139] Idem.

- Nu.
- De o întâmplare din viaţa împăratului Carol V al Franţei.
- Anume?
- Împăratul Carol V al Franţei lucra odată în biroul său cu un funcţionar al său.
- Şi?
- Pe masă erau mai multe fişe cu galbeni.
- Înţeleg.
- Împăratul, la un moment dat se duse la fereastră, să privească, auzind zgomot în stradă.
- Şi?
- Funcţionarul folosi acest timp şi vârî în buzunar o fişe cu galbeni.
- Hmm.
- Dar împăratul l-a văzut, căci purta un inel cu o piatră lată şi lucitoare şi tocmai privea spre piatră în clipa când s-a comis furtul.
- Şi ce a urmat?
- Împăratul a adunat pe sfetnicii săi în sala tronului şi acolo, în prezenţa demnitarilor săi a somat pe funcţionar să scoată galbenii din buzunar.
- Şi?
- Funcţionarul a murit de ruşine.
- Chiar?
- Da.
- Aşa păţeşte cel ce nu se teme de ochiul lui Dumnezeu, care vede toate.[140]
- Aşa este.
- Şi trebuie să recunoşti un lucru.
- Care?
- Că sunt mulţi astfel de oameni.
- Ai dreptate.
- Deci vezi noi poliţişti facem ceea ce face Dumnezeu.
- Ce?
- Ne luptăm cu răul.
- Crezi?
- Da.
- Mă simt mai bine că mi-ai spus aceste lucruri.
- De ce?
- Lupta aceasta cu răul a ajuns să mă deprime.
- Aşa este.
- Nu este uşoară.
- Am zis eu că este uşoară?
- Nu.
- Ştii ce?
- Ce?
- Cred că ar trebuii să te rogi mai mult.
- Adevărul este că nu prea merg pe la biserică.
- Nu este bine.
- Ştiu.
- Ajută mult.
- Aşa este.
- Să te rogi mai mult
- Voi încerca.
- Bine.

[140] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

Tot despre concepția biblică a raiului gânditorul creştin Teodor Baconsky spunea: „în fine, avem o aluzie în Apocalipsa Sfântului Ioan Teologul 2:7: „Cel ce are urechi să audă ceea ce Duhul zice Bisericilor; celui ce biruieşte îi voi da să mănânce din lemnul vieţii – metafora Crucii – care este în raiul lui Dumnezeu". Vedem din nou cum începutul şi sfârşitul se suprapun. Pomul vieţii din grădina Edenului şi Lemnul vieţii, care e Crucea lui Hristos.

Tot în Apocalipsă, capitolul 22:1-2, regăsim acest vocabular simbolic al spaţiului paradiziac. Citez: „Şi mi-a arătat râul şi apa vieţii limpede cum e cristalul şi care izvorăşte din tronul lui Dumnezeu şi al Mielului. Şi în mijlocul pieţei din cetate, pe de o parte şi de alta a râului, creste Pomul vieţii, făcând rod de 12 ori pe an, în fiecare lună dând-şi rodul, şi frunzele pomului sunt spre tămăduirea neamurilor". Paradisul este locul unde oraşul ideal, ca simbol al ordinii spirituale, se întâlneşte cu natura ideală, rodnică şi dătătoare de viaţă. Putem vorbi despre geometrizarea abundenţei, ca în metafora babiloniană a Grădinii suspendate."[141]

Artificialitatea patimilor este una care merge pe instinct dincolo de care nu mai există nimic şi mai ales raţiunea. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că patimile sunt unele care sunt un fel de *plăceri artificiale*. De ce? Fiindcă sunt unele care sunt

- repetitive
- şi se bazează pe principiul dependenţei.

Artificialitatea plăceri patimaşe este una care ajunge să îl ducă pe cel în cauză într-un mod de viaţă

- nefiresc,
- anormal
- şi nenatural.

De ce? Fiindcă sunt unele care mai mult decât orice îl ţin pe om pe loc în sens sufletesc şi spiritual. În acest sens deşi procesul de împătimire este unul rapid şi uşor ei bine procesul de despătimire (de eliberare de patimi) de cele mai multe ori este unul dificil şi greoi.[142]

Ceea ce ne spune istoria religiilor este că în toate religiile lumii există un fel de *nostalgie a paradisului* ca să folosim cuvintele teologului ortodox Nichifor Crainic. Această nostalgie după paradis trebuie să ştim că variază de la popor la popor şi de la religie la religie dar ea este prezentă la toate.

Iată ce spunea gânditorul creştin Teodor Baconsky în acest sens: „dincolo de spaţiul iudeo-creştin, mitologia greco-romană include Grădinile Hesperidelor, Insula celor Fericiţi, Câmpiile Elizee. Zoroastrismul evocă şi el un loc al antropogenezei şi al vieţii originare fericite. Găsim reprezentări paradiziace în islam, unde Jannah este un paradis postum, deşi unele surse îl asociază simbolic cu un anumit loc originar terestru. În Baghavad Gita, Krishna afirmă că prin graţia lui se dobândeşte raiul: o pajişte verde pe care vacile pasc liber, în timp ce aleşii dansează după o melodie pe care zeul o cântă din flaut. Există acolo iazuri cu lotuşi mereu înfloriţi, păsări cântătoare..."[143]

Ei bine această căutare a unui paradis terestru trebuie să ştim că o fac şi cei care sunt împătimiţi. De ce? Fiindcă ei sunt unii care ajung să creadă că pot găsii

- un substitut
- şi un surogat

pentru raiul pământesc în plăcerea pătimaşă.

Ceea ce trebuie să ne dăm seama este că paradisul terestru este un lucru la care aspiră mai ales necredincioşii şi ateii care nu cred în Dumnezeu şi în viaţa de apoi. Nu trebuie să uităm acest lucru fiindcă este bine să ne dăm seama că plăcerea pătimaşă este una care nu care se bazează pe căutarea lui Dumnezeu. De ce? Fiindcă omul este într-o veşnică căutare în această viaţă. Aceasta fiindcă suntem unii care căutăm

- o viaţă mai bună,
- o slujbă mai bună,
- o sănătate mai bună
- o cunoaştere mai bună
- şi gândire mai bună.

---

[141] Teodor Baconsky, Dilema iunie 2025 https://www.dilema.ro/tema-saptaminii/gradina-desfatarilor-o-privire-asupra-culturii-ca-obsesie-a-paradisului-pierdut (accesat pe 30.09.2025).

[142] A se vedea Teofan Mădă, *Despătimirea. De la etică la fiinţialitate*, (Editura Agnos, 2018).

[143] Teodor Baconsky, Dilema iunie 2025 https://www.dilema.ro/tema-saptaminii/gradina-desfatarilor-o-privire-asupra-culturii-ca-obsesie-a-paradisului-pierdut (accesat pe 30.09.2025).

Omul pătimaş este şi el în căutarea unei vieţi mai bune dar ajunge să o caute într-o direcţie greşită. Este greu să îl convingi pe un alcoolic că faptul că viaţa lui a ajuns să graviteze în jurul alcoolului fiindcă el crede al alcoolul este un lucru bun şi care îi este de folos.

Faptul că din cele mai vechi vremuri omul a căutat un paradis terestrul sub o formă sau alta – pătimaş sau nepătimaş – ne-o spune un cosmograf pe nume Sebastian Münster, pe la 1559: „la 1492, când urca spre izvoarele fluviului Orinoco, Cristofor Columb căuta de fapt paradisul terestru. Iată şi un fragment din Cosmografia universală a lui Sebastian Münster, la 1559: „Scopul nostru este de a descrie în această carte întregul cerc al Pământului din punct de vedere fizic şi regiunile locuite, şi, pe de altă parte, să arătăm că paradisul are un loc terestru bine determinat. Nu e întâmplător că la începutul lucrării noastre ne vom pune aşadar întrebarea unde anume se găsea acea grădină a desfătărilor, cunoscută de primii oameni, şi dacă ea mai există încă şi acum. Unii vor pretinde că paradisul se află spre Răsărit, dincolo de tropicul Capricornului şi al Cancerului. Alţii preferă să-l amplaseze în regiunea echinoxială, într-o zonă temperată. Alţii, în sfârşit, şi-l imaginează într-un loc la mare altitudine, separat de pământ şi apropiat de cercul selenar, la adăpost de orice accident atmosferic, acolo unde nici un vânt sau nor nu pot ajunge. Ei socotesc că Enoh şi Ilie locuiesc încă acolo, în trup. O a patra categorie susţine că acea grădină s-a situat, înainte de Potop, într-una din regiunile fertile ale Orientului, precum Siria, Damasc, Arabia sau Egiptul."[144]

Se poate vedea aici că pentru omul medieval paradisul terestru nu era

- un mit,
- o legendă,
- o himeră
- şi o imaginaţie.

Era un lucru adevărat ce trebuia să fie descoperit. Plăcerea pătimaşă deşi la început nu produce mustrări de conştiinţă trebuie să ştim că mai apoi ajunge să fie una care nu îi mai lasă linişte celui care o practică. De ce? Fiindcă după cum am spus plăcerea pătimaşă este una care se bazează pe păcat şi ajunge să îl ţină pe om rob păcatului.

De fapt ceea ce trebuie să ştim şi ceea ce este important de reţinut aici este că odată ce plăcerea pătimaşă a ajuns să intre om, ei bine ajunge să îl ţină pe om rob şi să nu îi mai lase libertatea de care are multă nevoie.[145]

Sunt mai mulţi care nu vor să creadă că în mai toate istoria umană se poate vedea ca un fir roşu această

- căutare,
- nostalgie
- şi tânjire

după un paradis terestru. Tot gânditorul creştin Teodor Baconsky spunea în acest sens: „Regele Soare l-a însărcinat pe un membru al Academiei Franceze să identifice acel loc al desfătărilor „plin de arbori măreţi şi de parfumuri delicate". Abia Renaşterea şi apoi Iluminismul au antamat procesul de „politizare" a Paradisului, mutând din nou omul european din grădina ideală în cetatea ideală, concepută iniţial de Platon. Evoluţia modernităţii spre totalitarism s-a petrecut sub zorii acestui paradis citadin şi imanent, chiar dacă Rousseau, unul dintre vectorii distrugerii vechiului regim la 1789, a reinventat mitul paradisului terestru sub forma „bunului sălbatic", straniul contemporan al butaforiilor pastorale ale Mariei Antoaneta din grădinile palatului de la Versailles."[146]

Ei bine acest lucru sau mai bine spus această căutare trebuie să ştim că are loc şi cu cei care ajung să fie stăpâniţi de plăcerea pătimaşă doar că ei nu sunt conştienţi că de fapt tânjesc după un paradis terestru. Aceasta fiindcă după cum am spus mitul *paradisului terestru* a ajuns să se manifeste în lumea noastră la mai multe nivele:

- politic,
- social,
- economic,
- cultural
- sau în civilizaţie.

Trebuie să fim conştienţi că oamenii în istorie nu au glumit atunci când au ajuns să dorească acest paradis terestru. De ce? Fiindcă trebuie să ştim că oamenii de cele mai multe ori se comportă ca şi cum tot ceea ce există este

---

[144] Idem.

[145] A se vedea Andrei Drăgulinescu, *Patimă şi eliberare* (Editura Oastea Domnului, 2016).

[146] Teodor Baconsky, Dilema iunie 2025 https://www.dilema.ro/tema-saptaminii/gradina-desfatarilor-o-privire-asupra-culturii-ca-obsesie-a-paradisului-pierdut (accesat pe 30.09.2025).

numai această viaţă şi această lume. Iată de ce trebuie să ştim că şi religii neortodoxe au vorbit de rai (paradis) şi de existenţa lui: Scriitorii greci din secolul IV î.Hr. folosesc „παραδεισος" doar cu sensul de parc regal. „Paradisus" la romani era un termen general folosit pentru a denumi suprafeţele de pădure plantate de oameni. La Arrian este întrebuinţat şi în sensul de loc liniştit, cu temperaturi potrivite; alteori îl vedem utilizat pentru un mormânt privat ce era bine îngrijit. Se observă că, pentru cei ce nu proveneau din spaţiul grec, „παραδεισος" avea doar un înţeles pur mundan, în timp ce în spaţiu ebraic a început să capete accente metafizice. Sinteza celor două sensuri a fost făcută de creştinism, el denotând atât locuri de pe pământ pline de frumuseţe, cât şi Edenul biblic."[147]

Doi psihologi discutau într-o zi.

- Ştii ce?
- Ce?
- Omul are mai multe religii.
- Aşa este.
- Deci sub o formă sau alta crede în lumea de dincolo.
- Şi?
- Am o mare dilemă.
- Care?
- Cum este mai plăcut să faci fapte bune?
- Adică?
- Din iubire de Dumnezeu sau de frica iadului?
- Bună întrebare.
- Mă preocupă de multă vreme.
- Se întâmplă că eu l-am citit pe Sfântul Antonie cel Mare.
- Şi?
- Ştii ce spunea el?
- Nu.
- „Eu nu mă mai tem de Dumnezeu fiindcă Îl iubesc."
- Deci trebuie să faci fapte bune din iubire de Dumnezeu?
- Cred că este logic.
- Dar păcatele sunt uneori aşa de facile.
- Ştii ce?
- Ce?
- Orice lucru de valoare se face cu efort.
- Crezi?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă plăcerea pe care o oferă patimile este una de scurtă durată.
- Aşa este.
- Deci iubirea de Dumnezeu nu poate coexista cu plăcerea pătimaşă în aceiaşi persoană.
- Crez?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă sunt lucruri incompatibile.
- Aşa este.
- Mă bucur că eşti de acord.
- Şi atunci cum rămâne cu frica de iad.
- Este bună şi ea.
- De ce?
- Dacă te face să nu mai păcătuieşti.

[147] A se vedea Daniela Luminiţa Ivanovici, *Paradisul terestru şi raiul ceresc în mitologa română* (Articol publicat de Episcopia Dunării de Jos).

- Adică?
- O să îţi spun o întâmplare adevărată.
- Te ascult.
- Un sfânt călugăr de la o mănăstire din Bucovina, avea pe un părete al chiliei sale un tablou care înfăţişa focul şi chinurile iadului.
- Înţeleg.
- Dimineaţa si seara, sau când era ispitit de diavolul, privea acest tablou meditând asupra chinurilor iadului.
- Şi?
- Voinţa lui se întărise cu timpul atât de mult, încât putea să alunge de la sine orice ispită.
- ce frumos.
- El îndemnă şi pe alţi monahi să facă asemenea zicându-le aşa.
- Ce?
- „Omul să se coboare, cu cugetul în iad, spre a se convinge de grozăvia lui, fiind încă în viaţă, căci după moarte dacă a intrat întrânsul, nu mai poate ieşi. Cine uită iadul, uşor cade întrânsul."
- Într-adevăr o privire adâncă a iadului, e cel mai bun mijloc de a te feri de păcat.[148]
- Eu credeam că cele două metode sunt incompatibile.
- Adică?
- Una este iubirea de Dumnezeu şi alta frica de iad.
- Dacă duc la virtute sunt bune ambele.
- Dar tu chiar crezi că oamenii vor un paradis terestru?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă sunt mai multe dovezi din istorie.
- Am auzit de ele.
- Mai multe regimuri politice au aspirat să facă raiul pe pământ.
- Şi nu aşa este şi cu plăcerea pătimaşă?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă este o plăcere hedonistă.
- Am auzit de hedonism.
- Este o filosofie decăzută.
- Ca multe altele.
- Aşa este.
- Ceea ce pot vedea este că oamenii nu vor să se gândească la lumea de apoi.
- Fiindcă sunt preocupaţi numai de lumea de aici.
- Sunt de acord.
- Credinţa în viaţa de apoi este benefică pentru noi.
- De ce?
- Fiindcă ne pune viaţa de aici în perspectivă.
- Cum?
- Ne face să voim să fim mai buni.
- Să ne autodepăşim?
- Da.
- Ai dreptate.
- Oricum plăcerea pătimaşă este numai un miraj al adevăratei fericiri.
- De ce?
- Fiindcă se bazează numai pe trup.
- Fără de suflet?
- Da.

[148] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

- Sunt de acord cu tine.

Ceea ce se poate vedea este că din cele mai vechi timpuri oamenii au crezut în lumea de dincolo. „Credinţa în existenţa unui spaţiu special unde mergeau sufletele celor adormiţi, localizat uneori pe pământ, alteori într-o dimensiune separată de cea a muritorilor, se găseşte şi la grecii antici. Câmpiile Elizee, denumite şi Insulele Fericiţilor, erau poziţionate de Homer la capătul vestic al pământului, udate de Okeanos, un spaţiu „fără zăpadă, fără furtuni puternice, chiar şi fără ploaie". Hesiod face referire în „Munci şi zile" la vieţuirea lui Ahile şi Diomede pe aceste insule, ca răsplată pentru faptele eroice din războiul troian. Aici era o veşnică primăvară, locuitorii petrecându-şi timpul în întreceri atletice şi muzicale, iar când oboseau, se odihneau la umbra lămâilor. În „Câmpia Sosirii" are loc judecata sufletelor de către cei trei judecători, Minos, Radamanthus şi Eakos, ele fiind trimise fie în Tartar, fie pe Insule."[149]

CONCLUZII

Cartea noastră este una care se bazează pe o temă veche şi analizată de mai mulţi sfinţi părinţi creştin ortodocşi. De ce? Fiindcă este bine să ştim că din cele mai vechi vremuri oamenii au fost stăpâniţi de patimi. Aşa că ei au ajuns să creeze zei care să le justifice patimile. Ştim în acest sens că în Grecia antică mai marele zeilor Zeus era caracterizat de

- violenţă sexuală,
- de deghizări diferite (animale, obiecte neanimate etc)
- şi era foarte crud cu oamenii.

În mitologia scandinavă în avem pe Loki care era

- haotic şi pervers în acţiunile lui,
- un pervers sexual,
- şi chiar zoofil.

Tot la greci îl avem pe Ares zeul războiului care era

- brutal şi haotic,
- orientat spre distrugere iraţională
- şi iubitor de vărsare de sânge.

Tot în mitologia greacă îl avem pe Cronos care a fost fiul zeului Uranos şi a zeiţei Gaia. La cerinţa mamei sale el ajunge să îi taie genitalele tatălui său şi le-a aruncat în mare. Mai apoi s-a căsătorit cu sora lui.[150]

Se poate vedea de aici că zeii antici de cele mai multe ori erau pătimaşi. Aceasta fiindcă este bine să ştim că omul antic păgân nu punea prea mult preţ pe moralitate. Aceasta fiindcă după cum am spus omul de mai multe ori a ajuns să facă din plăcerea pătimaşă un adevărat idol.

În zilele noastre apar noi ideologii care susţin cu totul alte concepţii cum că în cele din urmă omul este unul care poate crea aici pe pământ o lume ideală în care nu mai este nevoie de Dumnezeu: „noile grădini ale desfătărilor terestre s-au manifestat şi în Romantismul european, ca reacţie la excesele raţionaliste ale Iluminismului revoluţionar şi bovarică recuperare a unui Ev Mediu idealizat. Odată cu secularizarea, deci cu amnezia religioasă şi adoptarea meta-discursului care dezvrăjeşte lumea, ne-am instalat în această post-copernicană „brave new world". Cu Google Earth nu mai există nici un centimetru pătrat necartografiat şi nu mai e loc de paradis terestru, dar continuăm să forţăm societatea perfectă, după modelul tragic al secolului 20 şi tonul ecologismului radical, care tinde spre transumanism (după ce a convenit că dispariţia omului ar fi o binefacere pentru Terra)."[151]

Ceea ce am voit să arătăm în această carte este că din cele mai vechi vremuri omul a tins să îşi facă din această lume un paradis terestru deşi mai toate religiile vorbesc de un paradis în lumea de dincolo. În acest sens una dintre cele mai

- eficiente

[149] A se vedea Daniela Luminiţa Ivanovici, Paradisul terestru şi raiul ceresc în mitologa română (Articol publicat de Episcopia Dunării de Jos).

[150] Informaţii de pe wikipedia şi din alte surse.

[151] Teodor Baconsky, Dilema iunie 2025 https://www.dilema.ro/tema-saptaminii/gradina-desfatarilor-o-privire-asupra-culturii-ca-obsesie-a-paradisului-pierdut (accesat pe 30.09.2025).

- şi concrete

metode de a fi fericit şi a trăii într-un paradis terestru şi a fii deplin fericiţi este de a face din instincte patimi. Patima după cum am spus este o manifestare a plăcerii hedonsite şi pătimaşe care nu mai ţine cont de nimic din această lume decât la satisfacerea ei.

Mai nou se ştie că omul a ajuns să îşi pună mari speranţe în IA (inteligenţa artificială) care ar putea să creeze pentru el o lume perfectă sau mai bine spus un rai pe pământ. „S-ar putea ca era Inteligenţei Artificiale să ne scoată din repertoriul aristotelic al formelor de guvernământ cunoscute până acum (monarhie, aristocraţie, democraţie, oligarhie) şi să ne sugereze algoritmic soluţii de organizare socială încă neimaginate. Sincer să fiu, mă tem infinit mai mult de paradisurile care ne-ar putea încercui decât de cele la care nu mai avem acces."[152]

Prin urmare este bine să ne dăm seama de tot ceea ce înseamnă plăcerea pătimaşă fiindcă ea este un conglomerat de mai multe lucruri:

- dependenţă,
- adicţie,
- obsesie,
- hedonism
- sau decedenţă morală.

Că acest mit al paradisului terestru a dominat lumea nu este o minciună:

1. "Charles Gordon, un general al armatei britanice, a vizitat în 1881 Insulele Seychelles. El a fost atât de impresionat de parcul Vallée de Mai (trecut ulterior pe Lista patrimoniului mondial), încât a spus că era grădina Edenului.
2. În secolul al XV-lea, navigatorul italian Cristofor Columb se întreba dacă nu cumva găsise grădina Edenului când a debarcat pe insula Hispaniola, care cuprinde în prezent Republica Dominicană şi Haiti.
3. O carte de istorie, Mapping Paradise, conţine peste 190 de hărţi antice, multe dintre ele înfăţişându-i pe Adam şi pe Eva în Eden. Printre ele se numără o hartă neobişnuită care face parte dintr-o copie din secolul al XIII-lea a manuscrisului lui Beatus din Liébana. În partea superioară se găseşte un dreptunghi mic cu paradisul în centru."[153]

Ei bine această căutare inconştientă a paradisului trebuie să ştim că are loc în cazul plăceri pătimaşe. Ştim că sunt 7 patimi sau păcate capitale:

1. lăcomia pântecelui,
2. mânia,
3. desfrânarea,
4. iubirea iraţională de bani,
5. tristeţea
6. lenea
7. şi mândria.[154]

Aceasta fiindcă trebuie să ştim că din toate acestea derivă mai multe alte patimi. Prin urmare este esenţial pentru noi să ne dăm seama că plăcerea pătimaşă este prezentă în toate patimile. Aceasta fiindcă ea este

- combustia
- şi motorul

lor.

Am vorbit în această carte că după sfinţii părinţi creştin ortodocşi ei bine plăcerea pătimaşă nu este nimic mai mult decât o momeală a demonilor prin care ei ne trag sufletele spre iad. Aceasta fiindcă demonii sunt experţi în

- înşelăciune,
- simulacru,
- disimulare
- şi minciună.

[152] Idem.

[153] https://www.jw.org/ro/biblioteca/reviste/turnul-de-veghe-nr4-2017-iulie/paradisul-pe-pamant/ (accesat pe 14.05.2026).

[154] https://doxologia.ro/cele-8-patimi (accesat pe 14.05.2026).

Ei bine sunt în lumea noastră şi mulţi naivi care cred că nu este nimic rău cu plăcerea pătimaşă fiindcă tot ceea ce fac ei este să asculte de instincte. Am vorbit în această carte despre faptul că instinctul trebuie să fie unul dominat de raţiune şi că nu poate exista o dominaţie a instinctului asupra sufletului şi minţii.[155]

„Patimile sunt un fel de fiinţe învârtoşate. Ele se aşază între lumină şi vedere şi împiedică deosebirea lucrurilor. Tuturor patimilor le premerge iubirea de sine, după care vine mândria.

Patimile nu au fost create împreună cu firea oamenilor, ci ele odrăslesc în fire, după ce au pătruns în partea cea mai puţin raţională a ei, din pricina căderii din starea de desăvârşire. Prin ele, în loc de chipul dumnezeiesc şi fericit, îndată după călcarea poruncii s-a făcut în om străvezie şi vădită asemănarea cu necuvântătoarele. Orice patimă este o împletire dintr-un lucru supus simţurilor, dintr-o simţire şi dintr-o putere, abătute de la ceea ce este potrivit cu firea.

Unele patimi sunt trupeşti, prilejuite de trup, altele sunt sufleteşti, prilejuite de lucrurile exterioare, unele sunt ale mâniei, iar altele sunt ale părţii poftitoare ale sufletului."[156]

Ei bine trebuie să ştim că există o plăcere pătimaşă care nu se leagă numai de trup ci la fel de bine şi de suflet.

- Presiunea psihică făcută asupra semenilor,
- bucuria de suferinţa altuia,
- războiul psihologic cu semenii,
- calomnia
- sau bârfa

sunt cu toate lucruri care de multe ori aduc o plăcere cât se poate de intensă în cei care le practică. Aceasta ca să enumerăm numai câteva dintre plăcerile pătimaşe sufleteşti pe care ajung să le creeze mai mulţi semeni de ai noştri.

„Patimile ţin sau numai de iuţimea sufletului, sau numai de partea poftitoare a lui, sau numai de cea raţională. Mai anevoie de biruit sunt patimile iuţimii decât cele ale părţii poftitoare; de aceea Dumnezeu a dat ca doctorie mai tare împotriva ei porunca dragostei. Patimile îşi au originea în noi, care am călcat porunca lui Dumnezeu, nu în Dumnezeu. De aceea, ele nu au nici o raţiune a înţelepciunii sau a cunoştinţei, ca unele ce există în chip fraudulos, prin lepădarea înţelepciunii şi a cunoştinţei. Cel viclean, fiind minte netrupească, nu poate amăgi altfel sufletele decât prin năluciri şi gânduri care încep cu momeala (atacul), urmată de amestecarea gândurilor omeneşti cu cele drăceşti (însoţirea), apoi de consimţirea sau învoirea minţii de a se afla între cele două feluri de gânduri ce se sfătuiesc în chip păcătos; după acestea vine robirea, care este ducerea fără voie a inimii, sau amestecarea hotărâtă şi nimicitoare a celei mai bune stări, şi în sfârşit săvârşirea faptei din afară, a păcatului. Dacă mintea va fi atentă prin trezvie, prin împotrivire şi chemarea numelui lui Iisus, va putea pune pe fugă năluciree momelii de la răsărirea ei, iar cele ce urmează acesteia, adică însoţirea, consimţirea, robirea şi păcatul rămân, fără împlinire."[157]

Prin urmare am vorbit în această carte despre faptul că plăcerea este un element constitutiv al lumii noastre. Aceasta fiindcă aşa fost lăsat de Dumnezeu. Totuşi ceea ce se poate vedea este că sensul plăcerii în lumea noastră ajunge

- să decadă,
- să fie deraiat,
- să fie manipulat
- şi corupt.

Acest lucru cel mai bine îl face plăcerea pătimaşă. Pentru aceasta am voit să facem conştienţi pe cât mai mulţi cititori de faptul că plăcerea pătimaşă este un lucru care evident că ne face să fim unii care să nu mai avem

- ierarhie a valorilor,
- o înţelegere raţională a lumii
- şi o gândire sănătoasă.

Este evident că sunt mai multe religii are au ajuns în istorie să facă din plăcerea pătimaşă un lucru care este demn de dorit şi care mai mult decât orice şi de toate ne face să fim unii care să tânjim după ea.

Se poate să dăm un exemplu de o astfel de religie? Da. Este vorba de practicile tantra din cadrul hinduismului. "Sexul tantric este o formă de conexiune intimă, lentă şi senzuală, bazată pe principii antice indiene, care transformă actul sexual într-o meditaţie profundă şi o explorare energetică. Spre deosebire de sexul convenţional, acesta nu este

[155] A se vedea Nicolae C. Paulescu, *Instincte sociale, patimi şi conflicte, remedii morale* (Bucureşti, 2010).
[156] https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/stiri/patima-si-pacatul-in-gandirea-sfintilor-parinti-99400.html (accesat pe 30.09.2025).
[157] Idem.

orientat spre scop (orgasm), ci spre prelungirea plăcerii, conştientizarea corpului şi intensificarea legăturii emoţionale şi spirituale dintre parteneri."[158]

Prin urmare se poate vedea că plăcerea pătimaşă a mers atât de departe în lume că a ajuns să fie chiar o practică cu semnificaţii „religioase."

Ceea ce am evidenţiat în această carte este că toate patimile sunt unele care se bazează pe plăcerea pătimaşă. Totuşi ceea ce ne spun sfinţii părinţi este că plăcerile pătimaşe sunt momeli ale demonilor. Au fost unii care au şi dat nume acestor demoni ai patimilor

1. Lucifer (mândrie),
2. Mamona (lăcomie de bani),
3. Asmodeus (desfrânare), Leviatan (invidie),
4. Beelzebub (lăcomie de hrană),
5. Leviatan (Invidia/Pizma)
6. Satana (furie)
7. şi Belfegor (lene).[159]

„Gândul pătimaş este izvor şi pricină a stricăciunii prin trup. Cel ce cultivă trezvia îl alungă din suflet prin pocăinţă. Or, cel care nu este îmbrăcat cu veşmântul duhului este îmbrăcat cu ruşinosul şi necinstitul veşmânt al patimilor.

Patimile sufletului sunt lenea, neştiinţa şi uitarea, spune Sfântul Petru Damaschinul. Căci din neînţelepciune apare trândăvia, din aceasta nelucrarea, şi prin aceasta uitarea. Iar din uitare izvorăşte iubirea de slavă din care creşte iubirea de argint, rădăcina tuturor relelor, şi prin ea vine împrăştierea în cele ale vieţii, cauza totalei necunoştinţe a darurilor lui Dumnezeu şi a păcatelor proprii. Iar din acestea se nasc celelalte patimi, adică: lăcomia pântecelui, din care vine curvia; apoi iubirea de argint, din care se naşte mânia; din ea vine întristarea, prin care se naşte nepăsarea; şi în cele din urmă slava deşartă din care se trage mândria. Din acestea vine toată răutatea, patima şi păcatul, prin care se ajunge la deznădejde, la pierzanie şi la căderea de la Dumnezeu."[160]

Am spus că plăcerea pătimaşă nu începe aşa dar ajunge să se termine prin obsesie. Aceasta fiindcă este bine să ştim că obsesia este un lucru care se manifestă prin

- repetiţie,
- dependenţă,
- iraţionalitate
- şi perturbare mentală.

Cei care ajung să îmbătrânească în patimile lor trebuie să ştim că sunt unii care de cele mai multe ori ajung să nu mai judece normal şi mai ales trebuie să ştim că ajung să nu mai judece bine şi corect distrugându-şi sănătatea.

- Drogurile,
- alcoolul,
- sexul ilicit,
- lăcomia la cât mai multă mâncare,
- stări de mânie paroxistică,
- lupta oarbă pentru puterea politică,
- căderi bruşte în melancolie şi depresie

sunt cu toate formele sub care ajung să se manifeste cei dependenţi de plăcerea pătimaşă.

De ce? Fiindcă trebuie să ştim că plăcerea pătimaşă ajunge să facă din om un fel de entitate condusă de instincte care sunt divinizate.

Prin urmare este bine să ne dăm seama de tot sensul şi semnificaţia plăcerii pătimaşe care în zilele noastre a ajuns să fie exploatate de multe ori la scară industrială:

- violenţa pe micul şi marele ecran,
- filmul pornografic,
- erotismul şi prostituţia,

[158]De pe wikipedia.
[159] De pe wikipedia.
[160] https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/stiri/patima-si-pacatul-in-gandirea-sfintilor-parinti-99400.html (accesat pe 30.09.2025).

- obscenitate şi vulgaritatea

sunt lucruri care evident că sunt cu toate derivate din plăcerea pătimaşă. Am spus că sunt unii care au ajuns atât de jos că au ajuns să creeze război şi crime din plăcere.

„Cât despre păcat, omul păcătuieşte prin răpire, prin amăgire, prin neştiinţă şi prin dispoziţie sufletească. Primele trei feluri aduc uşor pe om la recunoaşterea păcatului şi la pocăinţă, dar cel ce păcătuieşte din aplecare sufletească şi nu vine la pocăinţă nici în urma experienţei, nici cu trecerea vremii, în chip sigur va avea parte de chinuri. Când auzi pe Fiul lui Dumnezeu zicând: „De nu se va lepăda cineva de toate averile lui, nu este vrednic de Mine", aceasta nu se referă numai la averi, ci se referă la toate lucrurile păcatului. Toate păcatele bat mai întâi prin gânduri la uşa minţii, dar pe toate le taie virtutea cugetătoare a trezviei.

Tămăduirea şi leacul păcatelor din raţiune (necredinţa, erezia, hula, nemulţumirea, încuviinţarea păcatelor ivite din partea pătimitoare) este credinţa adevărată în Dumnezeu, cugetarea neîncetată la cuvintele Duhului, rugăciunea curată şi neîncetată şi mulţumirea către Dumnezeu."[161]

Doi moralişti şi istorici ai moravurilor discutau într-o zi.

- Ştii ce?
- Ce?
- De ce plăcerea pătimaşă este imorală?
- Fiindcă este o răsturnare a valorilor.
- Cum?
- Omul nu mai gândeşte corect şi drept.
- De ce?
- Fiindcă ajunge să creadă că tot ceea ce contează este să găsească cât mai multe plăceri în viaţă.
- Şi ce este rău cu plăcerea pătimaşă în cele din urmă?
- Este una iraţională.
- Asta aşa este.
- Vezi că ai venit la adevăr.
- Încerc.
- Omul pătimaş este un om care nu se mai poate controla pe sine.
- De ce?
- Fiindcă este stăpânit de instincte.
- Dar instinctele sunt pare din viaţa noastră.
- Aşa este.
- Şi atunci ce este rău cu ele?
- Ele trebuie să fie sub controlul minţii.
- Şi în patimă nu mai sunt?
- Nu.
- De ce?
- Fiindcă ajung să îl ţină pe om rob materiei.
- Şi ce este rău cu materia?
- Omul nu este numai materie.
- Ci şi spirit?
- Da.
- Aşa este.
- Spiritul este mai important decât materia.
- De ce?
- Fiindcă aşa este ierarhie valorilor.
- Cred că ai dreptate.
- Omul este dator să facă binele.
- Până la ce nivel.
- Îţi voi spune.

[161] Idem.

- Te ascult.
- De Alfred regele Angliei ai auzit?
- Nu.
- Alfred, Regele Angliei, a muncit cu sfinţenie pentru binele poporului său.
- Frumos.
- Un moment nu a petrecut în neactivitate.
- Chiar?
- Da.
- Şi?
- În camera sa avea o luminare de ceară, care ardea 24 de ore, pe luminare erau indicate orele, iar un servitor avea însărcinarea ca după fiecare oră ce trecea să aducă aminte regelui de a se întreba, dacă a întrebuinţat cu folos ora trecută.
- Interesant.
- Aşa este.
- Aşa de conştiincios era acest rege Alfred?
- Da.
- Nu ştiam.
- Şi mai este ceva.
- Ce?
- Am auzit de un caz de persoană interesantă.
- Care?
- Tot asemenea conştiincios şi corect în întrebuinţarea timpului a fost un om, care de câte ori auzea bătând ceasul zicea aşa.
- Ce?
- „Doamne Dumnezeul meu, iarăşi a trecut o oră, din viaţa mea. Cum voi cuteza a mă prezenta înaintea scaunului tău de judecată?”[162]
- Extraordinar.
- Aşa eşte.
- Aş fi bine dacă toţi am gândii la fel
- Aşa este.
- Ceea ce este trist este că nu o facem.
- Aşa este.
- Deci plăcerea pătimaşă este o plăcere decăzută.
- La fel ca un tiran alungat?
- Da.
- Mă gândeam eu.
- Te-ai gândit bine.
- Eu credeam că nu este nimic rău cu plăcerea pătimaşă.
- Este fructul oprit.
- De ce?
- Fiindcă se prezintă pe sine ca un lucru bun.
- Dar în realitate nu este?
- Da.
- Ai dreptate.
- Deci trebuie ca prin asceză şi nevoinţă să controlăm plăcerile instinctelor.
- Adică să fim raţionali?
- Da.
- Îmi dau seama că asceza şi nevoinţa sunt raţionale.
- Aşa este.

[162] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

„Sfântul Ioan Damaschin spunea că atunci când mintea este întunecată de o patimă, ea este luată în stăpânire de toate celelalte patimi, cum ar fi: lipsa de evlavie, erezia, blasfemia, iuţimea, mânia, amărăciunea, ura, vorbirea de rău, osândirea, întristarea fără temei, frica, laşitatea, cearta, rivalitatea, pizma, slava deşartă, mândria, făţărnicia, minciuna, necredinţa, zgârcenia, iubirea de materie, împătimirea, afecţiunea pentru cele pământeşti, trândăvia, puţinătatea sufletului, nemulţumirea, cârtirea, înfumurarea, părerea de sine, trufia, îngâmfarea, iubirea de stăpânire, slava deşartă, viclenia, neruşinarea, nesimţirea, linguşirea, înşelăciunea, ironia, duplicitatea, învoirea cu păcatele, rătăcirea gândurilor, iubirea de sine care este maica şi rădăcina tuturor relelor, iubirea de argint, răutatea ş.a. Iar patimile trupului sunt: lăcomia, desfătarea, beţia, mâncarea pe ascuns, iubirea de plăceri, desfrânarea cu auxiliarele ei, necurăţia, incestul, furtul, sacrilegiul, uciderea, farmecele, prezicerile, uşurătatea, sulemenirea, jocurile de noroc, reaua şi pătimaşa întrebuinţare a lucrurilor lumeşti, viaţa iubitoare de trup, care nu lasă mintea niciodată să tindă spre Dumnezeu şi spre lucrarea virtuţilor. Iar rădăcinile tuturor acestor patimi sunt: iubirea de plăcere, iubirea de slavă şi iubirea de argint, din care îşi ia seva tot răul.”[163]

Se poate vedea din enumerarea Sfântului Ioan Damaschin cât de multe patimi sunt şi cât de mult rău ne pot face. Aceasta fiindcă este bine să ştim că patimile sunt unele care ajung să creeze un fel de

- cale
- sau scară

degenerescentă spre iad.

Este evident prin urmare că plăcerea pătimaşă este asemenea unei boli ce trebuie să fie tratată. Tratamentul de mai multe ori nu este plăcut fiindcă el implică

- nevoinţă
- şi asceză

dar îl cele din urmă rezultatul este unul care ne face fericiţi. Aceasta fiindcă este bine să ştim că plăcerea pătimaşă este mai mult un simulacru al fericirii.[164]

„Lupta omului împotriva patimilor este lupta lui împotriva robiei, lupta lui pentru libertate. Cel mai greu este să te eliberezi de ceea ce te robeşte din tine, mai bine zis, de forţele nevăzute care stârnesc aceste patimi prin trezirea pornirilor inferioare din tine. Nu te poţi ruga neîncetat cât timp nu te-ai eliberat, căci orice ivire a patimii întrerupe rugăciunea, te ia în robie, rupându-te de Dumnezeu în care este libertatea. Numai în rugăciune, ca act de iubire al lui Dumnezeu, care nu te supune ca o patimă, se manifestă libertatea deplină de noi înşine. Omul nepătimaş este omul liber, omul care se mişcă după voia sa cea adevărată şi care stă în picioare chiar în faţa lui Dumnezeu care nu-l robeşte, ci îl iubeşte, deoarece a aflat har de la El. Atâta vreme cât avem în noi materia patimilor şi îngrijim de bunăvoie pricinile lor, nehotărându-ne să le clintim pe acestea din loc, aceasta are tărie împotriva noastră, tărie luată din noi. Dar dacă le lepădăm din noi şi ne curăţim inima prin lacrimile pocăinţei, urând înşelăciunea celor văzute, ne facem părtaşi de venirea Duhului Sfânt, văzând pe Dumnezeu în lumină veşnică şi fiind văzuţi de Dumnezeu.”[165]

Prin urmare este bine să ştim că plăcerea pătimaşă deşi începe mică şi aparent neajutorată creşte cu timpul şi ajunge să îl facă pe om o bestie iraţională. Trebuie să ştim acest lucru în zilele noastre când sunt mulţi care nu vor să îşi dea seama că în această lume ne aflăm la intersecţia dintre

- virtuţile îngereşti
- şi patimile diavoleşti.

Cartea noastră este evident o carte de ascetică creştin ortodoxă din care am enunţat aici mai multe alte lucrări similare ale unor sfinţi şi teologi creştin ortodocşi.

Am găsit de cuviinţă să o scriem într-o lume în care senzualitatea şi plăcerea sunt la mare căutare. Este firesc ca omul să caute plăcerea şi să evite durerea după cum ne spunea Sfântul Maxim Mărturisitorul însă ceea ce trebuie să ştim este că plăcerea pătimaşă este doar un simulacru al adevăratei plăceri după cum a fost ea lăsată de Dumnezeu.

---

[163] https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/stiri/patima-si-pacatul-in-gandirea-sfintilor-parinti-99400.html (accesat pe 30.09.2025).

[164] A se vedea Radu Teodorescu, *Simulacrele fericiri în lumea contemporană* (Cugir, 2025).

[165] https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/stiri/patima-si-pacatul-in-gandirea-sfintilor-parinti-99400.html (accesat pe 30.09.2025).